ROK XII ZESZYT 32

POLSKA GOSPODARCZA
TYGODNIK

Portgzński

1931

CENA zł 1·50

Dol. Ekonomiczne Polityczne Dol. hist. Polska 3

POLSKIE KOPALNIE SKARBOWE NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERMIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 9-15.
TELEFONY: KRÓL. HUTA 636-640 I KATOWICE 972.

SPRZEDAŻ
WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZAMONU
Z KOPALŃ „KRÓL" BIELSZOWICE, KNURÓW.

ADR. TELEGR. SKARBOFERME KRÓL. HUTA.

DOSTARCZAMY NASTĘPUJĄCE
PRODUKTY PRZEMYSŁU AZOTOWEGO DLA CELÓW TECHNICZNYCH:

SALETRA AMONOWA

SALETRA SODOWA

SALMIAK

WĘGLAN AMONU

KWAS AZOTOWY
TECHN. I CHEM. CZYSTY

AMONIAK SKROPLONY

WODA AMONIAKALNA
TECHN. I CHEM. CZYSTA

TLEN

ORAZ NAWOZY AZOTOWE ZA POŚREDNICTWEM WSZYSTKICH WIĘKSZYCH ORGANIZACJI ROLNICZO - HANDLOWYCH W KRAJU

PAŃSTWOWA FABRYKA
ZWIĄZKÓW AZOTOWYCH

W CHORZOWIE
NA GÓRNYM ŚLĄSKU

Nakładem tygodnika

„POLSKA GOSPODARCZA"

wyszła z druku broszura napisana przez p. H. GRABIAŃSKIEGO p. t.:

EKONOMICZNE SKUTKI USTAWODAWSTWA PROHIBICYJNEGO W STANACH ZJEDNOCZONYCH AMERYKI PÓŁNOCNEJ

BROSZURA TA OMAWIA ZAGADNIENIE PROHIBICJI Z GOSPODARCZEGO PUNKTU WIDZENIA, A WIĘC WPŁYW PROHIBICJI NA WZROST KONSUMPCJI, UŻYCIE NARKOTYKÓW, ILOŚĆ OPUSZCZONYCH DNI PRACY, PRZESTĘPCZOŚĆ I T. P. I ZAWIERA OBSZERNE DANE STATYSTYCZNE

CENA EGZEMPLARZA zł 2'50.

DO NABYCIA W ADMINISTRACJI TYG. **„POLSKA GOSPODARCZA"** WARSZAWA, ELEKTORALNA 2, ∴ ∴ ∴ ∴ ∴ ∴ ∴ ORAZ WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH. ∴ ∴ ∴ ∴ ∴ ∴ ∴

PARYSKA FABRYKA PERFUM i ARTYKUŁÓW KOSMETYCZNYCH S. A.

zakładająca w najbliższym czasie filję w Polsce, poszukuje dla jej prowadzenia

Dyrektora zarządzającego
Szefa reklamy
Kierownika handlowego
Szefa buchalterji

Młodzi, pracowici i energiczni Panowie, o najlepszej kupieckiej rutynie i reklamowo-technicznem wykształceniu, którzy umieliby w drodze sprężystej organizacji i nowoczesnej reklamy wprowadzić artykuły tej znanej firmy na rynek, proszeni o złożenie szczegółowych ofert pod „P. O 42669" do Administracji Tyg. *„Polska Gospodarcza"* Warszawa, Elektoralna 2

Za cenę biletu II klasy

możemy podróżować samolotami

P. L. L. „LOT", tel. 547-60

POSZUKIWANA DO KUPNA

MASZYNA DO OCZYSZCZANIA ZBOŻA (TRYUR)

używana lecz w dobrym stanie, o wydajności conajmniej 10 tonn na godzinę

Oferty należy nadsyłać do Administracji Tyg. *„Polska Gospodarcza"* Warszawa, Elektoralna 2 pod „Maszyna".

ROK XII WARSZAWA, DNIA 8 SIERPNIA ZESZYT 32

POLSKA GOSPODARCZA

DAWNIEJ

PRZEMYSŁ i HANDEL

TYGODNIK WYDAWANY PRZEZ MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU PRZY WSPÓŁUDZIALE MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA ORAZ KOMUNIKACJI

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

STR.

ROZWÓJ OBROTÓW PORTU GDYŃSKIEGO — *WŁ. GIEYSZTOR* 1189

O ROZWÓJ KREDYTU WARRANTOWEGO — *M. DOSKOCZ* 1194

ŻYCIE GOSPODARCZE:

Z MINISTERSTWA SKARBU 1197

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ:

GÓRNICTWO WĘGLOWE 1197

PRZEMYSŁ NAFTOWY 1200

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY 1200

Przemysł włókienniczy w lipcu 1931 r. — *M. K.*

ROLNICTWO 1200

HANDEL:

HANDEL ZAGRANICZNY 1201

Bilans handlowy w czerwcu 1931 r. — *W. St.*

HANDEL WEWNĘTRZNY 1203

TARGI I WYSTAWY 1203

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE 1203

RYNEK AKCYJNY 1205

STR.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT 1206

Główne wady organizacyjne Polskich Kolei Państwowych — *J. G.*

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE 1207

KRONIKA BIEŻĄCA:

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ 1207

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH . . 1207

SKARBOWOŚĆ I FINANSE:

PODATKI I OPŁATY 1208

KREDYT 1208

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH 1209

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:

STARANIA RZESZY O OPANOWANIE SYTUACJI WŁASNEMI SIŁAMI — *W. H. H.* 1210

POŻYCZKA DLA WIELKIEJ BRYTANJI — *DR. T. Ł.* . 1213

KRONIKA ZAGRANICZNA:

OGÓLNE 1216

SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZNEGO W PAŃSTWACH ZAGRANICZNYCH 1216

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH 1216

ROZWÓJ OBROTÓW PORTU GDYŃSKIEGO

ZESTAWIENIE obrotów towarowych portu gdyńskiego w I półroczu r. b. nie jest miarodajne dla orzeczenia czegokolwiek o spodziewanych wynikach całego roku, w poszczególnych bowiem miesiącach I półrocza praca portu układała się rozmaicie, tak, że dopiero maj i czerwiec mogą być uważane za miesiące o normalnem dla obecnych warunków portu napięciu pracy. Ponieważ zaś są wszystkie dane na to, że obrót portowy w następnych miesiącach nie zejdzie już poniżej normy tych 2 miesięcy — można ją uważać za podstawę do przewidywań w sprawie dalszej tegorocznej pracy portu i na tej podstawie orzec, że całoroczny obrót towarowy portu gdyńskiego powinien w 1931 r. dać liczbę, zbliżoną do 5 miljonów tonn, może nawet nieznacznie ją przekraczając. W ten sposób linja rozwojowa pracy portu, określona przez nas kiedyś[1]) dla lat: 1928, 1929 i 1930, jak 2:3:4 — w roku bieżącym pozostałaby bez zmiany, dając liczbę 5.

Na ten dalszy postęp obrotów towarowych Gdyni wpływa nie tylko poważne zwiększenie ilości wywożonego węgla: z 2,954.381 t w 1930 r. do 1,854.189 t w I półroczu r. b., t. j. o 26%, lecz także powiększenie obrotów pozostałemi artykułami— zarówno w imporcie, jak w eksporcie. Mianowicie, cały obrót Gdyni w I półroczu r. b. bez węgla wyniósł 440.987 t, podczas

[1]) *P. „Polska Gospodarcza" zesz. 5/1931. str. 169.*

gdy w całym r. ub. wyniósł 671.367 t. Tutaj więc wzrost wynosi więcej niż przy węglu, bo 31% w stosunku do r. ub.

Stokroć jednak więcej niż liczby globalne dadzą liczby szczegółowe, ujęte poniżej w 2 oddzielne tabele, z których jedna zawiera skrócone zestawienie sum całego półrocza r. b. w porównaniu z latami ubiegłemi, druga zaś — bardziej szczegółowe zestawienie danych dla poszczególnych miesięcy r. b. Dane w obu tabelach podane są w tonnach:

PRZYWÓZ

	1928	1929	1930	I półrocze 1931
Cały przywóz	**192.711**	**329.644**	**504.117**	**273.607**
w tem:				
Ryż surowy	57.427	56.665	46.864	41.266
Owoce świeże	—	—	} 614	73
„ suszone	—	—		51
Orzechy ziemne	—	—	—	357
Tytoń	—	2.035	982	2.253
Napoje alkoholowe	—	—	444	163
Śledzie	425	408	—	952
Fosforyty	3.100	22.600	13.835	5.334
Żużle Thomasa	101.855	132.203	85.315	29.310
Skóry	—	—	104	152
Trawa morska	—	328	97	5
Siemię lniane	—	—	—	2.053
Kamienie brukowe	7.488	1.744	5.115	1.227
Oleje	—	—	351	244
Żywica	—	—	108	115
Asfalt	—	—	624	878
Smary	—	—	—	4
Kauczuk	—	—	—	15
Wyroby gumowe	—	—	—	128
Saletra	6.552	39.299	13.991	4.005
Garbniki	—	—	196	24
Rudy żelazne	2.826	18.180	41.230	4.425
Piryty	—	—	10.973	—
Złom	11.161	49.582	272.479	173.667
Miedź	—	—	10	611
Wyroby stalowe i żelazne	—	—	—	71
Maszyny, aparaty i części	—	—	—	393
Samochody i części	—	—	613	286
Szmaty	—	—	508	68
Papier	—	—	106	234
Bawełna	—	—	564	2.623
Różne	1.877	6.600	8.994	1.620

WYWÓZ

	1928	1929	1930	I półrocze 1931
Cały wywóz	**1,765.058**	**2,492.858**	**3,121.631**	**2,022.169**
w tem:				
Żyto	—	—	8.259	18.005
Ryż wyłuszczony	300	4.109	3.594	5.308
Mąka żytnia	—	—	—	105
„ ryżowa	—	1.008	9.309	2.056
Ziemniaki	—	—	—	3.511
Cukier	—	23.577	89.766	65.434
Napoje alkoholowe	—	—	272	192
Bekony	—	—	11.196	25.588
Wędliny (szynki)	—	—	1.058	3.497
Ptactwo bite	—	—	51	142
Masło	—	—	1.469	767
Jaja	—	—	484	1.845
Wytłoki buraczane	—	1.196	15.196	3.598
Makuchy	—	—	1.023	1.049
Kości i mączka kostna	—	—	—	410
Skóry	—	—	—	53
Obuwie	—	—	24	165
Deski i łaty	—	—	—	3.080
Słupy telegr.	2.140	—	2.058	4.042
Nasiona	—	503	264	38
Cement	1.000	—	150	1.208
Węgiel kamienny	1,665.793	2,324.504	2,808.829	1,758.922
„ bunkrowy	92.439	123.391	145.552	95.867
Koks	—	—	8.872	3.663
Sól potasowa	—	—	1.986	9.330
Nawozy sztuczny	—	—	3.086	2.472
Cynk i blacha cynkowa	—	—	132	9.586
Wyroby stalowe i żelazne	—	—	1.231	414
Celuloza	—	2.564	144	105
Tkaniny	—	—	387	482
Różne	3.386	12.006	7.239	1.235

A. — PRZYWÓZ

	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Całe I półrocze 1931
Cały przywóz	**30.752·4**	**30.866·7**	**41.591·3**	**44.191·3**	**66.520·—**	**59.685·—**	**273.606·7**
I. — Produkty spożywcze i zwierzęce	**943·6**	**1.747·8**	**734·6**	**18.114·4**	**16.512·5**	**8.529·3**	**46.582·2**
Kukurydza	—	—	79·8	—	—	—	79·8
Ryż surowy	—	—	—	17.781·7	16 205·9	8.278·2	42.265·8
Mąka	102·6	—	15·1	15·3	—	0·3	133·3
Kasza	—	—	60·—	—	40·—	3·3	103·3
Owoce świeża	0·6	—	11·4	49·—	10·7	1·[illegible]	72·8
Owoce suszone	22·1	—	—	7·—	19·7	1·7	50·5
Orzechy ziemne	204·9	—	151·9	—	—	—	35[illegible]·8
Kawa	—	—	—	1·—	12·7	1·5	15·2
Kakao (w ziarnkach)	15·7	15·6	—	—	15·6	—	46·9
Herbata	—	3·1	2·6	—	18·6	0·7	25·—
Tytoń	215·—	1.441·—	146·6	131·2	162·5	156·5	2.252·8
Papierosy	—	0·8	0·1	0·5	—	0·2	1·6
Konserwy owocowe	—	5·5	—	—	0·3	—	5·8
Mleko skondensowane	—	0·6	0·9	0·9	2·—	1·7	6·1
Napoje alkoholowe (bez wina)	5·2	3·7	0·4	3·8	6·8	2·[illegible]	22·5
Spirytus	25·2	5·4	—	—	—	—	30·6
Wina	10·1	6·2	17·8	13·8	17·7	43·8	109·4
Mięso	2·9	—	—	2·4	—	—	5·3
Szmalec	—	—	—	—	—	1·4	1·4
Ryby mrożone	—	—	—	—	—	36·3	36·[illegible]
Sardynki	—	0·6	—	—	—	—	0·6
Śledzie	339·3	260·—	244·5	107·8	—	—	951·6
Rodzynki	—	5·3	—	—	—	—	5·3
Kapusta	—	—	3·5	—	—	—	3·5
II. — Produkty zwierzęce i wyroby z nich	**1.104·7**	**3.850·6**	**3.471·7**	**1.045·5**	**14.289·8**	**11.140·—**	**34·902·3**
Fosforyty	—	—	—	—	5.334·—	—	5.334·—
Żużle Thomasa	1.050·—	3.810·—	3.450·—	1.000·—	8.900·—	11.100·—	29.310·—
Klej i żelatyna	—	2·1	—	—	2·3	5·1	9·5
Jelita	3·—	—	0·6	1·1	1·—	—	5·7
Łój	30·2	11·7	—	15·4	18·6	—	75·9
Wazelina	—	—	—	—	—	10·2	10·2
Skóry	21·5	24·9	21·1	28·—	33·9	22·5	151·9
Futra	—	1·3	—	1·—	—	1·7	4·—
Wyroby skórzane	—	0·6	—	—	—	0·5	1·1
III. — Materjały i wyroby drzewne	—	**52·7**	**539·3**	**907·4**	**606·—**	—	**2.105·4**
Kora drzewa korkowego	—	41·3	—	—	—	—	41·3
Wyroby z drzewa korkowego	—	1·2	—	—	—	—	1·2
Trawa morska	—	5·—	—	—	—	—	5·—
Nasiona	—	5·2	—	—	—	—	5·2
Siemię lniane	—	—	539·3	907·4	606·—	—	2.052·7

IV. — Materjały budowlane i wyroby ceramiczne	**5·6**	**2·8**	—	**1.094·5**	**46·3**	**150·—**	**1.299·2**
Cement	—	—	—	—	35·4	2·4	37·8
Piasek filtrowy	—	—	—	12·—	0·9	1·2	14·1
Kamienie brukowe	—	—	—	1.082·—	—	145·—	1.227·—
Azbest	—	—	—	—	10·—	—	10·—
Wyroby ceramiczne	—	—	—	0·5	—	—	0·5
Wyroby szklane	5·6	2·8	—	—	—	1·4	9·8
V. — Paliwa, asfalt, smoły i produkty z nich	**75·2**	**94·2**	**47·3**	**100·5**	**562·9**	**503·1**	**1.383·2**
Oleje	21·6	25·3	30·8	86·3	79·8	—	243·8
ywica	51·4	52·4	—	—	11·3	—	115·1
Asfalt	—	—	—	—	398·5	479·2	877·7
Smary	—	—	—	—	—	3·8	3·8
Kauczuk	2·2	7·—	—	2·9	2·8	—	14·9
Wyroby gumowe	—	9·5	16·5	11·5	70·5	20·1	127·9
VI. — Materjały i przetwory chemiczne	**4.115·5**	**4·3**	**20·5**	**4·—**	**178·9**	**17·4**	**4.340·6**
Sól potasowa	21·1	—	—	—	—	—	21·1
Talk	—	—	—	—	50·—	—	50·—
Saletra	4.000·—	—	—	—	—	4·9	4.004·9
Oliwa	—	—	—	—	—	1·3	1·3
Artykuły kosmetyczne	—	—	—	—	5·6	6·4	12·—
Garbniki	2·5	—	—	—	18·—	3·—	23·6
Glinka farbiarska	91·8	—	20·4	—	93·6	—	205·8
Kreda	—	2·5	—	—	—	—	2·5
Farby	—	1·8	0·1	4·—	11·7	1·8	19·4
VII. — Rudy, metale i wyroby z metali	**24.094·6**	**24.619·9**	**36.195·7**	**22.144·9**	**33.773·1**	**38.832·3**	**179.660·5**
Rudy żelazne	1 625·—	2.800·—	—	—	—	—	4.425·—
elazo oksydowane	159·—	—	—	—	—	—	159·—
Stal	—	—	—	4·6	—	10·1	14·7
Żelastwo (złom)	23 010·1	21 574·1	36.033·2	21.784·6	33.586·1	38·678·9	173.667·—
Miedź	91·5	127·2	76·3	254·7	30·5	30·5	610·7
Glin	2·—	—	—	—	—	—	2·—
Cyna	—	15·2	—	—	—	—	15·2
Cynk	—	—	—	—	—	10·2	10·2
Wyroby stalowe i żelazne	—	8·2	6·3	17·1	24·6	5·2	61·4
Drut	—	4·9	—	—	4·3	—	9·2
Broń i amunicja myśliwska	—	—	—	—	—	6·3	6·3
Maszyny, aparaty oraz ich części	131·6	60·2	28·5	49·2	67·—	47·1	383·6
Maszyny do pisania, rachowania oraz ich części	—	—	—	—	—	6·6	6·6
Aparaty fotograficzce, filmy i płyty	—	—	—	—	—	3·2	3·2
Samochody, motocykle i części	75·4	30·1	51·4	34·7	60·6	34·2	286·4
VIII. — Papier, wyroby z papieru i wytwory sztuki drukarskiej	**55·5**	**47·5**	**5·1**	**187·8**	**23·4**	**8·2**	**327·5**
Szmaty	47·1	—	—	20·1	—	1·—	68·2
Fibra	3·5	1·1	0·2	—	—	3·3	8·1
Papier	4·9	39·2	3·6	166·7	18·—	1·9	234·3
Książki i broszury	—	7·2	1·3	1·—	5·4	2·—	16·9
IX. — Materjały i wyroby włókniste	**281·3**	**380·5**	**546·3**	**541·6**	**481·9**	**489·—**	**2.720·6**
Bawełna	283·3	380·1	534·5	541·5	429·1	456·6	1.622·6
Len	—	—	—	—	50·8	—	50·8
Przędza bawełniana	—	—	12·3	—	0·9	—	13·2
„ wełniana	—	—	—	—	1·1	—	11·1
Tkaniny	—	0·4	—	0·1	—	0·1	0·6
Sznury	—	—	—	—	—	30·—	30·—
Płótno impregnowane	—	—	—	—	—	2·3	2·3
X. — Różne	**76·4**	**66·3**	**30·8**	**50·8**	**45·2**	**15·7**	**285·2**

B. — W Y W Ó Z

	Styczeń	*Luty*	*Marzec*	*Kwiecień*	*Maj*	*Czerwiec*	*Całe I półrocze 1931*
Cały wywóz	**292.569·2**	**260.437·2**	**324.594·4**	**356.845·3**	**410.220·9**	**377.502·—**	**2,022.169·—**
I. — Produkty spożywcze i zwierzęta	**10.237·—**	**15.798·4**	**35.609·—**	**32.101·3**	**24.378·2**	**13.044·7**	**131.168·6**
Żyto	1.191·8	5.611·—	4.174·5	5.095·2	1.932·—	—	18.004·5
Ryż wyłuszczony	51·3	384·8	60·—	195·—	2.532·2	2.084·8	5.308·1
Mąka żytnia	—	—	—	105·—	—	—	105·—
Ziemniaki	—	11·4	15·—	2.395·3	1.088·9	—	3.510·6
Jagody	—	—	—	—	—	1·1	1·1
Grzyby suszone	0·9	1·5	0·1	—	—	—	1·5
Cukier	2.169·6	4.429·7	26.174·9	18.797·8	10.029·2	4.233·—	65.431·2
Mąka ryżowa	—	—	—	300·1	800·1	955·5	2.055·7
Napoje alkoholowe (bez wina)	—	—	—	—	6·7	0·7	7·4
Spirytus	—	5·6	—	109·—	67·3	—	181·9
Wina	—	—	—	2·9	—	—	2·9
Szmalec	—	—	30·2	—	30·—	—	60·2
Bekony	4.19·9	3.493·3	3.503·3	4.185·—	6.050·8	.935·9	25.5 8·2
Wędliny	622·3	454·—	321·9	598·5	831·6	668·2	3.496·5
Ptactwo bite	54·6	56·—	27·—	0·8	—	4·—	142·4
Sery	0·3	—	—	—	—	—	0·3
Masło	28·4	17·7	—	5·3	18·9	696·2	766·5
Ryby wędzone	—	—	—	2·—	—	—	2·—
Śledzie	—	—	—	—	6·8	—	6·8
Jaja	19·8	31·1	243·4	151·9	933·7	465·3	1.845·1
Wytłoki buraczane	783·2	1.302·3	1.058·7	403·9	50·—	—	3.598·1
Makuchy	849·9	—	—	153·6	—	—	1.048·5
II. — Produkty zwierzęce i wyroby z nich	**13·6**	**28·3**	**44·5**	**196·2**	**70·—**	**553·—**	**905·6**
Kości i mączka kostna	—	—	—	178·—	—	231·9	409·9
Szczecina	—	0·1	0·2	0·2	0·9	1·2	2·6
Pierze i puch	—	0·1	0·2	—	—	—	0·3
Łój	—	—	—	—	—	275·4	275·4
Skóry	13·6	2·9	—	—	13·8	22·2	52·5
Obuwie	—	25·2	4·41	18·—	5·3	22·3	164·9
III. — Materjały i wyroby drzewne	**65·5**	**78·2**	**15·9**	**46·1**	**3.766·2**	**3.476·5**	**7.448·4**
Deski i łaty	37·5	22·5	—	—	2.812·9	507·2	3 0 0·1
Słupy telegraficzne	—	—	—	—	1.198·5	2.843·7	4.042·2
Kora z drzewa korkowego	—	24·7	—	16·5	—	—	41·2
Klepki	—	—	—	0·3	—	64·5	64·8
Dykty	—	26·5	—	—	16·4	8·1	51·—
Meble gięte	—	0·8	—	13·5	15·—	38·4	67·7
Nasiona	23·4	3·7	10·5	—	—	—	3·6
Wyroby koszykarskie	4·6	—	5·4	15·8	28·4	14·6	63·8
IV. — Materjały budowlane i wyroby ceramiczne	—	**3·8**	—	—	**0·6**	**1.207·4**	**1.211·8**
Cement	—	—	—	—	0·6	1.207·4	1.208·—
Bloki kamienne	—	3·2	—	—	—	—	3·2
Wyroby ceramiczne	—	0·6	—	—	—	—	0·6

V. — Paliwa, asfalt, smoły i produkty z nich	**281.863·—**	**243.237·6**	**284.341·6**	**321.104·7**	**377.129·1**	**350.795·6**	**1,858.471·6**
Węgiel kamienny	263.175·—	230.669·8	270.415·6	302.137·—	359.324·1	333.200·6	1,758.922·1
„ bunkrowy	17.448·—	11.342·8	18.528·—	18.589·7	17.565·—	17.395·—	95.866·5
Brykiety	—	—	—	20·—	—	—	20·—
Koks	1.240·—	1.225·—	400·—	358·—	240·—	200·—	3.663·—
VI. — Materjały i przetwory chemiczne	**37·4**	**975·9**	**1.630·—**	**1.000·—**	**2.412·7**	**5.862·—**	**11.918·—**
Sól potasowa	—	—	1.630·—	—	2.150·—	5.550·—	9.330·—
Nawozy sztuczne	—	920·—	—	1.000·—	250·4	301·6	2.472·—
Olej fuzlowy	37·4	55·9	—	—	12·3	—	105·6
Glinka farbiarska	—	—	—	—	—	5·2	5·2
Biel cynkowa	—	—	—	—	—	5·2	5·2
VII. — Rury, metale i wyroby z metali	**238·8**	**203·2**	**2.891·2**	**2.177·5**	**2.326·1**	**2.263·9**	**10.100·7**
Ruda ferromanganowa	—	—	—	—	—	101·6	101·6
Cynk	203·2	203·2	2.702·8	2.056·1	2.158·4	1.919·8	9.243·6
Blacha cynkowa	—	—	174·2	74·9	79·1	14·4	342·6
Radjatory	27·4	—	—	—	—	16·2	43·6
Rury	8·2	—	12·6	25·1	88·6	46·2	180·7
Wyroby stalowe i żelazne	—	—	1·6	21·4	—	7·2	30·2
Materjały i przewody elektryczne	—	—	—	—	—	158·5	158·5
VIII. — Papier, wyroby z papieru i wytwory sztuki drukarskiej	**10·5**	**39·8**	**1·9**	**143·9**	**8·9**	**140·2**	**345·2**
Szmaty	—	13·3	—	—	—	—	13·3
Celuloza	—	—	—	—	—	105·—	105·—
Papier	—	15·6	—	137·5	—	—	153·1
Książki i broszury	10·4	10·9	1·9	6·4	8·9	35·2	73·8
IX. — Materjały i wyroby włókniste	**82·6**	**67·6**	**52·8**	**63·7**	**114·8**	**145·—**	**526·5**
Bawełna	38·7	—	—	—	—	—	38·7
Przędza bawełniana	0·4	4·2	—	0·6	0·3	—	5·5
Tkaniny	43·5	63·4	52·8	63·1	114·5	145·—	482·
X. — Różne	**20·8**	**4·4**	**7·5**	**11·9**	**14·3**	**13·7**	**72·6**
PRZYWÓZ			**273.606·7**				
WYWÓZ			**2,022.169·—**				
OGÓŁEM			**2,295.775·7**				

Ogólne liczby przywozu przez Gdynię uległy w I półroczu r. b. nieznacznej tylko zmianie — mianowicie małej podwyżce w stosunku do 1930 r. Uwzględniając przytem, że dla niektórych artykułów, jak np. ryż surowy, tomasyna i t. p., większa część sezonu już minęła — można nawet przypuścić, że ostateczna liczba roczna będzie ta sama, co w r. ub., t. j. ok. $^1/_2$ miljn. t. Na przywozie kryzys obecny odbił się więc silniej niż na wywozie. Gdyby też — jak to zobaczymy niżej — nie zwiększone obroty złomem i ryżem—mielibyśmy nawet spadek przywozu.

Przywóz żelastwa (złomu) wyniósł w I półr. r. b. 173.667 t, co odpowiada obrotowi rocznemu ok. 350.000 t. Jest to dziś już w Gdyni obrót stały, rozwijający się normalnie. Złom zagraniczny do Polski idzie dziś wyłącznie przez Gdynię: Gdańsk, a tem bardziej Szczecin, nie mają żadnego już udziału w tym przeładunku. Ilości złomu, przywożonego przez Gdynię, są więc ściśle zależne od wysokości ogólnego zapotrzebowania hutnictwa krajowego. Trudno więc w obecnym okresie kryzysu oczekiwać, w najbliższych przynajmniej miesiącach, wydatnego zwiększenia przywozu złomu przez Gdynię, co w następnych wszakże latach niewątpliwie nastąpi. Tem niemniej projektowane już dawniej specjalne inwestycje złomowe w Gdyni są konieczne, a nawet coraz pilniej potrzebne, dłuższe bowiem pozostawanie przeładunku złomu w basenach drobnicowych staje się coraz bardziej uciążliwem. Zostało postanowione ulokowanie złomu na nabrzeżu Holenderskiem w porcie. Odpowiednie inwestycje są w toku, nie zostaną wszakże ukończone wcześniej niż na wiosnę 1932 r. Wówczas też dopiero można będzie mówić o ostatecznem urządzeniu Gdyni dla przeładunku złomu. Już teraz jednak artykuł ten w obrotach portu zajmuje jedno z naczelnych miejsc.

O wiele gorzej natomiast przedstawia się sprawa importu przez Gdynię innego surowca hutniczego rud żelaznych, a podobnie analogicznych do nich surowców do produkcji nawozów sztucznych — fosforytów i pirytów. Każdy z tych artykułów niedawno jeszcze grał w obrotach Gdyni pewną rolę: rud w 1930 r. przywieziono 41.230 t, pirytów — 10.973 t, fosforytów — 13.835 t, a w 1929 r. — nawet 22.600 t. W I półr. r. b. z rudami przyszły zaledwie 2 statki, przywożąc 4.425 t, z fosforytami 1 statek — 5.334 t, z pirytami — żaden. Kryzys robi tu niewątpliwie swoje, ciążąc szczególniej na tym odcinku, nie tylko przytem w Gdyni, ale także w Gdańsku. Główną jednak przyczyną ustania tego importu przez Gdynię jest brak urządzeń, potrzebnych dla przeładunku masowych towarów sypkich. Towary te są szczególnie drażliwe na formę przeładunku, ma tu bowiem miejsce obrót bardzo szybki, i ceny przeładunku są bardzo skrupulatnie kalkulowane. Dodać jeszcze należy, że sąsiednie porty, a więc Gdańsk i Szczecin, posiadają znakomite urządzenia dla przeładunku rud i t. p. towarów. Gdynia pierwsze urządzenia tego rodzaju będzie miała częściowo na wiosnę r. p. Wówczas może też import masowych towarów sypkich ruszy.

Kryzys obecny, w tym wypadku specjalnie zastój w rolnictwie — odbił się jeszcze na jednym towarze masowym w obrocie portu gdyńskiego, mianowicie na importowanych nawozach sztucznych: tomasynie i saletrze. Już w poprzednich latach port gdyński miał stąd poważne kwoty w obrocie: tomasyny przywieziono w 1928 r. 101.855 t, a w 1929 r.—132.203 t, saletry—w 1929 r. 39.299 t. Rok 1930 wykazał spadek; przywieziono mianowicie w tym roku 85.315 t tomasyny i 13.991 t saletry. W r. b. obserwujemy dalsze poważne pogorszenie: 29.310 t tomasyny i 5.334 t saletry. Załamanie się importu saletry ma prawdopodobnie cechy stałe i pozostaje w związku z wojną, wypowiedzianą zagranicznym nawozom saletrzanym przez krajowe nawozy azotowe. Natomiast przywóz tomasyny niewątpliwie z biegiem czasu powinien powrócić przynajmniej do norm dawnych, t. j. wynosić ok. 10.000 t miesięcznie.

Import ryżu surowego przez Gdyńskie Łuszczarnie Ryżu rozwija się w r. b. bardzo dobrze. Przedsiębiorstwo to daje sobie radę z kryzysem i zdołało znacznie rozwinąć sprzedaż swoich wyrobów na zagranicznych rynkach zbytu, zarówno w krajach bałtyckich, skandynawskich, w Niemczech, Anglji, Holandji etc., jak też w krajach Europy Środkowej. Skutek jest ten, że w całym r. ub. przywieziono 46.864 t ryżu surowego do Gdyni, w samem zaś I półroczu r. b. — 42.866 t. W lipcu nadeszło 23.481 t. Liczba całoroczna wyniesie w r. b. prawdopodobnie 70 — 80.000 t. Jest to objaw b. pocieszający.

Niestety, nie można tego samego powiedzieć o imporcie nasion oleistych, t. j. surowca Olejarni Gdyńskiej, sąsiadującej z Łuszczarnią. Wbrew zapo-

wiedziom i nadziejom, uruchomienie Olejarni, które nastąpiło w styczniu r. b., nie dało portowi spodziewanych korzyści. Obliczano konsumpcję nasion oleistych przez ten zakład na ok. 40.000 t rocznie. Nadeszło ich natomiast w I półroczu r. b. zaledwie 2.410 t (2.053 t siemienia lnianego i 357 t orzechów ziemnych). Obecnie zakład jest nieczynny. Jednak ostatnio sprawa przemysłu olejarskiego w Gdyni zdaje się wchodzić na lepsze tory: mianowicie grupa, będąca właścicielką Olejarni Gdyńskiej, wchodzi do zwalczającego ją dotąd trustu europejskiego („Uni-Liver-Schicht"), w wyniku czego jeszcze w r. b. ma być budowany w Gdyni nowy wielki zakład olejarski. Wówczas wreszcie port uzyska w przywozie zapowiedziane dawniej, a prawdopodobnie nawet znacznie większe ilości nasion oleistych, w wywozie zaś ukażą się wreszcie polskie makuchy, produkt uboczny przemysłu olejarskiego.

Import tytoniu przez Gdynię może wreszcie zacząć rozwijać się normalnie, bowiem wielki magazyn tytoniowy w porcie, wybudowany przez Państwowy Monopol Tytoniowy, jest już gotów i nawet otrzymał pierwsze partje tytoniu. Pewną przeszkodę stanowi jeszcze brak odpowiednich urządzeń przeładunkowych w magazynie tytoniowym. W I połowie r. b. przywieziono do Gdyni 2.253 t tytoniu wobec 2.035 t w 1929 r. i 982 t w 1930 r. Normalnie powinno odtąd przez Gdynię przechodzić ok 7.000 t tytoniu rocznie.

Oddzielna wzmianka należy się importowi bawełny, chociaż osiągnięta w I półroczu r. b. liczba 2.623 t stanowi zaledwie niecałe 5% importu tego surowca do Polski. Gdynia jest wciąż jeszcze w okresie prób w tej dziedzinie. Przychodzą dotychczas tylko nieliczne partje dla kilku największych fabryk łódzkich. Liczby poszczególnych miesięcy są prawie że identyczne. Powiększenie ilości nastąpi prawdopodobnie w jesieni r. b., wówczas gdy zostanie oddany do użytku nowy mag zyn portowy, który umożliwi bardziej korzystne niż dzisiaj składowanie bawełny. Dopiero jednak utworzenie składów długoterminowych dla bawełny, projektowane na rok przyszły, a przedewszystkiem szereg zarządzeń, zmierzających do powstania w Gdyni handlu bawełną — umożliwią radykalną zmianę w tej dziedzinie.

Poza wymienionemi wyżej artykułami żaden nie zasługuje na specjalne wyszczególnienie przy omawianiu importu przez Gdynię. Trzeba stwierdzić objaw raczej ujemny: t. zw. „drobnica", t. j. owoce wszelkie, towary kolonjalne, napoje alkoholowe, skóry, garbniki, oleje, smary, wyroby gumowe, chemiczne i metalowe, maszyny, samochody i ich części, metale półszlachetne, papier etc. — idzie przez port gdyński wciąż w zbyt małych ilościach, żeby obrót którymkolwiek z wymienionych wyżej artykułów mógł zacząć odgrywać w życiu portowem poważniejszą rolę. Rozwojowi w tej dziedzinie staje na przeszkodzie brak odpowiednich magazynów i urządzeń przeładunkowych oraz wciąż mała z tej racji ilość linij regularnej żeglugi, które, jak wiadomo, są przedewszystkiem dostarczycielkami cennych towarów drobnicowych. Poza tem dla pozyskania nowych towarów są przeważnie potrzebne zabiegi. Oczywiście, pewna przygotowawcza robota na przyszłość i w tej dziedzinie jest w toku. Można tu ogólnikowo wspomnieć, że najbliższy czas przysporzy zapewne Gdyni następujące nowe ładunki importowe: śledzie, owoce suszone, miedź (611 t w I półroczu r. b.), części samochodowe, papier.

Przechodząc zkolei do wywozu, ujrzymy obraz zupełnie inny niż przy przywozie, gdzie stan rzeczy od r. ub., jak widzieliśmy, uległ stosunkowo nieznacznym zmianom. Wywóz, odwrotnie, zwiększa się stale. Odnosi się to przedewszystkiem do liczb ogólnych: 3,121.631 t w całym r. ub. i 2,022.169 t w I półroczu r. b., odnosi się to poza tem do węgla: 2,954.381 t i 1,854.789 t, odnosi się to wreszcie i specjalnie do pozostałych towarów, poza węglem: 167.250 t w r. ub. i 167.380 t w I półroczu r. b. W tej grupie zatem wzrost wynosi równe 100%. Gdynia służy więc w mniejszym może stopniu racjonalizacji przywozu, co przedewszystkiem wzmożeniu naszej ekspansji eksportowej.

Węgiel ilościowo jest wciąż, i zawsze będzie, na pierwszem miejscu w Gdyni, wzrost obrotów tym artykułem jest jednak cokolwiek powolniejszy niż wzrost pozostałych obrotów portu. Już podawaliśmy kiedyś [1]), że udział procentowy węgla w ogólnych obrotach portu gdyńskiego wynosił w latach: 1928, 1929 i 1930 odpowiednio: 89·8%, 86·7% i 81·4%, t. j. stale malał. W r. b. zmalał on znowu nieco i wyniósł 80·4%. Ilościowo natomiast eksport węgla przez Gdynię rośnie: w r. ub. przeciętna miesięczna eksportu węgla wynosiła ok. 246.000 t, w r. b. zaś jedynie w lutym liczba wywozu węgla spada, z przyczyn zresztą przypadkowych, poniżej tej normy (242.000 t), poza tem zaś wynosiła kolejno (bez lutego): 280.000, 284.000, 321.000, 377.000, 351.000 t, t. zn. stale rosła. Wzrost ten pozostawał w związku przedewszystkiem z rozbudową nowych węglowych urządzeń przeładunkowych: jeszcze w końcu 1930 r. uruchomiono 2 nowe 7-tonnowe dźwigi bramowe f. „Progress", w końcu stycznia r. b. — 2 podobne dźwigi f. „Polskarob" i 1 — f. „Elibor", wreszcie w marcu r. b. — dźwig f. „Giesche". Opóźniły się natomiast oba taśmowe urządzenia przeładunkowe, wymagające przeróbek. Jedno z nich, stanowiące własność f. „Skarbopol", będzie ostatecznie gotowe na października r. b., drugie — rządowe — dopiero na sam koniec r. b. Poza tem w sierpniu r. b. stanie do pracy trzeci rządowy dźwig mostowy na nabrzeżu Szwedzkiem. Te wszystkie nowe dźwigi staną się źródłem dalszego powiększenia kwot przeładunku węgla. Na zwiększenie tych kwot wpływa poza tem usprawnienie obsługi kolejowej, a wreszcie duża różnica w kosztach przeładunku, jaka istnieje pomiędzy Gdynią i Gdańskiem, wskutek czego każdy kupiec węglowy woli pracować w Gdyni niż gdzieindziej.

W tych warunkach za normę przeładunku miesięcznego węgla dla dalszych miesięcy r. b. uważać można liczbę ok. 450.000 t.

Eksport cukru przez Gdynię uczynił w r. b. stanowcze postępy, dając liczbę 65.434 t. Jeżeli się zważy, że mamy przed sobą w r. b. jeszcze 3 miesiące „cukrowe": październik, listopad i grudzień, w których ukaże się w porcie cukier z nowej kampanji, możemy już teraz przewidzieć, że eksport tegoroczny przekroczy zeszłoroczną kwotę 89.766 t. Jest tem bardziej znamienne, że w r. b. eksport cukru z Polski wogóle znacznie zmniejszył się. W Gdyni pozostanie on już na stałe. Bank Cukrownictwa, który posiada już własny magazyn w porcie o pojemności 7.500 m², buduje obecnie 2 dalsze magazyny, o łącznej pojemności ok. 12.500 m².

[1]) *P. „Polska Gospodarcza" zesz. 5/1931, str. 173.*

Zboże nie usadowiło się dotąd w Gdyni na dobre. Narazie przeładowywane jest jedynie przez silos Olejarni Gdyńskiej, która jednak, oczywiście, czynność tę traktuje jako uboczną. Przeładowała dotąd 26.264 t żyta, z tego w r. b. 18.005 t. Obecnie, na przednówku, eksport ustał, odrodzi się wszakże prawdopodobnie po zbiorach. Eksport obecny — to jednocześnie próba na przyszłość, będzie musiał bowiem powstać kiedyś w Gdyni duży elewator eksportowy, specjalnie dla zboża.

Przetwory ryżowe — ryż wyłuszczony i mąka ryżowa — w ostatnich miesiącach r. b. są wywożone dosyć intensywnie do Niemiec, Skandynawji i Anglji. Ogólna liczba dla r. b., 7.364 t, jest już stosunkowo większa od wyniku zeszłorocznego Drugie półrocze r. b. ma być znacznie lepsze od pierwszego.

Rolnictwo krajowe dało w r. b. portowi gdyńskiemu nowego klienta — ziemniaki. Ta pierwsza próba wykazała się skromnym narazie wynikiem: 3.511 t, udowodniła jednak, że Gdynia jest w możności obsłużenia bez trudu i tanio i tego przeładunku. Gros jednak tegorocznego eksportu ziemniaków z Polski, kilkadziesiąt tysięcy tonn, poszło przez Hamburg. Miejmy nadzieję, że przy okazji następnego urodzaju na ziemniaki sytuacja ta już się nie powtórzy.

W zakresie eksportu rolniczego bardzo poważnie rozwija się wywóz przez Gdynię produktów chłodzonych: bekonów (25.588 t), wędlin (3.497 t), masła (767 t), jaj (1.845 t). Rezultaty, osiągnięte na polu tego eksportu, w niektórych wypadkach (bekony, wędliny) przeszły najśmielsze oczekiwania. Na angielskim rynku odbiorczym, dokąd głównie towary te są kierowane, zajęły one ostatnio wybitne stanowisko i uzyskują coraz lepszą markę. Zawdzięczać to należy zupełnie niewątpliwie Gdyni, jej organizacji przeładunkowej, w której niepoślednią rolę odgrywa chłodnia, następnie gdyńskim przedsiębiorstwom żeglugowym. Dopiero zdobycie bazy w porcie gdyńskim i własnych środków transportowych umożliwiło inwestycje eksportowe na większą skalę. Są one w dalszym ciągu w toku, wciąż bowiem jest dużo do zrobienia, specjalnie w maśle i jajach. Poza tem czynione są próby uruchomienia innych działów pokrewnego eksportu: drobiu bitego, dziczyzny, grzybów etc.

Na zakończenie przeglądu eksportu rolniczego przez Gdynię wspomnieć należy jeszcze o jednym artykule, gdzie niestety sprawy układają się niepomyślnie. Są to wytłoki buraczane. Eksport ten, operujący głównie rumuńskim towarem tranzytowym, powstał jeszcze w 1929 r. (1.196 t), w 1930 zaś dał Gdyni wcale pokaźną kwotę 15.196 tr. W r. b. wyniósł zaledwie 3.598 t, przyczem od 3 miesięcy ustał całkowicie. Spodziewane jest pewne ożywienie pod koniec r. b.

Nowym dla Gdyni artykułem jest w r. b. drzewo. Dorywcze partje drzewa wywożono przez port gdyński i przedtem: w 1928 r. (2.140 t) i w 1930 r. (2.058 t). Eksport tegoroczny (7.122 t) jest jednak zupełnie czemś innem: jest to eksport uregulowany, idący ze składów, utworzonych w porcie gdyńskim przez 2 firmy drzewne. Idą przytem inne gatunki: przedtem szły głównie kopalniaki, które można było przeładowywać bezpośrednio z wagonów na statki, obecnie ładowane są słupy telegraficzne, bale, przedewszystkiem zaś materjał tarty. Jednakże i obecny eksport nie jest jeszcze tem, czem ma być w przyszłości. Są to próby. Obecne place drzewne są zasadniczo przeznaczone na inny cel, nowe zaś place, oczywiście znacznie większe, projektowane są w części portu jeszcze nierozbudowanej. Wówczas przez Gdynię pójdzie prawdopodobnie ok. 15—20.000 t drzewa miesięcznie. Rok obecny da zapewne ok. 20.000 t wogóle.

Eksport soli potasowych pojawił się w Gdyni po raz pierwszy w 1930 r.; wywieziono wówczas 1.986 t. W r. b. w przeciągu półrocza wywieziono 9.330 t, przez cały zaś rok wyjdzie przez Gdynię prawdopodobnie ok. 30.000 t. W związku z tem jest przygotowywany dla soli potasowych specjalny magazyn; na inwestycje na większą skalę niema tu jednak narazie jeszcze miejsca.

Pewnego ożywienia dozna zapewne również wywóz krajowych nawozów azotowych, których w I półroczu r. b. wywieziono 2.472 t (w całym r. ub. 3.086 t). Rozpoczynająca się walka konkurencyjna naszego przemysłu azotowego z zagranicznym rokuje zwiększony eksport z Polski.

Nowym dla portu jest eksport cynku i blach cynkowych, odebrany częściowo Szczecinowi. W I półroczu r. b. wyniósł on 9.586 t, dojść zaś powinien w ciągu roku minimalnie do 15.000 t, od tego kontyngentu bowiem uzależniona jest ulga kolejowa. Zapewne też utrzyma się dotąd na stałe, znalazł bowiem w Gdyni dogodne warunki.

Reszta liczb w wywozie przez Gdynię — to albo niezorganizowane jeszcze początki (cement 1.208 t, kości i mączka kostna 410 t, mąka żytnia 105 t, makuchy 1.049 t, celuloza 105 t, klepki 65 t, dykty 68 t etc.), albo też t. zw. „drobnica" (tkaniny 482 t, obuwie 165 t, wyroby stalowe i żelazne 255 t, nasiona 38 t, wyroby koszykarskie 64 t, książki i broszury 74 t i t. p.). I tutaj, podobnie jak w dziedzinie przywozu, prowadzona jest drobiazgowa praca przygotowawcza, mająca na celu pozyskanie dla portu coraz to nowych artykułów. I tutaj handel czeka na wykończenie nowych inwestycyj portowych, będących w toku, oraz na uruchomienie szeregu nowych regularnych linij okrętowych. Wówczas dopiero obrót drobnicowy, tak ważny dla portu, będzie mógł rozwinąć się należycie na wielką skalę, należną portowi gdyńskiemu.

Wł. Gieysztor

O ROZWÓJ KREDYTU WARRANTOWEGO

PRZYCZYNY słabego dotychczas rozwoju kredytu warrantowego zostały już dokładnie uwypuklone[1]), a sprowadzają się one do następujących punktów:

1) brak tradycji — a ściślej: ogólna nieznajomość — tak wśród sfer kupieckich, jak i banków prywatnych — prawa o domach składowych publicznych, normującego obieg dowodu składowego, „rewersu — warrantu";

2) uprzedzenie handlu do tej formy kredytu (błędne mniemanie jakoby zaciąganie pożyczki pod zastaw towaru, oddanego na skład, równało się co najmniej zbliżającej się ruinie przedsiębiorstwa).

Są to jednak trudności drugorzędnego znaczeni

[1]) *P. w tyg. „Polska Gospodarcza" artykuły w zeszytach: 9/1931 (str. 334), 15/1931 (str. 583), 21/1931 (str. 839).*

które ostatecznie ustąpią w obliczu ciężkiej sytuacji, wobec przewlekającego się kryzysu.

Zasadnicza trudność tkwi w stanowisku banków państwowych, odgrywających tu rolę czynnika z głosem decydującym, a które, nie żywiąc należytego zaufania do danych, wyszczególnionych na warrancie, z obawy przed ryzykiem, unikają przyjmowania warrantów do dyskonta.

Stanowisko to wyraża się w wysoce rygorystycznych przepisach, stosowanych przez Bank Polski przy dyskoncie warrantów, w żądaniu żyra banku prywatnego i t. p. Nawiasem należy wspomnieć, że poglądy samych domów składowych na kwestję żądanego żyra banku prywatnego są podzielone. Jedni twierdzą, że pośrednictwo to jest zbyt drogie, drudzy są zdania, że w obecnej sytuacji naszego rynku pieniężnego najdroższy nawet kredyt warrantowy będzie zawsze jeszcze o 50% tańszy od kredytu, którym kupiec musi się posługiwać przy wyczerpaniu innych, nie wystarczających źródeł. Jednocześnie zwraca się uwagę na fakt, że zagranicą udzielaniem tych kredytów zajmują się przedewszystkiem banki prywatne, utrzymujące ścisły kontakt z klientami i domami składowemi. Niestety, u nas kontaktu tego nie widzimy, a nasze banki prywatne nie dysponują odpowiednio tanim kredytem.

Na zmianę stanowiska banków państwowych nie wpływają podnoszone przez domy składowe publiczne takie argumenty, jak: *a*) pożyczki warrantowe udzielane są na sumy co najmniej o 50—75% niższe od realnej wartości towaru, *b*) są krótkoterminowe, maksymum 3-miesięczne, co wyklucza prawie wpływ wahań konjunkturalnych, *c*) towar, znajdujący się w przechowaniu domu składowego publicznego, posiadającego koncesję państwową, jest dostatecznem zabezpieczeniem wierzytelności. Ten ostatni argument znajduje swoje uzasadnienie z uwagi na kaucję, składaną przez domy składowe publiczne przy uzyskiwaniu koncesji.

Wreszcie cytowane są artykuły 54 i 55 prawa o domach składowych, grożące ciężkiemi karami tym domom, które przekroczyłyby postanowienia prawa lub zatwierdzonego regulaminu.

Jakkolwiek sankcje te są bardzo poważne, i — zdawałoby się — w zupełnie wystarczający sposób zabezpieczają swobodny obieg dowodów składowych, to jednak istotna wartość tego zabezpieczenia opiera się przedewszystkiem na zaufaniu do przedsiębiorstwa składowego, które te dowody wystawia.

Podnieść jeszcze należy, że bardzo poważną dodatkową gwarancję dla banku-wierzyciela stanowić tu winna jeszcze zdolność kredytowa pożyczkobiorcy, dla której zbadania banki posiadają wszelkie środki do dyspozycji.

Zaufanie banków państwowych do warranta zachwiane zostało w okresie inflacji przez niektóre niesolidne domy składowe publiczne, i obecnie skutki tego stanu ponosić muszą instytucje najpoważniejsze, dające wszelką gwarancję wzorowego wywiązywania się ze swoich obowiązków i zasługujących w całej pełni na zaufanie banków państwowych.

Wyjścia z tak wytworzonej sytuacji szukać należy na drodze wzmocnienia autorytetu instytucji domu składowego publicznego i wystawianych przez nią dowodów składowych.

Uwzględniając nasze specyficzne stosunki w handlu, obecną sytuację gospodarczą i szanse rozwoju kredytu warrantowego, wysuwam poniżej nową koncepcję rozwiązania powyższego zagadnienia.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu mianuje z pośród urzędników państwowych lub upatrzonych fachowców komisarzy dla poszczególnych domów składowych publicznych. Komisarz miałby powierzane swej pieczy 1 lub 2 domy składowe publiczne (zależnie od wielkości dokonywanych przez nie obrotów), kontrolowałby i stwierdzał: ilość, jakość, stan oraz wartość (w razie konieczności — w oparciu się na opinji rzeczoznawców) przyjmowanego do składu towaru, potwierdzając wiarogodność danych przez położenie swojego signum na dowodzie składowym (warrancie).

Obowiązki i uprawnienia komisarza byłyby dokładnie sprecyzowane w piśmie nominacyjnem. Komisarz składałby co pewien czas sprawozdanie ze swej działalności oraz byłby upoważniony do przedstawiania Ministerstwu Przemysłu i Handlu umotywowanych wniosków o cofnięcie koncesji instytucjom, pozostającym pod jego nadzorem. Uposażenie komisarza obciążałoby domy składowe.

Na główne zarzuty przeciwko tej koncepcji, zgóry dające się przewidzieć, a mianowicie, że: 1) montaż nowej instytucji męża zaufania jest nowem obciążeniem życia gospodarczego, 2) tak daleko idąca ingerencja czynników państwowych w stosunki gospodarcze jest nie wskazana — odpowiedź może być następująca: 1) opłaty, uiszczane przez domy składowe publiczne na poczet wynagrodzenia mężów zaufania (komisarzy), nie stałyby się dla nich ciężarem — wobec wzmożonej dynamiki dokonywanych obrotów, 2) ingerencja czynnika państwowego w tak ograniczonym zakresie nie może być uważana za objaw etatyzmu, lecz posiada charakter wyłącznie wychowawczy, niezbędny w naszych warunkach w okresie realizowania nowej idei gospodarczej.

Kuratela w osobie komisarzy mogłaby być zniesiona po pewnym okresie czasu, wystarczającym na odpowiednie wzajemne zbliżenie się, nawiązanie ściślejszych stosunków pomiędzy stronami zainteresowanemi (kupcem, bankiem, domem składowym), po przyzwyczajeniu się sfer kupieckich do tego rodzaju kredytu, złożeniu egzaminu dojrzałości życiowej przez domy składowe publiczne i wreszcie po przekonaniu się banków państwowych o możliwościach rozprowadzania tego kredytu.

Trudności omawianych w żadnym razie nie umniejszy ani nie usunie wysuwana ostatnio przez domy składowe koncepcja powołania do życia związku domów składowych publicznych, rozporządzającego organem kontrolerów-fachowców dla spełniania czynności, przypadających komisarzowi w mojej koncepcji. Związek domów składowych publicznych, uposażony w prawo rewizji, obciąży swoich członków takiemi samemi lub jeszcze większemi kosztami wynagrodzenia kontrolerów. A przecież banki państwowe i prywatne większem zaufaniem są gotowe darzyć komisarza rządowego aniżeli komisarza związkowego. Jedyny plus koncepcji związku — to wyeliminowanie ingerencji czynnika państwowego. Ale — jak już wyżej podkreśliłem — zakres uprawnień komisarza mógłby być ograniczony do minimum, absolutnie nie krępując działalności domów składowych publicznych, a tworząc dla nich jednocześnie horoskopy rozwoju interesów.

Walory i braki obu powyższych koncepcyj winna wykazać wszechstronna dyskusja czynników zainteresowanych.

Powołanie do życia instytucji komisarza nie przeciągnęłoby ostatecznego załatwienia kwestji tak dalece, jak tego spodziewać się można przy kreowaniu związku domów składowych publicznych — a moment ten nie jest bez znaczenia dla sfer kupieckich ze względu na ciężką sytuację kredytową.

Domy składowe publiczne (centrale i oddziały) skupione są w najważniejszych ośrodkach handlowych kraju, dzięki czemu akcja może być podjęta na terytorjum całego kraju w interesie szero ich warstw kupieckich; uzależniona naturalnie od możliwości finansowych banków państwowych.

M. Doskocz

W dniu 4 sierpnia r. b.

ZMARŁ

Ś. P.

Dr. SŁAWOMIR

CZERWIŃSKI

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Poseł na Sejm

ŻYCIE GOSPODARCZE

UCHWAŁY KOMITETU EKONOMICZNEGO MINISTRÓW W SPRAWIE WYWOZU JĘCZMIENIA I ZBYTU SPIRYTUSU NA CELE NAPĘDOWE. — Na posiedzeniu Komitetu Ekonomicznego Ministrów w dn. 5 sierpnia rozważana była sprawa eksportu jęczmienia, która znalazła się na porządku obrad Komitetu w związku z uchwalonym przez Rząd programem polityki zbożowej na rok 1931/32. Jak wiadomo, Rząd, uchwalając ten program, postanowił dążyć do unormowania stosunków w dziedzinie eksportu jęczmienia, kształtującym się dziś w sposób niezbyt zadowalający. Między innemi — o czem pisaliśmy już na łamach *„Polski Gospodarczej"* — Rząd postanowił ograniczyć rolę zwrotu cła przy eksporcie jęczmienia do zadań organizacyjnych tego eksportu.

Komitet Ekonomiczny Ministrów uznał za warunek stosowania zwrotu cła przy wywozie jęczmienia odpowiednią selekcję firm eksportujących. Selekcja ta zostanie dokonana przez P. Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z P. Ministrem Rolnictwa. Firmy, które zostaną uznane za odpowiednie do eksportowania jęczmienia, będą miały prawo do uzyskania zwrotu cła, o ile zobowiążą się dotrzymywać warunków, ustalonych przez Rząd i dających rękojmię usprawnienia eksportu jęczmienia.

W związku z tą sprawą sprostować należy szereg nieścisłych informacyj, jakie ostatnio pojawiły się w prasie w związku z zagadnieniem premij na jęczmień. Premje te, wynoszące zł 4 od 100 kg jęczmienia, obowiązują nadal, a ewentualna zmiana w tej dziedzinie nastąpić może za 2-miesięcznem uprzedzeniem — podobnie, jak zmiany w dziedzinie wszystkich premij zbożowych.

W aktualnej sprawie mieszanek spirytusowo-benzynowych, tak ważnej w Polsce ze względu na trudną sytuację gorzelnictwa, Komitet Ekonomiczny na posiedzeniu w dn. 5 b. m. ustalił główne zasady zbytu spirytusu do celów napędowych, uwzględniając jednocześnie interesy przemysłu naftowego.

Z MINISTERSTWA SKARBU

NOWY WICEMINISTER SKARBU.—Pan Prezydent Rzeczypospolitej podpisał nominację P. Prof. Władysława Zawadzkiego, Dyrektora Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie, na Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Skarbu.

Nowy Wiceminister Skarbu Prof. Dr. Władysław Marjan Zawadzki urodził się w Wilnie dn. 8 września 1885 r. Wyższe studja odbywał w Moskwie, Krakowie, Lipsku i Paryżu (w Ecole des Sciences Politiques et Economiques). W 1919 r. objął stanowisko profesora nadzwyczajnego w Politechnice Warszawskiej, w 1920 r. — stanowisko profesora zwyczajnego na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie. Prof. Zawadzki wykładał również na W. S. H. w Warszawie. Ponadto P. Prof. Zawadzki kieruje już od dłuższego czasu pracami Komisji Naukowej przy Ministerstwie Skarbu.

Nowy Wiceminister Skarbu, będący wybitnym ekonomistą, ogłosił drukiem szereg prac. Oto ważniejsze z nich (nie licząc szeregu prac w czasopismach): „La mathématique appliquée à l'économie politique" (1914); „Zastosowanie matematyki do ekonomji politycznej" (1914); „Wartość i cena" (1919); „Teorja produkcji" (1923); „O pojęciu wartości zamiennej" (1923); „Esquisse d'une théorie de la production" (1927).

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICTWO WĘGLOWE

PRZEMYSŁ WĘGLOWY W KWIETNIU 1931 R. — Wydobycie węgla kamiennego w kwietniu 1931 r. w porównaniu z kwietniem 1930 r. oraz przeciętnem miesięcznem wydobyciem 1913 r. ilustruje tablica I.

Obrót węgla kamiennego, koksu, brykietów i węgla brunatnego — w Kwietniu 1931 r.

Tablica II

(w tonnach)

REJONY WĘGLOWE	Pozostałość z poprzed. miesiąca	Wydobycie	Do dyspozycji[1])	ROZCHÓD: Zbyt: W kraju	Zbyt: Zagranicę	Zbyt: Razem	Zużycie: Cele własne	Zużycie: Deputaty	Zużycie: Razem	Ogółem	Pozostałość na zwałach na następ. miesiąc
				WĘGIEL KAMIENNY							
Rejon śląski	1,201.688	2,237.150	3,436.560	963.590	950.477	1,914.067	164.169	35.313	199.482	2,113.549	1,323.011
% rozchodu	56·86	105·85	162·60	45·59	44·97	90·56	7·77	1·67	9·44	100·00	62·60
% wydobycia	53·72	100·00	153·62	43·07	42·49	85·56	7·34	1·58	8·92	94·48	59·14
Rejon dąbrowski	612.629	514.009	1,125.522	293.802	149.761	443.563	49.913	11.946	61.859	505.422	620.100
% rozchodu	121·21	101·70	222·99	58·13	29·63	87·76	9·88	2·36	12·24	100·00	122·69
% wydobycia	119·19	100·00	218·97	57·16	29·14	86·30	9·71	2·32	12·03	98·33	120·64
Rejon krakowski	91.181	150.552	237.219	115.169	965	116.134	26.279	4.130	30.409	146.543	90.676
% rozchodu	62·22	102·74	161·88	78·59	0·66	79·25	17·93	2·82	20·75	100·00	61·88
% wydobycia	60·57	100·00	157·57	76·50	0·64	77·14	17·46	2·74	20·20	97·34	60·23
Ogółem w Państwie:	1,905.498	2,901.711	4,799.301	1,372.561	1,101.203	2,473.764	240.361	51.389	291.750	2,765.514	2,033.787
% rozchodu	68·90	104·92	173·54	49·63	39·82	89·45	8·69	1·86	10·55	100·00	73·54
% wydobycia	65·67	100·00	165·40	47·30	37·95	85·25	8·28	1·77	10·06	95·31	70·09
				KOKS							
Rejon śląski	185.494	109.462	294.956	79.024	6.679	85.703	117	11	128	85.831	209.125
% rozchodu	216·12	127·53	343·65	92·07	7·78	99·85	0·14	0·01	0·15	100·00	243·65
% produkcji	169·46	100·00	269·46	72·19	6·10	78·29	0·11	0·01	0·12	78·41	191·05
				BRYKIETY							
Rejon śląski	4.697	17.633	22.330	16.103	182	16.285	—	—	—	16.285	6.045
% rozchodu	28·84	108·28	137·12	98·88	1·12	100·00	—	—	—	100·00	37·12
% produkcji	26·64	100·00	126·64	91·33	1·03	92·36	—	—	—	92·36	34·28
				WĘGIEL BRUNATNY							
Rejon zawiercki	696	2.908	3.604	2.769	—	2.769	332	122	454	3.223	381
Rejon wschodnio-małopolski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rejon poznańsko-pomorski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ogółem w Państwie:	696	2.908	3.604	2.769	—	2.769	332	122	454	3.223	381
% rozchodu	21·59	90·23	111·82	85·91	—	85·91	10·30	3·79	14·09	100·00	11·82
% wydobycia	23·93	100·00	123·93	95·22	—	95·22	11·42	4·19	15·61	110·83	13·10

[1]) *Z uwzględnieniem przypisów i skreśleń przy sprawdzaniu zapasów oraz obrotu między kopalniami.*

Tablica I

Wydobycie węgla kamiennego — w Kwietniu 1931 r.

REJONY WĘGLOWE	Kwiecień 1931 tonn	Kwiecień 1931 1913=100	Kwiecień 1930 tonn	Kwiecień 1930 1913=100	1913 Przeciętne miesięczne wydobycie tonn	Od początku roku do końca kwietnia 1931 tonn	Od początku roku do końca kwietnia 1931 1913=100	Od początku roku do końca kwietnia 1930 tonn	Od początku roku do końca kwietnia 1930 1913=100	Od początku roku do końca kwietnia 1913 tonn
Rejon śląski:										
razem	2,237.150	83·42	2,038.255	76·00	2,681.842	9,122.906	85·04	9,354.769	87·20	10,727.368
przeciętna dzienna	89.486	82·86	81.530	75·49	107.994	92.151	85·33	93.547	86·62	107.994
Rejon dąbrowski:										
razem	514.009	90·45	460.362	81·01	568.267	2,300.638[1]	98·40	2,201.390	94·16	2,338.043
przeciętna dzienna	20.560	88·94	14.815	64·09	23.116	23.239	100·53	22.014	95·23	23.116
Rejon krakowski:										
razem	150.552	91·67	140.778	85·72	164.233	720.737	109·71	705.686	107·42	656.932
przeciętna dzienna	6.022	91·06	5.631	85·15	6.613	7.280	110·09	7.057	106·71	6.613
Ogółem w Państwie:	2,901.711	84·99	2,639.395	77·30	3,414.342	12,144.281[1]	88·50	12,261.845	89·36	13,722.343
przeciętna dzienna	116.068	84·28	105.576	76·66	137.723	122.670	89·07	122.618	89·03	137.723

Tablica III

Zbyt węgla kamiennego — w Kwietniu 1931 r.
(według odbiorców)

RODZAJ ODBIORCÓW	1931 kwiecień tonn	1931 kwiecień %	1931 marzec tonn	1931 marzec %	1931 od początku roku tonn	1931 od początku roku %	1930 kwiecień tonn	1930 kwiecień %	1930 od początku roku tonn	1930 od początku roku %
I.—Przemysł										
Metalurgiczny — żelazny	88.654	6·46	107.392	7·08	437.957	7·21	98.967	7·24	491.699	8·15
„ — innych metali	59.805	4·36	66.860	4·41	282.543	4·65	78.901	5·77	319.865	5·30
Koksiarnie	148.372	10·81	169.157	11·16	632.612	10·41	178.372	13·04	803.112	13·31
Brykieciarnie	16.816	1·23	22.220	1·47	91.441	1·50	12.222	0·89	83.197	1·38
Gazownie	24.635	1·80	25.061	1·65	108.619	1·79	26.727	1·95	97.179	1·61
Górniczy (kopalnie rud i kopalnie, nie mające węgla własnego) [2]	5.358	0·39	7.155	0·47	34.748	0·57	10.833	0·79	50.993	0·84
Naftowy	9.677	0·71	8.326	0·55	38.907	0·64	10.705	0·78	43.644	0·72
Solny	8.440	0·61	9.955	0·46	39.373	0·65	7.642	0·56	44.357	0·73
Cementowy, ceramiczny oraz cegielnie i wapienniki	42.193	3·07	35.118	2·32	128.632	2·12	75.949	5·55	206.364	3·42
Obróbczy (metalowy i inny)	6.557	0·48	12.391	0·82	39.226	0·65	15.209	1·11	63.542	1·05
Chemiczny	25.581	1·86	35.002	2·31	142.748	2·34	38.794	2·84	173.610	2·88
Garbarski i przetworów zwierzęcych	2.174	0·16	1.759	0·12	9.130	0·15	2.461	0·18	8.454	0·14
Rolniczy (przetwórczy rolny, browary, młyny i gorzelnie)	65.658	4·78	72.109	4·76	286.794	4·72	46.656	3·41	210.565	3·49
Cukrowniczy	14.664	1·07	9.862	0·65	47.535	0·78	22.038	1·61	57.663	0·96
Papierniczy	25.125	1·83	21.788	1·44	96.656	1·59	27.609	2·02	106.853	1·77
Włókienniczy	64.659	4·71	58.535	3·86	242.365	3·99	42.812	3·13	169.370	2·81
Inne gałęzie przemysłu	139.205	10·14	146.194	9·64	577.867	9·51	144.655	10·58	604.286	10·01
Razem przemysł [2]:	747.573	54·47	805.884	53·17	3,236.883	53·27	840.552	61·45	3,534.753	58·57
II.—Inni odbiorcy										
Koleje żelazne	215.210	15·68	237.971	15·70	1,075.793	17·70	252.207	18·44	1,363.496	22·59
Żegluga	1.805	0·13	100	0·01	1.925	0·03	1.790	0·13	2.655	0·04
Instytucje miejskie (elektrownie, tramwaje, wodociągi i inne — prócz gazowni)	33.809	2·46	39.904	2·63	151.067	2·49	30.749	2·25	138.714	2·30
Wojskowość	22.729	1·66	7.788	0·51	44.315	0·73	13.238	0·97	55.773	0·92
Instytucje państwowe	7.452	0·54	10.624	0·70	37.359	0·61	6.339	0·46	30.492	0·51
Opał domowy [3]	171.546	12·50	194.717	12·85	734.790	12·09	115.091	8·41	475.475	7·88
Pośrednicy	172.437	12·56	218.776	14·43	794.608	13·08	107.858	7·89	433.696	7·19
Razem inni odbiorcy [3]:	624.988	45·53	709.880	46·83	2,840.057	46·73	527.272	38·55	2,500.301	41·43
Ogółem w kraju:	1,372.561	100·00	1,515.764	100·00	6.076.940	100·00	1,367.824	100·00	6,035.054	100·00

Spadek względnie wzrost wydobycia węgla kamiennego w kwietniu 1931 r. w zestawieniu z marcem 1931 r. oraz kwietniem 1930 r. wykazują następujące liczby:

Rejony	*W stosunku: do marca 1931* tonn	%	*do kwietnia 1930* tonn	%
Śląski	— 16.828	0·80	+ 198.895	9·76
Dąbrowski	— 58.036	11·29	+ 53.647	11·65
Krakowski	— 21.45[illegible]	11·42	+ 9.774	6·94
Ogół. w Państwie:	— 96.314	3·32	+ 262.316	9·94

W związku z mniejszą o 1 ilością dni roboczych w kwietniu w porównaniu z marcem, ogólne wydobycie w miesiącu sprawozdawczym zmniejszyło się w stosunku do marca o 3·32%. Przeciętne dzienne wydobycie w kwietniu wynosiło 116.068 t wobec 115.309 t w marcu.

Zapasy węgla na zwałach kopalnianych, jak to wynika z tablicy II, zwiększyły się o 128.289 t, wynosząc z końcem kwietnia 2,033.787 t.

Spadek zbytu krajowego i wzrost eksportu w kwietniu w stosunku do marca ilustruje poniższe zestawienie:

[1]) *Liczba poprawiona.*
[2]) *Bez zużycia na cele techniczne kopalń.*
[3]) *Bez zużycia na deputaty.*

Rejony	Zbyt w kraju tonn	%	Eksport tonn	%
Śląski	— 105.651	10·96	+107.073	11·27
Dąbrowski . .	— 23.496	8·00	+ 9.126	6·09
Krakowski . .	— 14.056	12·20	— 250	25·91
Ogół. w Państwie:	— 143.203	10·43	+115.949	10·53

Spadek zbytu węgla na rynku wewnętrznym w miesiącu sprawozdawczym jest wynikiem normalnego zmniejszenia się na wiosnę zapotrzebowania sortymentów opałowych; zawiodły nadzieje na sezonowe ożywienie się w przemysłach, pracujących dla potrzeb ruchu budowlanego. Zmniejszyły się tak samo dostawy węgla dla kolei żelaznych wskutek spadku przewozów, jak również skasowania całego szeregu pociągów osobowych. W wyniku tego ogólny zbyt na rynku wewnętrznym w kwietniu w porównaniu z marcem zmniejszył się o 10·43%.

Eksport węgla według krajów ilustruje tablica IV.

Z danych zestawienia tego wynika, że wywóz węgla wykazał dość znaczny wzrost do krajów konwencyjnych oraz na rynki północne, spadł natomiast eksport do grupy południowo-zachodnich państw, a w szczególności do Włoch wskutek zwiększonych wysyłek węgla sowieckiego oraz znacznej zwyżki stawek frachtowych do portów Genua—Spezzia—Savona—Livorno.

Obrót węgla brunatnego w kwietniu ilustruje tablica II. Wydobycie węgla brunatnego wynosiło 2.908 t, t. j. zmniejszyło się o 1.406 t w stosunku do marca, również zmniejszył się zbyt krajowy węgla brunatnego.

Eksport węgla kamiennego — w Kwietniu 1931 r.

Tablica IV

KRAJE	1931 kwiecień tonn	%	1931 marzec tonn	%	1931 od pocz. roku tonn	%	1930 kwiecień tonn	%	1930 od pocz. roku tonn	%
I.—Rynki konwencyjne . . . (środkowo-i południowo-europejskie)	242.676	22·04	205.420	20·85	947.142	22·74	205.593	23·48	920.157	24·57
Austrja	151.929	13·80	121.210	12·30	590.247	14·17	132.616	15·15	596.663	15·93
Węgry	37.279	3·38	20.895	2·12	103.608	2·49	17.642	2·02	87.353	2·33
Czechosłowacja	47.259	4·29	56.795	5·76	236.440	5·68	49.230	5·62	225.244	6·02
Niemcy	171	0·02	345	0·04	831	0·02	120	0·01	614	0·02
Jugosławja	6.038	0·55	6.175	0·63	16.016	0·38	5.985	0·68	10.283	0·27
II.—Rynki północne	543.901	49·39	429.112	43·55	1,949.711	46·82	475.866	54·34	1,920.024	51·28
Szwecja	262.833	23·87	178.668	18·13	804.484	19·32	224.204	25·60	808.124	21·58
Norwegja	47.241	4·29	61.169	6·21	265.297	6·37	38.616	4·41	245.494	6·56
Danja	121.111	11·00	140.423	14·25	600.263	14·41	97.733	11·16	504.119	13·46
Finlandja	35.914	3·26	501	0·05	61.770	1·48	36.649	4·18	49.920	1·33
Łotwa	40.258	3·65	27.376	2·78	119.177	2·86	64.328	7·35	246.777	6·59
Litwa	4.705	0·43	9.620	0·98	40.685	0·98	2.015	0·23	20.434	0·55
Estonja	7.065	0·64	2.185	0·22	16.655	0·40	803	0·09	2.803	0·08
Kłajpeda	5.820	0·53	2.170	0·22	9.825	0·24	1.110	0·13	5.307	0·14
Z. S. R. R.	14.001	1·27	7.000	0·71	24.652	0·59	4.800	0·55	15.911	0·43
Islandja	4.953	0·45	—	—	6.903	0·17	5.608	0·64	21.135	0·56
III.—Inne rynki europejskie	211.559	19·21	259.801	26·37	874.379	20·99	100.395	11·46	561.102	14·99
Francja	105.343	9·57	107.173	10·88	391.267	9·40	45.005	5·14	289.705	7·74
Włochy	57.818	5·25	98.247	9·97	303.810	7·29	33.993	3·88	170.740	4·56
Rumunja	5.629	0·51	3.057	0·31	14.383	0·35	5.905	0·67	20.051	0·54
Szwajcarja	10.713	0·97	10.801	1·10	43.389	1·04	10.636	1·22	39.252	1·05
Holandja	9.310	0·84	10.478	1·06	31.658	0·76	—	—	14.742	0·39
Belgja	22.746	2·07	17.585	1·79	62.249	1·49	4.856	0·55	24.357	0·65
Hiszpanja	—	—	12.460	1·26	27.573	0·66	—	—	2.255	0·06
Portugalja	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—
IV.—Rynki pozaeuropejskie	8.485	0·77	12.195	1·24	44.922	1·08	3.054	0·35	7.684	0·21
Egipt	—	—	1.000	0·10	7.975	0·19	—	—	—	—
Algier	8.485	0·77	5.980	0·61	31.732	0·76	—	—	4.630	0·13
Brazylja	—	—	5.215	0·53	5.215	0·13	3.054	0·35	3.054	0·08
V.—W. M. Gdańsk	22.692	2·06	24.001	2·44	94.837	2·28	18.039	2·06	68.248	1·82
VI.—Węgiel okrętowy	71.890	6·53	54.725	5·55	253.567	6·09	72.768	8·31	267.151	7·13
Ogółem:	1,101.203	100·00	985.254	100·00	4,164.558	100·00	875.715	100·00	3,744.366	100·00

W przemyśle koksiarskim, jak to również uwidacznia tablica II, produkcja wynosiła 109.462 t, a zatem zmniejszyła się o 11.046 t; również zmniejszył się zbyt ogólny.

Liczbę czynnych kopalń węgla kamiennego ilustruje następujące zestawienie:

Rejony	Marzec 1931	Kwiecień: 1930	Kwiecień: 1931
Śląski	53	53	53
Dąbrowski:			
głębokie . .	18	19	18
płytkie . . .	10	14	10
	28	33	28
Krakowski . .	8	8	8
Ogółem w Państwie:	89	94	89

Niepomyślna konjunktura w przemyśle węglowym nie pozostała bez wpływu na stan zatrudnienia[1]). Liczba przeciętnie zatrudnionych robotników w kopalniach węgla kamiennego w kwietniu r. b. wynosiła 108.860, t. j. zmniejszyła się w porównaniu z marcem o 3·46%. Liczba dniówek opuszczonych zmniejszyła się w kwietniu o 121.418 i wynosiła 592.895, w czem liczba świętówek stanowiła 388.545. Liczba dniówek zwykłych odrobionych spadła w kwietniu do 2,128.616, czyli o 4·00% w stosunku do marca, liczba dniówek nadliczbowych zmniejszyła się o 7.219, czyli o 8·13% i wynosiła 81.536, wobec czego liczba wszystkich dniówek odrobionych spadła do 2,210.152. Na jednego przeciętnie zatrudnionego robotnika w kwietniu

[1]) *Szczegółowe dane, dotyczące stanu zatrudnienia, wydajności pracy i zarobków robotniczych, publikuje czasopismo Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej „Praca i Opieka Społeczna".*

przypada dniówek zwykłych odrobionych 19·55 wobec 19·87 w marcu, dniówek nadliczbowych 0·75 wobec 0·80 w marcu i dniówek opuszczonych 5·45 wobec 6·40 w poprzednim miesiącu.

Przeciętne wydobycie węgla na robotniko-dniówkę wynosiło w rejonach: śląskim 1.430 kg, dąbrowskim 1.011 kg i krakowskim 1.094 kg, przeciętnie zaś dla całego Państwa 1.313 kg, t. j. wzrosło naogół o 13 kg.

Przeciętne całkowite zarobki robotnicze w kopalniach węgla kamiennego na jedną dniówkę opłaconą wynosiły w kwietniu w rej. śląskim ℔ 10·39, w rej. dąbrowskim ℔ 8·89, w rej. krakowskim ℔ 8·19, czyli w porównaniu z poprzednim miesiącem nieco spadły.

Przeciętny miesięczny dochód jednego robotnika w rej. śląskim wzrósł i wynosił ℔ 223·54, natomiast w pozostałych rejonach spadł i wynosił: w rej. dąbrowskim ℔ 186·12 i rej. krakowskim ℔ 151·86.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

NOWE DOWIERCENIE. — W ostatnich dniach lipca r. b. w szybie „Prezes Starzyński" na kopalni „Zygmunt" w Roztokach, należącej do Państwowej Fabryki Olejów Mineralnych „Polmin", nawiercono w głębokości 1.037—1 041 m piaskowiec gazonośny. Z łyżkowin wyciska się bardzo lekką, bo o c. g. 0·755, ropę w mini ralnych ilościach. Ciśnienie na głowicy w ciągu dni następnych wzrosło do 60 atm.

W dn. 25 b. m. dokonano pierwszego pomiaru, przy stałem ciśnieniu 14 atm. na głowicy; skonstatowano przypływ gazu w ilości 20 m³/min.

Eksploatacja otworu nie rozpoczyna się dla braku odbiorców.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY W LIPCU 1931 R. — Lipiec w przemyśle włókienniczym Łodzi przeszedł pod znakiem intensywnych przygotowań do nadchodzącego sezonu jesienno-zimowego. W pierwszym rzędzie przygotowania te objęły branżę wełnianą oraz tkactwo bawełniane. Przemysł bawełniany posiada na składach stosunkowo znaczne zapasy niesprzedanych towarów z sezonu zeszłorocznego, co w związku ze zmniejszeniem spożycia tkanin wpływa deprymująco na produkcję przemysłu bawełnianego.

Wielki przemysł bawełniany w połowie lipca zatrudniał 45.110 robotników (5.467 robotników na urlopie). Pełny tydzień pracowało 19 fabryk bawełnianych, 5 dni w tygodniu — 6 fabryk, 4 dni — 6 fabryk, 3 dni — 5 fabryk, 2 fabryki by y nieczynne, 1 — unieruchomiona z powodu zbiorowego urlopu. Wielki przemysł wełniany zatrudniał w 28 fabrykach 15.327 robotników, 980 robotników zaś korzystało z urlopów. W przemyśle tym pełne 6 dni pracowało 20 fabryk, 5 dni — 3 fabryki, 4 fabryki były nieczynne, 1 — unieruchomiona z powodu zbiorowego urlopu. Średni przemysł włókienniczy zatrudniał w lipcu 10.976 robotników, pracujących w 133 fabrykach; nieczynnych było 16 fabryk — częściowo z powodu braku zamówień, częściowo zaś z powodu urlopów. Pełne 6 dni w tygodniu pracowało 98 fabryk (9.295 robotników), 5 dni — 19 fabryk (983), 4 dni — 7 fabryk (423) i 3 dni — 9 fabryk (275). Na 1 zmianę czynnych było 87 fabryk, na 2 zmiany — 45 fabryk i na 3 zmiany — 1 fabryka. Wykończalnie i farbiarnie zatrudniały w lipcu 3.977 robotników, z których 2.732 pracowało 6 dni w tygodniu, 943 — 5 dni, 87 — 4 dni, i 89 — 3 dni. Z urlopów korzystało 126 robotników. Jedno przedsiębiorstwo, zatrudniające 47 robotników, było nieczynne.

Sytuacja przemysłu przedstawiała się następująco:

Międzysezon na produkcję wielkiego przemysłu, zarówno wełnianego, jak i bawełnianego, wpłynął deprymująco. Zaznaczyć jednak należy, że stan uruchomienia nie był o wiele niższy w porównaniu z okresem międzysezonowym r. ub. W związku z przygotowaniami do sezonu jesienno-zimowego ujawnia się tendencja do uniknięcia znacznej liczby nowych wzorów tkanin. Ma to na celu zabezpieczenie się przed ewentualnemi stratami w razie niesprzedania produkcji i pozostania przy większych zapasach towarów, które tracą zupełnie swą wartość. Ta polityka produkcji wielkiego przemysłu ma swe źródło w zmniejszeniu zbytu i wzrastającym popycie na tańsze gatunki. Przemysł liczy się poważnie z tem, iż nadchodzący sezon jesienno-zimowy nie przyniesie wydatnego rozszerzenia konsumpcji. Obniżenie uposażeń urzędniczych wpłynie na spadek zbytu w miastach, a niewyjaśniona dotąd sytuacja na odcinku rolniczym stawia pod znakiem zapytania zakupy na wsi. Konkurencja drobnego przemysłu chałupniczego daje się odczuwać w dalszym ciągu bardzo poważnie. Jako jeden ze sposobów uregulowania tej palącej kwestji przemysł zrzeszony wysuwa konieczność zmiany ustaw o umowach zbiorowych w kierunku objęcia umowami zbiorowemi w sprawie płac robotniczych również i przedsiębiorstw przemysłu chałupniczego.

Produkcja przędzalń bawełnianych wobec słabego zapotrzebowania na przędzę uległa pewnemu ograniczeniu. Niewykorzystane zostały dodatkowe normy, przydzielone poszczególnym przędzalniom przez kartel, co wpłynęło w ostatecznym wyniku na wydatne zmniejszenie się zapasów przędzy, które w II połowie lipca wyniosły 1,769.671 kg. Zapasy przędzy bawełnianej, przeznaczonej na sprzedaż, zmniejszyły się o 58.684 kg, zapasy zaś przędzy bawełnianej, przeznaczonej dla własnych potrzeb, zmniejszyły się o blisko 29.000 kg, czyli ogółem o blisko 87.000 kg.

W przemyśle wełnianym produkcja w dużej mierze obejmowała zamówienia zagraniczne. Tak więc wykańczane były transporty dla Austrji — w związku z wchodzącą w życie w lipcu podwyżką cła na towary wełniane. Poza tem uskuteczniano transporty towarów na sezon zimowy, przeznaczonych na dalsze rynki odbiorcze.

W handlu tkaninami i przędzą, zarówno branży wełnianej, jak i bawełnianej, panowała w okresie lipca cisza. Nieliczne tranzakcje ograniczały się do pokrywania bieżących potrzeb i zawierane były wyłącznie za gotówkę. Ceny przędzy zarówno wełnianej, jak i bawełnianej wydatniejszym zmianom nie uległy. Ceny przędzy czesankowej były następujące: Nr. 46/1 — 2·15, Nr. 52/1B — 1·72, Nr. 66/2A — 2·25. Ceny przędzy bawełnianej wynosiły: Nr. 24/1 - 46, Nr. 32/1—56. Ceny te rozumieją się za 1 kg w centach amerykańskich przy pokryciu gotówkowem. Tranzakcje wekslowe należały do bardzo rzadkich, a terminy pokrycia nie przekraczały 90 dni.

W ostatnich dniach lipca przybył do Łodzi szereg kupców, którzy interesowali się cennikami towarów zimowych. Oczekiwać tedy można stosunkowo wczesnego rozpoczęcia sezonu.

M. K.

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA

STAŁY KOMITET PSZENICZNY. — W dn. 6 — 12 lipca r. b. odbyło się w Londynie posiedzenie Stałego Komitetu Pszenicznego w celu opracowania projektu statutu organizacyjnego biura, którego założenie zdecydowane zostało na poprzedniej konferencji plenarnej.

W posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele państw, eksportujących pszenicę, a mianowicie: Argentyny, Australji, Bułgarji, Kanady, Indyj Bryt., Polski, Z. S. R. R., Rumunji, Stanów Zjedn. Am. i Węgier. Przedstawiciel Jugosławji, z powodów natury technicznej, nie przybył na posiedzenie. Obradom przewodniczył Wysoki Komisarz Kanady.

Stały Komitet ograniczył się wyłącznie do opracowania projektu statutu, natomiast sprawa zwołania plenarnej konferencji nie była rozpatrywana.

Uchwały, powzięte jednomyślnie, dotyczą organizacji niewielkiego biura pszenicznego, mającego służyć za platformę porozumiewawczą państwom, eksportującym pszenicę. Nie tylko bowiem nie stracono nadziei dojścia w przyszłości do ścisłej współpracy handlowej eksporterów, lecz uznano również za niezbędne zaktualizowanie informacyj, dotyczących produkcji i obrotu pszenicą, oraz ulepszenie służby statystycznej, co wymaga międzynarodowej współpracy.

Udział Polski i państw naddunajskich w kosztach projektowanego biura byłby stosunkowo niewielki w porównaniu z udziałem zaoceanicznych eksporterów, wynosiłby bowiem po £ 150 rocznie, przy 10-krotnie wyższej stawce dla Stanów Zjedn. i Kanady.

STAN ZASIEWÓW W POŁOWIE LIPCA 1931 R.—Lipiec nie odznaczał się naogół zbyt wysoką temperaturą. Zwłaszcza w północno-zachodniej części kraju temperatura była nieco niższa od średniej wieloletniej, niemniej jednak ilość słońca i ciepła, zdaniem wszystkich korespodentów rolnych Gł. Urz. Stat., była w zupełności dostateczna dla dojrzewania pozostałych, niezżętych jeszcze zbóż.

Polska miała w lipcu bardzo nieznaczną ilość opadów. Dopiero w II połowie miesiąca ilość ich się nieco zwiększyła, przeważnie w postaci krótkotrwałych ulew oraz burz, połączonych z gradami. Te ostatnie odbiły się ujemnie na stanie ziemiopłodów.

Stan wilgoci w roli pozostawiał wiele do życzenia, z wyjątkiem północno-zachodnich i częściowo środkowych części kraju, gdzie opady były obfitsze. Przeważająca liczba korespodentów z tych części kraju określa stan wilgoci jako dostateczny, znaczny zaś odsetek—nawet obfity (nadmierny). W pozostałych województwach stwierdzono znaczny brak wilgoci, który ujemnie wpływał na wegetację roślinną. Stwierdzono też, że skutkiem długotrwałej suszy wszystkie zboża dojrzewały jednocześnie, co utrudniało ich sprzęt.

W r. b. zboże naogół mało wyległo (najwięcej notowań otrzymano z woj.: warszawskiego, pomorskiego i łódzkiego), natomiast zauważono stosunkowo dość znaczne zachwaszczenie zboża, zwłaszcza mietlicą.

Dotychczas nie ukończono jeszcze obliczeń przypuszczalnego zbioru zbóż, na podstawie jednak stanu zasiewów z przed samych żniw stwierdzić można, że zbiór pszenicy zapowiada się równy zeszłorocznemu, zbiór żyta zaś będzie gorszy od zeszłorocznego, natomiast zbiór jęczmienia, a zwłaszcza owsa — lepszy.

Stan zasiewów w stopniach kwalifikacyjnych (stopień 5 — oznacza stan wyborowy, 4 — dobry, 3 — średni, przeciętny, 2 — mierny, 1 — zły) przedstawiał się na podstawie sprawozdań korespondentów rolnych Gł. Urz. St., jak następuje:

	1931			1930
	15/VII	5/VII	15/VI	15/VII
Pszenica ozima . . .	3·5	3·6	3·4	3·7
Żyto ozime	3·0	3·1	3·0	3·7
Jęczmień ozimy . . .	3·2	·	3·2	3·1
Pszenica jara	3·3	·	3·2	3·2
Żyto jare	2·9	·	2·9	2·9
Jęczmień jary	3·2	3·2	3·2	2·9
Owies	3·2	3·1	3·2	2·6
Ziemniaki	3·4	·	3·4	2·7

Dokonany pierwszy pokos siana odbył się wszędzie w warunkach pomyślnych, natomiast wskutek trwającej suszy istnieją obawy co do rezultatów drugiego pokosu.

HANDEL

HANDEL ZAGRANICZNY

BILANS HANDLOWY W CZERWCU 1931 R. — Bilans handlu zagranicznego Polski (łącznie z W. M. Gdańskiem) w czerwcu r. b. wykazał w przywozie 239.793 t wartości ℳ 129.437 tys., po stronie zaś wywozu 1.577.553 t wartości ℳ 161.627 tys.

W porównaniu do maja przywóz zmniejszył się w wadze o 33.488 t, w wartości zaś o ℳ 7.703 tys., wywóz zwiększył się w wadze o 73.990 t. a zmniejszył się w wartości o ℳ 6.940 tys.

Saldo dodatnie handlu zagranicznego w czerwcu wyniosło ℳ 32.190 tys.

W przywozie, w artykułach spożywczych, dwie pozycje wykazują większe zmiany, a mianowicie ryż — zniżkową (o ℳ 4·7 miljn.), a tytoń zwyżkową (o ℳ 1·3 miljn.).

Jak w poprzednich analizach zaznaczono, wahania miesięczne dla obu tych artykułów noszą charakter przypadkowy, zależny od przybycia transportów.

Porównanie okresów półrocznych 1931 r. i 1930 r. wykazuje znaczne zmniejszenie, o połowę przeszło, w ostatniem półroczu dla wspomnianych artykułów, jak również dla śledzi. Jedynie artykuły, których cena uległa znacznej zniżce (kawa, kakao oraz owoce południowe), utrzymały się na poziomie zeszłorocznym.

W produktach zwierzęcych pewne zwiększenie wykazuje przywóz skór surowych (o ℳ 0·6 miljn.) oraz futer (o ℳ 1·3 miljn.), spadł natomiast przywóz skór wyprawionych (o ℳ 0·3 miljn.).

Zmniejszył się dość znacznie przywóz nasion oleistych (o ℳ 1·3 miljn.), jak również z chemikaljów olejów roślinnych technicznych (o ℳ 2·6 miljn.) oraz tłuszczów zwierzęcych technicznych (o ℳ 2·5 miljn.). W przemyśle metalowym występuje zmniejszenie przywozu niektórych surowców, a mianowicie rud żelaznych (o ℳ 1·0 miljn.) oraz rud cynkowych (o ℳ 0·2 miljn.), częściowo zaś żelastwa (o ℳ 0·3 miljn.), przy jednoczesnem zwiększeniu przywozu miedzi (o ℳ 0·3 miljn.).

Znaczne ożywienie, dość nieoczekiwane przytem, o charakterze wybitnie inwestycyjnym, zaznaczyło się w przywozie maszyn i aparatów, a mianowicie silników (o ℳ 1·0 miljn.), maszyn elektrycznych (o ℳ 0·8 miljn.), maszyn włókienniczych (o ℳ 2·0 miljn.), a wreszcie maszyn rolniczych (o ℳ 0·4 miljn.).

Wzrósł również, zmniejszony dotychczas silnie, przywóz środków komunikacji, w szczególności samochodów (o ℳ 0·5 miljn.).

W materjałach i wyrobach włóknistych nastąpiło zmniejszenie przywozu surowców, a mianowicie: bawełny (o ℳ 1·0 miljn.), wełny i odpadków (o ℳ 4·2 miljn.).

Zwiększył się natomiast przywóz przędzy wełnianej (o ℳ 0·5 miljn.) oraz jedwabnej (o ℳ 0·6 miljn.), a nadto tkanin jedwabnych (o ℳ 0·9 miljn.).

W wywozie—w artykułach spożywczych, z wyjątkiem pszenicy (o ℳ 0·4 miljn.) oraz żyta (o ℳ 0·4 miljn.) i masła (o ℳ 3·5 miljn.), których wywóz się zwiększył, pozostałe ważniejsze artykuły wykazują zniżkę, jak: mąka pszenna i żytnia (o ℳ 0·7 miljn.), cukier (o ℳ 5·3 miljn.), bekony (o ℳ 5·7 miljn), a wreszcie jaja (o ℳ 6·0 miljn.). Wywóz zwierząt nie wykazuje większych zmian, pozostając, zwłaszcza dla trzody chlewnej, na poziomie ub. miesiąca, dla bydła rogatego wykazuje natomiast zniżkę (o ℳ 0·5 miljn.), jak również dla gęsi (o ℳ 0·2 miljn.). W produktach zwierzęcych zaznaczyć trzeba zmniejszenie zarówno wywozu skór surowych (o ℳ 0·5 miljn.), jak również pierza i puchu (o ℳ 0·4 miljn.).

Wywóz drzewa w czerwcu wykazuje w porównaniu do maja zwyżkę, pozostając na bardzo niskim poziomie w porównaniu do odpowiednich okresów r. ub. Zwiększył się zatem wywóz kłód, kloców i dłużyc (o ℳ 0·7 miljn.), papierówki (o ℳ 0·3 miljn.), podkładów kolejowych (o ℳ 1·0 miljn.), a nadto, choć w nieznacznym stopniu, mebli drewnianych (o ℳ 0·1 miljn.) oraz fornierów klejonych i wyrobów z nich (o ℳ 0·1 miljn.).

Dość znaczne zmniejszenie wykazuje wywóz nasion, przedewszystkiem roślin pastewnych i traw (o ℳ 1·5 miljn.).

Wywóz węgla wykazuje w czerwcu ożywienie, wyrażające się zwyżką (o ℳ 2·0 miljn.) w porównaniu do maja. Zmniejszył się natomiast wywóz benzyny (o ℳ 0·3 miljn.).

W chemikaljach zaznaczył się spadek wywozu nawozów sztucznych (o ℳ 0·5 miljn.), z organicznych zaś benzolu (o ℳ 0·3 miljn.), wzrósł nieznacznie wywóz farb, barwników i lakierów (o ℳ 0·2 miljn.).

Ożywienie wykazuje przemysł metalowy w postaci zwiększenia wywozu, głównie do Z. S. R. R., żelaza i stali (o ℳ 2·2 miljn.), blachy żelaznej i stalowej (o ℳ 0·3 miljn.), rur (o ℳ 0·4 miljn.) oraz blachy cynkowej (o ℳ 0·2 miljn.).

W przemyśle włókienniczym wywóz przędzy i tkanin bawełnianych pozostaje w fazie stagnacji, natomiast pewne ożywienie wykazał dział wełniany w postaci: zniżki wywozu przędzy wełnianej (o ℳ 0·7 miljn.) oraz zwyżki wywozu tkanin wełnianych (o ℳ 0·6 miljn.); wywóz ubrań goto-

PRZYWÓZ — TOWARY	Czerwiec 1 9 3 1		Maj 1 9 3 1	Czerw. 1930	Styczeń—czerw. 1931	Styczeń—czerw. 1930
	Tonny	Tysiące złotych				
OGÓŁEM:	239.793	129.437	137.140	177.368	804.954	1,146.765
Artykuły spożywcze	19.459	14.153	20.675	28.984	119.552	197.256
w tem:						
pszenica	119	34	33	43	257	1.178
kukurydza	5.793	1.091	747	561	2.393	2.090
ryż	1.665	618	5.264	6	6.164	14.271
śliwki	109	124	264	164	5.141	4.703
cytryny i pomarańcze	1.503	866	1.044	727	7.032	7.397
herbata, kawa, kakao	1.327	3.518	3.414	3.668	23.162	28.337
śledzie	648	425	813	522	13.783	27.352
tytoń	673	2.180	878	11.608	16.556	35.863
Zwierzęta żywe (szt.)	828	70	108	71	751	2.102
Produkty zwierzęce	2.351	11.688	10.028	15.468	66.469	92.995
w tem:						
skóry surowe	1.670	2.797	2.243	2.876	16.414	17.336
futra „	261	3.067	1.728	3.110	15.440	16.422
skóry wyprawione	74	2.149	2.500	4.729	16.137	32.995
Mat. i wyr. z drzewa	4.608	1.410	1.068	1.995	7.592	11.189
Rośliny i nasiona	2.981	1.511	4.035	1.554	14.547	14.145
w tem:						
nasiona oleiste	2.113	869	2.211	948	6.466	7.894
Materjały budowlane i wyr. ceramiczne	85.379	1.811	1.741	2.389	9.934	15.366
Minerały oddzielnie niewymienione	36.851	2.949	4.188	5.800	25.567	44.414
w tem:						
rudy żelazne	17.792	951	2.007	1.168	8.448	10.364
rudy cynkowe	13.765	623	872	2.442	7.049	19.448
Szkło i wyroby szklane	323	448	148	675	3.406	6.169
Paliwo, asfalt, ropa i pochodne	11.495	1.155	789	952	4.784	5.962
Gumelastyka	350	1.918	1.750	3.337	13.126	18.954
w tem:						
opony i dętki	145	1.038	928	1.920	5.750	9.348
Chemikalja	24.337	12.332	14.826	5.024	79.711	43.488
w tem:						
materjały i przetwory chemiczne nieorgan.	18.248	2.2[illegible]8	1.688	5.024	13.157	43.488
w tem:						
nawozy sztuczne	12.336	1.062	199	3.423	4.557	32.194
materjały i przetwory chemiczne organiczne	4.939	6.889	10.891	11.502	51.215	68.516
w tem:						
oleje roślin. techn	1.237	1.356	4.003	3.006	15.551	20.946
tłuszcze zwierz tech.	1.000	952	2.425	2.056	8.014	12.661
garbniki	1.336	1.048	949	1.324	6.420	7.551
Farby, barwniki, lakiery	418	1.409	1.224	1.445	7.655	9.186
Różne przetwory chemiczne organiczne	782	1.936	1.023	1.561	7.884	8.381
Metale i wyroby z metali	33.259	9.011	9.155	12.067	58.725	85.000
w tem:						
żelastwo (szmelc)	28.601	2.916	3.173	2.929	17.985	16.564
miedź i wyroby	691	1.470	1.123	1.369	7.959	11.698
Maszyny i aparaty	2.074	10.986	6.815	11.473	54.543	86.131
w tem:						
silniki	334	1.320	307	938	4.506	6.429
maszyny elektryczne	155	1.351	549	1.195	7.033	10.621
maszyny włókiennicze	402	2.943	909	991	8.138	11.332
maszyny rolnicze	455	1.046	585	1.492	3.736	6.260
kotły, aparaty i części do ogrzewania	125	708	578	1.384	5.320	10.247
przyrządy, przewodniki i inne materjały elektrotechniczne	282	3.609	3.571	4.176	28.596	39.099
Środki komunikacji	379	3.012	2.631	6.615	17.153	36.226
w tem:						
samochody	284	1.949	1.460	4.413	10.605	23.440
Papier i wyr. z papieru	4.793	4.150	3.923	4.098	20.043	26.982
w tem:						
szmaty i makulatura	2.460	1.813	1.840	1.571	7.613	8.809
Książki, pisma, obrazy	198	1.056	1.157	1.381	7.821	9.353
Mater. i wyroby włókiennicze	10.510	42.817	45.121	49.975	242.759	279.765
w tem:						
bawełna i odpadki	5.480	12.743	13.737	15.070	74.518	91.524
juta i odpadki	1.502	1.052	975	956	6.689	10.727
wełna i odpadki	1.746	6.381	10.552	12.150	37.742	49.520
wełna czesana	408	3.617	3.134	5.406	20.864	17.332
przędza bawełniana	143	2.075	2.206	2.321	13.923	14.158
„ wełniana	165	2.849	2.363	1.890	15.989	16.606
„ jedwabna	64	2.870	2.286	1.302	12.209	7.162
tkaniny bawełniane	108	2.489	2.351	1.925	13.470	15.792
„ wełniane	17	493	606	820	5.070	8.093
„ jedwabne	37	4.804	3.969	3.136	26.055	27.473
Odzież i konfekcja	16	811	1.102	1.445	5.923	9.508
Galanterja	29	624	536	751	3.782	4.720
Instrumenty, przybory szklane i aparaty precyzyjne	58	2.111	2.494	3.372	14.426	19.285

WYWÓZ — TOWARY	Czerwiec 1 9 3 1		Maj 1 9 3 1	Czerw. 1930	Styczeń—czerw. 1931	Styczeń—czerw. 1930
	Tonny	Tysiące złotych				
OGÓŁEM:	1,577.553	161.627	168.567	169.274	950.172	1,235.211
Artykuły spożywcze	69.017	41.910	57.802	47.441	289.136	378.278
w tem:						
pszenica	5.424	1.584	1.188	758	7.582	4.199
żyto	6.056	1.712	1.364	2.810	13.467	36.371
jęczmień	666	178	209	1.283	8.299	31.526
owies	198	64	87	1.410	497	9.010
mąka pszenna i żytnia	1.391	386	1.126	544	13.037	5.235
groch	486	198	395	369	2.938	7.031
fasola	220	78	207	215	2.787	4.203
cukier	21.456	5.484	10.776	8.140	43.746	83.621
bekony	4.116	7.601	13.329	5.005	55.316	34.718
wędliny i szynki	760	2.290	2.451	1.067	12.155	4.927
masło	1.664	7.431	2.996	5.232	25.337	24.143
jaja	5.059	8.908	15.936	13.377	50.084	64.873
pasza	9.625	1.117	1.187	1.600	8.162	28.249
Zwierzęta żywe (szt.)	198.276	7.526	8.399	12.687	51.636	84.910
w tem:						
bydło rogate	1.082	457	1.154	877	9.699	13.209
trzoda chlewna	40.181	5.109	5.325	9.979	31.364	63.490
gęsi	44.890	229	22	338	651	700
Produkty zwierz.	1.533	3.615	4.663	5.406	28.427	35.777
w tem:						
skóry surowe	592	1.320	1.864	2.474	12.312	15.661
pierze, puch i wyroby	59	432	837	1.415	4.825	7.095
Mat. i wyr. drzewne	193.434	22.686	20.554	29.326	110.902	177.478
w tem:						
papierówka	21.766	950	628	3.878	5.498	21.859
kopalniaki	10.446	479	594	1.299	4.030	7.650
kłody, kloce i dłużyce	28.333	2.048	1.331	2.448	7.490	20.449
bale, deski i łaty	81.128	11.454	11.801	14.969	61.858	76.348
podkłady kolejowe	25.712	3.382	2.372	1.589	9.900	14.593
meble drewniane	382	852	765	1.242	4.527	7.295
forniery klejone i wyr.	1.979	1.245	1.161	1.568	7.794	12.174
Rośliny i nasiona	1.934	842	2.589	1.519	24.566	35.177
w tem:						
nasiona roślin pastew. i traw	1.258	491	1.964	1.163	15.433	22.447
nasiona buraków cukr.	10	14	4	—	4.371	7.637
nasiona oleiste	230	153	419	86	2.749	1.917
Paliwo, ropa i pochodne	1,200.299	32.394	30.505	29.185	178.655	184.304
w tem:						
węgiel	1,175.045	28.581	26.978	23.581	158.042	152.774
benzyna	3.464	668	1.072	1.352	4.877	6.255
parafina	1.462	1.011	988	1.577	7.281	10.447
Gumelastyka	85	536	780	1.166	4.715	6.025
w tem:						
obuwie gumowe	82	510	761	1.146	4.498	5.769
Chemikalja	10.388	2.828	3.684	3.384	25.607	36.410
w tem:						
materjały, przetwory chemiczne nieorgan.	7.916	1.224	1.892	1.806	15.420	22.152
w tem:						
nawozy sztuczne	4.878	626	1.145	1.099	11.764	17.022
materjały i przetwory chemiczne organiczne	1.932	852	1.248	1.061	7.338	10.241
w tem:						
benzol	954	443	708	411	4.150	5.423
Farby, barwn., lakiery	436	610	410	287	1.952	1.943
Różne przetw. chem.	104	142	134	230	987	2.074
Metale i wyroby z metali	67.114	26.696	22.619	20.537	167.278	161.702
w tem:						
szyny, żelazo i stal	31.867	8.600	6.466	4.439	37.623	38.520
blacha żel. i stalowa	11.837	4.514	4.204	2.640	22.012	20.549
rury	4.115	3.026	2.660	2.411	14.697	20.320
ołów	3.158	1.658	649	1.061	7.259	5.766
cynk i pył cynkowy	12.002	5.935	6.136	7.342	35.480	56.690
blacha cynkowa	1.002	726	501	1.155	3.654	8.006
Papier i wyr. z papieru	2.791	1.015	865	452	5.175	5.932
Książki, pisma i obrazy	49	402	345	301	2.027	2.178
Mat. i wyroby włókiennicze	1.910	11.553	11.553	13.401	68.912	100.300
w tem:						
len i odpadki	560	384	481	876	2.692	8.619
przędza bawełniana	59	325	296	994	1.887	5.978
„ wełniana	311	4.055	4.763	4.674	24.550	30.533
tkaniny bawełniane	99	842	742	1.549	5.943	10.773
„ wełniane	141	1.859	1.253	1.996	10.915	14.958
„ jedwabne	20	2.413	2.705	1.116	14.273	9.662
Odzież i konfekcja	85	1.451	981	749	5.536	5.005

wych na rynek angielski, głównie dzięki taniej robociźnie, wykazuje nadal ożywienie, zaznaczające się nawet zwyżką (o £ 0·6 miljn.).

W. St.

HANDEL WEWNĘTRZNY

SYTUACJA ZBYTU WEWNĘTRZNEGO. — Spadek konjunktury wyraził się na rynku wewnętrznym silnem skurczeniem się zbytu. Zbyt wewnętrzny spadał naskutek skurczenia się ruchu inwestycyjnego, naskutek zmniejszenia się dochodów wsi wobec kryzysu rolnego, naskutek zmniejszania się dochodów ludności miejskiej ze względu na wzrost bezrobocia — całkowitego lub częściowego. W r. b. pewien wpływ na rozmiary spożycia wywarła rownież akcja obniżki cen, powodująca powstrzymywanie się z zakupami w oczekiwaniu właśnie na zniżkę cen.

Rozwój spożycia wewnętrznego niektórych bardziej charakterystycznych dla rynku towarów — według danych, zebranych przez Gł. Urz. Stat. — przedstawiał się następująco (w tonnach):

	1928	*1929*	*1930*	*5 mies. 1930*	*5 mies. 1931*
Węgiel [1]) — tys. tonn . .	13.289	14.419	11.429	4.386	4.002
Żelazo walcowane[2])—tonn	497.698	380.737	284.378	117.407	69.359
Cement „	989.715	908.259	758 546	263.121	1o3.376
Nafta[3]) „	124.039	133.012	127.715	47.263	43.607
Cukier „	351.051	361 036	348.381	131.946	125.346
Drożdże „	8.797	8.997	9.234	3.957	3.811
Tytoń — tys. £	647.180	705.002	704.046	294.149	262.198
Spirytus[4])—tys. l 100° . . .	47.519	48.140	37 331	17.972	(10.174)[5])
Sól jadalna — tonn	285.367	301.770	301.903	114.967	109.619
Zapałki — skrzyń à 5.000 paczek . . .	147.318	148.587	157.050	59.208	38.779

Jak widzimy, spadek zbytu w okresie lat 1928—1930 najsilniej odbił się na przemysłach, produkujących dobra wytwórcze, przyczem rozpoczął się on tutaj już w 1929 r.; w zakresie zaś dóbr spożycia rok 1929 był jeszcze rokiem zwyżki, a spadek zbytu ujawnił się dopiero w 1930 r. i odbywał się w bardzo niewielkich rozmiarach.

W roku bieżącym spadek zbytu w stosunku do r. ub. przybrał poważniejsze rozmiary, przyczem był również znacznie silniejszy dla artykułów wytwórczych niż dla konsumpcyjnych.

TARGI I WYSTAWY

ZAKUPY BYDŁA ZARODOWEGO NA XI TARGACH WSCHODNICH WE LWOWIE. — Zgodnie z ustaloną już tradycją lat ubiegłych, Małopolskie Tow. Rolnicze (Oddz. Lwów) i w bieżącym roku organizuje targi hodowlane bydła rogatego i trzody chlewnej w ramach XI Targów Wschodnich we Lwowie w dn. 10 — 14 września. Na targ doprowadzone będą wybrane przez organa fachowe okazy bydła rasy simentalskiej, nizinnej i czerwonej polskiej, oraz trzody chlewnej rasy wielkiej, białej angielskiej. Dzięki nagromadzeniu na Targach Wschodnich znacznej ilości materjału zarodowego targi hodowlane od szeregu lat są terenem ożywionych tranzakcyj i dają najlepszą sposobność do zaopatrzenia się w doborowe okazy rasowej hodowli.

KONTYNGENTY PRZYWOZOWE DLA XI TARGÓW WSCHODNICH. — Ministerstwo Przemysłu i Handlu przyznało XI Targom Wschodnim, jak to czyni rok rocznie od czasu wprowadzenia reglamentacji importu, kontyngenty przywozowe dla towarów zagranicznych, objętych zakazami importu, w łącznej wysokości przeszło 90.000 kg. Z ogólnych tych kontyngentów udzielone będą odbiorcom krajowym w czasie Targów Wschodnich indywidualne pozwolenia na oclenie nabytych przez nich eksponatów. Z ważniejszy h pozycyj obejmują przyznane kontyngenty samochody (50.000 kg), motocykle (6.000 kg), dywany, tkaniny jedwabne, futra, fortepiany i pianina, sery i wina, firanki, koronki, hafty i t. d.

[1]) *Dla przemysłu.*
[2]) *Bez zakupów: rządowych, samorządowych i hut syndykatowych.*
[3]) *Bez dostaw rządowych.*
[4]) *Na cele spożywcze.*
[5]) *Za 4 miesiące.*

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE[1])

ZBOŻA I PRZETWORY

RUCH CEN ZBÓŻ w okresie 16 — 31/VII r. b. przedstawiał się następująco (ceny za 100 kg):

	16 — 22/VII £	*16 — 22/VII* $	*23 — 31/VII* £	*23 — 31/VII* $	*Różnica w %-ach cen z 23 — 31/VII w stos. do cen z 16 — 22/VII*
Pszenica					
Warszawa .	—	—	26·00	2·92 (23·75)	—
Poznań . .	24·45½	2·74½	21·81	2 45 (19·50)	— 10·8
Lwów . . .	24·22	2·72	23·50	2·64 —	— 2·9
Średnia giełd krajowych	—	—	**23·77**	**2·67** —	—
Żyto	stare	nowe		nowe	
Warszawa .	24·75	2·78 (23·12½)	—	— (20·50)	—
Poznań . .	23·33	2 62	21·50	2 41 (18·64)	— 7·8
Lwów . . .	22·87½	2 57	22·12½	2·48 —	— 3·2
Średnia giełd krajowych	**23·65**	**2·65½**	—	— —	—
Owies				nowy	
Warszawa	29·00	3·26	26·66	2·99½ (23·50)	— 8·0
Poznań .	28·00	3·14½	27·79	3·12 (19·50)	— 0·7
Lwów . .	27·25	3·06	25·75	2·89	— 5·5
Średnia giełd krajowych	**28·08**	**3·15½**	**26·73**	**3·00**	— **4·8**
Jęczmień browarowy					
Warszawa .					
Poznań . .	nie notowany				
Lwów . . .					
Średnia giełd krajowych					
Jęczmień zwykły					
Warszawa .	23·50	2·58	22·00	2·47	— 4·3
Poznań . .	19·50	2·19	18·75	2·10½	— 3·7
Lwów . .	23·50	2·64	21·50	2·41½	— 8·5
Średnia giełd krajowych	**22·00**	**2·47**	**20·75**	**2·33**	**5·6**

— Rynek zbóż chlebowych stał w okresie sprawozdawczym (od 27 lipca do 1 sierpnia) pod znakiem bardzo silnej depresji, która szczególnie mocno odbiła się na giełdzie warszawskiej. Notowania zbóż chlebowych oraz ich przetworów wykazują w porównaniu z notowaniami końcowemi okresu poprzedniego, rzadko spotykaną zniżkę: na giełdzie warszawskiej pszenica; stara zniżkowała o ok. £ 6·00 na 100 kg, żyto o £ 3·00—3·50 jęczmień ozimy nowy o £ 1·50, owies jednolity o £ 3·00—3·50, zbierany o £ 4·50, mąka pszenna o £ 10·00, żytnia o £ 6·00—7·00 jedynie otręby poniosły stosunkowo niewielkie straty. Na giełdzie gdańskiej zniżka cen była niemniej poważna, natomiast tak giełda poznańska, jak i większość prowincjonalnych, wykazuje nieco mniejsze różnice cen.

Warszawa. — Ceny orjentacyjne — w £ za 100 kg parytet wagon Warszawa (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica stara 24·00—25·00 (30·00—31·00), — nowa 23·00 — 24·00, żyto 19·00 — 20·00 (22·50 — 23·00), jęczmień ozimy nowy 21·00 — 22·00 (22·50—23·50), owies jednolity stary 27·00—28·00 (30·00—32·50),— zbierany stary 24·00 — 25·00 (28·50 — 29·50), nowy 23·00— 24·00, mąka pszenna luksusowa 45·00 — 55·00 (55·00—65·00),— pszenna 4/0 40·00 — 45·00 (50·00 — 55·00), — żytnia (typ przepisowy) 36·00 — 38·00 (43·00 — 44·00), otręby pszenne szale 16·00 — 16·50 (16·50 — 17·50), — pszenne średnie 14·00—14·50 (15·00 — 16·00), — żytnie 13·00 — 13·50 (14·50 — 15·00).

[1]) *Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu i Min. Rolnictwa, sprawozdań organizacyj gospodarczych, własnych korespondentów, depesz P. A. T. oraz Agencji Wschodniej i t. d.*

Poznań. — Ceny orjentacyjne — w ℳ za 100 kg parytet Poznań (jak wyżej): pszenica 20·50 — 21·00 (23·00 — 23·50), — nowa, zdrowa, sucha, zdatna do przemiału 19·00 — 20·00, żyto nowe zdrowe, suche, zdatne przemiału 17·50 — 18·00 (20·00 — 20·50), jęczmień nowy przeciętnej jakości 18·00—19·00, owies pastewny nowy 19·00 — 20·00, mąka pszenna 65%-owa łącznie z workiem 34·50—36·50 (37·50 — 40·50), — żytnia 65%-owa wraz z workiem stand. 33·00—34·00 (38·00—39·00), otręby pszenne grube 14·50 — 15·50 (15·00 — 16·00), — pszenne średnie 13·00 — 14·00 (13·50 — 14·50), — żytnie 13·25 — 14·25 (14·50 — 15·50).

Gdańsk. — Notowano — w guld. gd. za 100 kg (jak wyżej): pszenica 12·00 — 12·25 (16·00—16·75), żyto 11·25—11·50 (16·50—17·00), jeczmień pastewny 12·25 — 13·00 (15·50 — 16·00), otręby pszenne 8·75 — 9·00 (11·50), żytnie 8·75 — 9·00 (11·75).

PASZA

— Rynek paszy cechowała ostatnio tendencja dość niejednolita; ceny kształtowały się w zależności od zaofiarowenia, które w okresie żniw było przeważnie dość niewielkie.

Warszawa. — Ceny orjentacyjne — w ℳ za 100 kg — transport wozowy (w nawiasach podane są ostatnie notowania): siano koniczynowe 13·00 — 14·00 (15·00 — 16·00), siano średni gat. 9·50 — 10·50 (12·00 — 15·00), słoma prosta (przeważnie żytnia) 8·00 — 9·00 (8·00 — 9·00); parytet wagon Warszawa: otręby pszenne szale 16·00 — 16·50 (16·50 — 17·50), — pszenne średnie 14·00 — 14·50 (15·00 — 16·00), — żytnie 13·00 — 13·50 (16·00 — 17·00); franco skład Warszawa (detal.): mączka arachidowa (z orzecha ziemnego) 50% białka i tłuszczu w workach brutto za netto 36·00 — 37·00 (37·00 — 38·00), kuch sojowy śrutowy 46% w workach brutto 36·00 — 37·00 (37·00 — 38·00), kuchy słonecznikowe w taflach 26·00 (27·00 — 23·00), — mielone 27·00 (28·00 — 29·00), — lniane 34·00 (33·00 — 34·00), — mielone 35·00 (34·00 — 35·00), rzepak ekstrahowany (śrut rzepakowy) wraz z workiem 31·00 — 32·00 (27·00 — 28·00), mączka mięsnokostna 45·00; franco wagon stacja załadowania: siano 7·00 — 7·50 (7·50—8·00), słoma prasowana 4·00 — 4·50 (4·00 — 4·50).

PRZETWORY ZIEMNIACZANE

— Rynek przetworów ziemniaczanych nie wykazuje ostatnio poważniejszych wahań; zapotrzebowanie ograniczone.

Warszawa — Ceny orjentacyjne — w ℳ za 100 kg: mączka ziemniaczana Superior loco st cja zał dowcza 37·00 — 41·00, — loco skład Warszawa 46·00, dekstryna żółta krajowa loco skład Warszawa lub Łódź 66·00; notowania kartelowe — loco skład Warszawa (na pojedyncze 300 kg beczki netto — beczka darmo) i syrop ziemniaczany karmelkowy 45° 94·00, — 43° 91·00.

BYDŁO I MIĘSO

— W II połowie lipca na krajowym rynku bydła rogatego panowała tendencja nieregularna, lecz ceny naogół nie uległy poważniejszym zmianom. W Poznaniu w porównaniu z notowaniami z połowy miesiąca lekko zwyżkowały wszystkie kategorje bydła rogatego. W Mysłowicach tendencja utrzymana, lecz z odcieniem nieco słabszym. W Krakowie zanotowano słabszą tendencję dla wołów, krów i jałówek, przy nieznacznym spadku cen. Również nieco słabiej kształtowały ię ceny i we Lwowie. W Lublinie ceny nie uległy prawie żadnym zmianom, tendencja jednak była nieco słabsza. Podaż bydła rogatego dostateczna, cieląt zaś zmniejszona.

Na rynku trzody chlewnej w dalszym ciągu utrzymuje się tendencja mocna. Podaż towaru ograniczona. Poznańskie notowania wykazują dość pokaźną zwyżkę cen.

Warszawa. — Notowania świń na targu żywca według Kasy Ubezpieczeniowej wynosiły — za 1 kg ℳ 1·30 — 2·15.

Poznań. — Płacono dn. 21/VII — w ℳ za 100 kg żywej wagi (ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowemi): woły pełnom. wytucz. nieoprzęgane 98 — 104, — mięs. tucz. młodsze do 3 lat 90 — 96, buhaje wytucz. pełnom. 92 — 102, — tucz. mięs. 84 — 94, — nietucz. dobrze odżyw. starsze 70 — 80, — miernie odżyw. 62 — 68, krowy wytucz. pełnom. 104 — 110, — tucz. mięs. 88 — 100, — nietucz. dobrze odżyw. 66 — 70, — miernie odżyw. 44 — 54, jałowice wytucz. pełnom. 104—110, — tucz. mięs. 90 — 96, — nietucz. dobrze odżyw. 74 — 84 — miernie odżyw. 64—70, młodzież dobrze odżyw. 64 — 70, — miernie odżyw. 6 — 62, cielęta najprzed. wytucz. 100 — 120, — tuczone 100 — 106, — dobrze odżyw. 80 — 86; wytucz. pełnom. jagnięta i młodsze skopy 120 — 132, tucz. starsze skopy i maciorki 100; świnie pełnom. od 120 do 150 kg żyw. wagi 166 — 170, — pełnom. od 100 do 120 kg żyw. wagi 158—164, — pełnom. od 80 do 100 kg żyw. wagi 148 — 156, — mięs. ponad 80 kg żyw. wagi 130 — 146, maciory i późne kastraty 150 — 156, świnie bekonowe 130 — 140. Przebieg targu normalny.

Mysłowice. — Płacono dn. 17/VII — w ℳ za 1 kg żyw. wagi loco targowica: buhaje 0·76 — 1·14, woły 0·79 — 1·21, krowy 0·76—1·16, jałówki 0·86 — 1·20, cielęta 0·70 — 1·10, nierogacizna *A* 1·70 — 1·90, *B* 1·56 — 1·69, *C* 1·45 — 1·55, *D* 1·20 — 1·44.

MASŁO

— Na krajowym rynku maślarskim w początku II połowy lipca w związku z trwającemi robotami w polu, a więc zwiększonem zapotrzebowaniem w miejscu produkcji oraz zmniejszeniem produkcji z powodu odczuwającego się braku paszy zielonej — podaż była zmniejszona. Zapasy masła są już znacznie wyczerpane. Mimo stosunkowo niewielkiego zapotrzebowania konsumpcyjnego, tendencja w dalszym ciągu mocna. W okresie sprawozdawczym część towaru, przeznaczonego poprzednio dla rynku niemieckiego, została skierowana na rynek angielski.

Ceny mała w poszczególnych ośrodkach konsumpcyjnych kształtowały się następująco — w ℳ za 1 kg:

Warszawa. — Komisja nabiałowa w Warszawie w dn. 18/VII podniosła cenę masła I gat. o gr 40 i II gat. o gr 20. Po ostatniej zwyżce ceny wynoszą: wyborowe 4·20, sol. mlecz. 3·70, deserowe 3·50, osełkowe 3·00.

Lwów. — Według notowań Giełdy Nabiałowej z dn. 23/VII ceny wynosiły loco magazyn sprzedaży Lwów: masło deser. 3·80 — 4·00, stołowe 3·40 — 3·60, kuchenne 3·00 — 3·20. W porównaniu z poprzedniemi notowaniami ceny nie uległy zmianie.

Katowice. — Notowania w dn. 23/VII loco skład Katowice: I gat. 4·40, II gat. 4·10, wiejskie 3·70. Tendencja w dalszym ciągu mocna.

Poznań. — Dn. 22/VII notowano: mleczarskie deserowe 4·40, II gat. 4·00. Tendencja utrzymana.

Białystok. — Dn. 23/VII notowano za 1 kg loco skład: śmietankowe 4·00, kuchenne 3·80. Tendencja mocna, dowóz niedostateczny.

Łódź. — Dn. 21/VII ceny wynosiły: wyborowe 4·50, deserowe I gat. 4·35, solone 3·80. Dowóz masła zmniejszony, tendencja zwyżkowa.

JAJA

— Na krajowym rynku jajczarskim w II połowie lipca dowozy towaru w dalszym ciągu nie były duże, jednak mocniejsza dotychczas tendencja dość nagle ustąpiła miejsca spokojniejszej, co znajduje uzasadnienie w pewnej zmianie położenia na rynkach odbiorczych, która to zmiana pozostaje w związku z zawikłaniami finansowemi w Niemczech. Wiele krajów produkcji w obawie przed wahaniami kursu dewizy niemieckiej rzuca towar na rynki, będące dotychczas stałemi odbiorcami towaru polskiego, przyczyniając się do osłabienia tendencji na rynkach zbytu dla t waru polskiego.

W poszczególnych ośrodkach handlu jajczarskiego sytuacja przedstawiała się następująco (cena — w ℳ za skrzynię à 1.440 szt.):

Bochnia. — Dowozy nieduże, usposobienie słabsze, cena świeżego towaru wynosi 112 — 115. Towar eksportowany franco granica $ 14·50 — 14·75.

Jarosław. — Podaż towaru nieznaczna, jak zwykle w okresie robót polnych, jednak w związku z osłabieniem pobytu ze strony rynków odbiorczych cena zakupu pozostaje na niezmienionym poziomie.

Lwów. — Na rynku jaj usposobienie spokojne, tendencja niezmieniona. Według notowań giełdy nabiałowej ceny wynoszą: jaja eksportowe loco Piotrowice lub Chorzów 51/54 kg 127 — 129·75, — 48/51 kg 116 — 118, — 45/48 kg 116 — 118, jaja orynalne loco Lwów 48/51 kg 104 — 108.

Kraków. — Naskutek wiadomości, nadchodzących z zagranicy, nastrój na rynku słabszy. Cena towaru oryginalnego loco magazyn wynosi 115. Towar eksportowy franco granica: $ 15½ — 16.

Tarnopol. — Na skutek zmniejszonych dowozów ceny lekko zwyżkowały. Cena towaru oryginalnego wynosi 108 — 110. Towar eksportowy franco granica 146 ($ 16·50).

Tarnów. — Położenie na rynku bez większych zmian, zapotrzebowanie oraz dowozy nieznaczne.

Katowice. — Tendencja zniżkowa, zbyt słaby, cena wynosi: jaja sortowane 128, niesortowane 120, drobne 110.

Poznań. — Na towar eksportowy ceny nie ustalone z powodu chwilowego wstrzymania eksportu, spowodowanego niepewną sytuacją finansową Niemiec.

Lublin. — Podaż i zapotrzebowanie małe, tendencja słaba. Cena towaru eksportowego ostatnio spadła o ca. $ 2, towaru zaś oryginalnego o ℛ 10 — 12.

Białystok. — Tendencja spokojna. Dowozy dostateczne.

Łódź. — Tendencja utrzymana przy dowozach wystarczających cena wynosi 110 — 120.

Warszawa. — Tendencja spokojna z odcieniem słabszym, cena wynosi 110 — 120. Związek Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich notuje w hurcie za 1 kg ℛ 1·50.

TŁUSZCZE I OLEJE

— Usposobienie spokojne przy ograniczonem nadal zapotrzebowaniu.

Warszawa. — Ceny orjentacyjne w $ za 100 kg loco skład: kalafonja francuska „AAAAA" (najjaśniejsza) 11·60, — „WW" „0·40 — 11·00, — gat. ciemniejsze „HJ" 10·20 — 10·40, — „K" 10·25 — 10·30, — „N i „M" (ciemne) 10·00 — 10·20, — amerykański „Kryształ" 12·50, — „WW" 11·50, — „K" 9·60, — kN" i „M" 9·50.

— Ceny orjentacyjne produktów destylacji smoły — w ℛ za 1 kg franco stacja Hajnówka lub Białowieża: — terpentyna „Medicinale A" 1·50, terpentyna słomkowa 1·15, smoła sosnowa bezwodna 0·36, dziegieć aptekarski 0·48, węgiel sosnowy I 0·10— II 0·06, karbolineum prawdziwe żywiczne 0·55.

DRZEWO

Rynek drzewny w czerwcu 1931 r. — Zgodnie z tendencją sezonową nastąpił w miesiącu sprawozdawczym dalszy spadek cen drewna. Sytuację pod tym względem możnaby przeto uważać za normalną, gdyby nie to, że od 2 lat sezonowość ta wybitnie występuje w okresach normalnej zniżki cen, której nie kompensują zwyżki, jakie w normalnych okolicznościach powinny następować w okresach jesiennych. To też krzywa cen drewna, począwszy od 1928 r., wykazuje stały spadek, lekko tylko załamywany z początkiem każdorazowej kampanji rębnej.

Czerwcowe ceny niższe są od majowych przedewszystkiem w dziale surowca tartacznego. I tak spadły one na terenie Dyrekcji Warszawskiej z ℛ 30 do ℛ 29 za 1 m³ loco wagon st. załadowania, w Dyr. Bydgoskiej z ℛ 27 do ℛ 24·50, w Toruńskiej z ℛ 28 do ℛ 27. Niezmienione pozostały na terenach Dyrekcji Siedleckiej (ℛ 22), Białowieskiej (ℛ 22·50) i Poznańskiej (ℛ 28·50).

Bez zmiany pozostały ceny kopalniaków, notowane na terenie Dyrekcji Warszawskiej (ℛ 21), Siedleckiej (ℛ 15), Bydgoskiej i Toruńskiej (ℛ 19).

W papierówce nadal brak tranzakcyj uniemożliwia zorjentowanie się we właściwym poziomie cen. Eksport wynosi zaledwo 20 — 25% ilości zeszłorocznych, a wobec całkowicie niejasnej sytuacji i trudności przemysłu papierniczego zbyt w kraju istnieje również w minimalnym tylko zakresie.

Natomiast świerkowy materjał tartaczny jest notowany na terenie Dyr. Siedleckiej w niezmienionej wysokości ℛ 18. Bez zmiany pozostają również ceny dębiny.

Zbyt w kraju i zagranicą nadal nieznaczny, aczkolwiek można się spodziewać, że wobec redukcji cięć nie przejdziemy w nową kampanję z zbyt wielkiemi zapasami. Ostatnio decyzja Rządu co do uruchomienia budownictwa mieszkaniowego drewnianego w Warszawie, Łodzi i Zagłębiu pozwala na zlikwidowanie pewnych nadwyżek produkcji w tartakach państwowych.

MATERJAŁY BUDOWLANE

— W związku z minimalnem ożywieniem ruchu budowlanego zapotrzebowanie na materjały budowlane na większości rynków minimalne. Ceny kształtują się zniżkowo, tranzakcje zawierane są niemal wyłącznie za gotówkę.

Warszawa. — Ceny orjentacyjne — w ℛ za 100 kg loco wapienniki: wapno Kadzielnia kielecka I gat. 4·40 — 4·60, II gat. 4·00 — 4·20, — III gat. 3·80 — 4·00, — Jaworznia kielecka 3·80, — Chęciny kieleckie 3·40, — Wietrznia kielecka 3·40 — 3·50, — Rudniki 3·30 — 3·60, — Rędziny częstochowskie 3·3) — 3·60, — Sitkówka 3·60, — Piechcin 3·60, — Tokarnia Zamczysko 3·30 — 3·60, Zagórze 3·50.

Kraków. — Ceny orjentacyjne — w ℛ za 10.000 kg: wapno murarskie loco wapiennik 320·00 — 380·00, — loco budowa 350·00 — 400·00; za 1.000 sztuk: cegła maszynowa loco cegielnia 65·00 — 70·00, loco budowa 72·00 — 78·00, — pustaki loco cegielnia 90·00 — 110·00, — loco budowa 95·00 — 130·00, cegła piecowa loco cegielnia 70·00 — 100·00; za 100 kg: gips murarski 4·50 — 7·50, — sztukatorski 6·00 — 9·00.

METALE I WYROBY METALOWE

— Rynek metali i wyrobów metalowych jest nadal mało ożywiony; zapotrzebowanie niewielkie.

Warszawa. — Notowania Syndykatu — w ℛ za 1 kg loco fabryki Warszawa lub Kraków: drut miedziany o przekroju 6,10 i 16 mm² przy odbiorze ponad 500 kg 3·10, linki miedziane 3·25 — 3·30.

— Ceny orjentacyjne — w ℛ za 1 kg: cyna Banka 6·30, ołów hutniczy 0·95, cynk hutniczy 0·97, antymon 1·60, aluminium hutnicze 3·80, blacha miedziana 3·20 — 3·70, blacha mosiężna 3·00 — 3·90, blacha cynkowa 1·24.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 27 lipca do 1 sierpnia 1931 r.

— Okres sprawozdawczy nie przyniósł zmiany sytuacji na giełdzie warszawskiej: zainteresowanie akcjami było nadal bardzo małe, tranzakcje nieliczne i tylko najpopularniejszemi papierami, których zanotowano — jak i w okresie poprzednim — minimalną ilość, bo tylko 6 akcyj. Między kursami zaofiarowania i zapotrzebowania różnice były nadal bardzo znaczne, co w licznych wypadkach było przyczyną ograniczonych obrotów. Kursy w porównaniu z notowaniami końcowemi okresu poprzedniego nie wykazują przeważnie różnic.

W grupie akcyj bankowych znaczniejsza podaż akcyj Banku Polskiego wpłynęła na zniżkę ich kursu, która w rezultacie tygodniowym wyniosła ℛ 2·00. Niewielkie obroty akcjami Banku Handlowego w Warszawie dokonywane były po kursach dotychczasowych.

Grupa akcyj przedsiębiorstw chemicznych była mało ożywiona; notowano jedynie akcje S. A. Eksploatacji Soli Potasowych — kurs pozostał bez zmiany.

Dla akcyj przedsiębiorstw elektrycznych nadal zupełny brak zainteresowania.

Z pośród akcyj przedsiębiorstw cukrowniczych notowano jedynie akcje Częstocic, których kurs utrzymywał się na dotychczasowym poziomie.

Rzadko ukazującemi się ostatnio na rynku akcjami Warsz. T-wa Kopalń Węgla dokonano niewielkich tranzakcyj, przyczem cenione były one o ℛ 1·00 niżej w porównaniu z notowaniami z pierwszej połowy lipca.

Akcje przedsiębiorstw cementowych i naftowych były nadal zupełnie zaniedbane.

W grupie akcyj przedsiębiorstw metalurgicznych obroty spadły; notowane były jedynie akcje Lilpopa, utrzymując się na dotychczasowym poziomie.

Akcje przedsiębiorstw włókienniczych, handlowych, spożywczych i innych pozostawały bez obrotów i notowań.

Na giełdach prowincjonalnych minął okres sprawozdawczy przy tendencji spokojnej, nie przynosząc żadnych poważniejszych zmian. Obroty uległy zmniejszeniu.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna	*Kurs najwyższy*	*Kurs najniższy*	*Kurs w dn. 1/VIII*
		w ℛ		
Bank Polski	ℛ 100	117·50	115·50	115·50
„ Handl. w Warsz.	ℛ 100	100·00	100·00	—
S. A. Eksploatacji Soli Potasowych	ℛ 100	90·00	90·00	90·00
Częstocice	ℛ 100	31·50	31·50	—
Warsz. T-wo Kopalń Węgla	ℛ 100	21·00	21·00	—
Lilpop	ℛ 25	15·75	15·50	—

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje (maksymum i minimum — w ℛ; w nawiasach podane są notowania okresu poprzedniego): Bank Polski — 116·00 (116·00).

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje (jak wyżej): Gazolina — 102·00, Chodorów — 112·00 (111·00).

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje (jak wyżej): Bank Polski 116·00—115·00, Dr. Roman May — 22·00, Cegielski — 30·50 — 30·00 (31·00 — 30·00).

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

GŁÓWNE WADY ORGANIZACYJNE POLSKICH KOLEI PAŃSTWOWYCH. — Pod powyższym tytułem Inż. St. Felsz zamieścił w lipcowym zeszycie *„Inżyniera Kolejowego"* obszerny artykuł, poświęcony bardzo aktualnej sprawie organizacji naszych kolei żelaznych.

Polskie Koleje Państwowe liczą trzynasty rok istnienia. Dla olbrzymiego przedsiębiorstwa, posiadającego przeszło 20 tys. km linij o budżecie, przekraczającym ok. 1½ miljd. rocznie, i zatrudniającego około 200 tys. pracowników, jest to okres organizacyjny znikomy, zwłaszcza w uwzględnieniu powstania tego przedsiębiorstwa z trzech różnorodnych zespołów kolejowych i w stanie dużego zniszczenia. Naturalne jest przeto, że organizacja P. K. P. dotąd jeszcze nie może być uważana za zakończoną, a — w związku z tem — usprawiedliwiona jest troska o usunięcie zauważonych usterek w tej organizacji.

Za główne wady w organizacji naszego kolejnictwa Autor uważa:

1) traktowanie kolejnictwa jako urzędu;
2) nadmierną centralizację uprawnień;
3) skomplikowaną organizację wykonania i wadliwość przepisów ramowych;
4) zbyt skomplikowaną rachunkowość;
5) przewlekłą procedurę karną;
6) przerost wydziałów ogólnych nad fachowemi;
7) brak warunków, sprzyjających przyciąganiu sił fachowych.

Wskazując na to, że warsztaty kolejowe są fabrykami, a wszystkie inne działy gospodarstwami, Inż. Felsz słusznie podnosi, że nie mogą być one skrępowane sztywnemi przepisami urzędów państwowych, a muszą posiadać możność pewnej swobody działania w zależności od zmiennych warunków pracy. W uznaniu tej właśnie potrzeby większość kolei państwowych w Europie przeprowadziło t. zw. komercjalizację kolei, polegającą na pozostawieniu Ministerstwu tylko funkcji nadzoru, a przekazanie zarządu kolejami osobnej Dyrekcji Generalnej.

Faktyczna gospodarka na kolei prowadzona jest przez podstawową administrację, do której należą: zawiadowca stacji, naczelnik parowozowni, naczelnik odcinka drogowego i t. p. Cała ta administracja pozbawiona jest najelementarniejszych uprawnień, niezbędnych dla doraźnego regulowania spraw drobnych, ale licznych. Nie ma ona prawa udzielić nawet dwudniowego urlopu pracownikom swoim, wydać biletu na przejazd lub wyznaczyć doraźną choćby najlżejszą karę. Ze wszystkiemi temi sprawami zwracać się należy do Dyrekcji, opierając się w większości wypadków o decyzję Dyrektora. Wywołuje to masową wędrówkę papierów, zalewających sprawami o minimalnem znaczeniu instancje wyższe z oczywistą szkodą dla biegu spraw ważniejszych.

Jako przykład wadliwej organizacji wykonania przytacza Autor zarządzenie następujące, mające swe źródło, zresztą, także w zbytniej centralizacji: każdego maszynistę, wyjeżdżającego w drogę, dyspozytor obowiązany jest zapytać, czy zna linję, na którą wyjeżdża, i odpowiedź zanotować w ogólnym wykazie. Zarządzenie to spowodowane zostało okolicznością, że w pewnych, zupełnie wyjątkowych wypadkach, świeżo przeniesiony z innej Dyrekcji maszynista mógł nie znać linji, którą miał jechać. Ale na te pojedyńcze wypadki, przed wydaniem zarządzenia, radzono sobie w ten sposób, że maszynistę, nie znającego drogi, obowiązywał przymus zameldowania o tem dyspozytorowi, który wyznaczał mu pilota. Cytowane rozporządzenia sprawiło, że zamiast kilku wypadków rocznie zażądania pilota setki maszynistów musi codziennie oświadczać się, czy zna drogę, po której jedzie nieraz już od lat kilku.

Nadmiernie skomplikowana rachunkowość znajduje wyraz nietylko w konieczności wydawania zbyt obszernych i zawikłanych instrukcyj, utrudniających niezmiernie prawidłowe ich stosowanie i powodujących liczne błędy i nieporozumienia, nawet w tak prostych wypadkach, jak np. obliczanie należności, przypadających pracownikom nieetatowym za czas pracy, lub za czas urlopów wypoczynkowych, ale i w wadach natury organizacyjnej, jak to ma miejsce np. w budżecie, gdzie istnieją pozycje, udzielające kredytu jednemu wydziałowi, a przyznające prawo rozchodowania go drugiemu, aczkolwiek odpowiedzialnym za przekroczenie kredytu pozostaje wydział pierwszy, nie posiadający jednak możności zapobieżenia ewentualnemu przekroczeniu. System ten pociąga za sobą ponadto przewlekłe rozrachunki w postaci fakturowania.

Dla zapewnienia możliwej bezstronności sprawie orzeczeń karnych wprowadzono w kolejnictwie komisje dyscyplinarne, złożone z wyznaczonych z pośród kolejarzy członków. Skład członków Komisji jest dla danej kadencji stały i nie jest uwarunkowany kwalifikacjami fachowemi. Dlatego też zachodzą często wypadki, że orzeczenie co do winy oskarżonego z tytułu przekroczenia, dokonanego w sprawie czysto fachowej, będzie wydane przez pracowników niefachowych, i aczkolwiek ze stanowiska administracji fachowej uznane być musi za zupełnie błędne, kwestjonowaniu jednak już nie ulega. Główną jednak wadą procedury dyscyplinarnej jest nadzwyczajna przewlekłość każdej sprawy. Oskarżeni czekają po dwa i więcej lata na rozstrzygnięcie sprawy, pozostając przez ten czas w zawieszeniu i pobierając tylko połowę normalnych poborów, co dla niewinnych jest oczywistą krzywdą, a dla osób winnych przekroczenia jest pewną premją. Kolej zaś w obu wypadkach ponosi koszty, nie otrzymując wzamian pracy.

Doraźnie stwarzane przepisy, nagromadzane w ciągu 12 lat i zmieniane od wypadku do wypadku bez stałej linji wytycznej, wytworzyły w wielu razach chaos, wymagający ciągłych komentarzy. Okoliczność ta wpłynęła w znacznym stopniu na przerost wydziałów ogólnych (administracyjnych, osobowych i t. p.) ze szkodą dla wydziałów fachowych, odpowiednio pozbawionych kompetencji dla doraźnego rozstrzygania najbardziej nieraz pilnych, choć błahych spraw natury administracyjnej lub personalnej. Konieczność komunikowania się z temi wydziałami ogólnemi daje w wyniku ogromne przewlekanie spraw, a równocześnie pozbawia wydziały fachowe koniecznej samodzielności.

Za przyczynę ostatniej, wreszcie, wadliwości w organizacji P. K. P. — złych warunków dla przyciągania sił fachowych — uznaje Inż. Felsz wtłoczenie kolejarzy w ogólne ramy hierarchiczne urzędów państwowych, co powoduje zbyt małe gradacje w wynagradzaniu pracowników i uniezależnienie wysokości płacy od zakresu wykonywanej pracy. Tak np. w tym samym stopniu VI figurują: naczelnik parowozowni, jego zwierzchnik — naczelnik oddziału mechanicznego, i zwierzchnik tegoż — zastępca naczelnika wydziału. Przy braku jakiegokolwiek różniczkowania w płacy niema zachęty do wybijania się, a nawet przeciwnie — dzięki premjom, wypłacanym pracownikom wykonawczym, administracja Dyrekcji jest gorzej płatna od podległych jej organów na linji. Unifikacja zaś płac dla wszystkich stanowisk w dyrekcjach sprawia, że jednakowe wynagrodzenie otrzymują kierownicy w każdej dyrekcji bez względu na to, że rozciągłość sieci, a zwłaszcza ruch przewozowy, ulegają w poszczególnych dyrekcjach ogromnym wahaniom.

Jak widzimy, zarzuty, stawiane dzisiejszej organizacji P. K. P., są liczne i poważne. Długoletnia praktyka i wysokie stanowisko, zajmowane przez Autora cytowanego artykułu, nadają im tem

większą wagę, bo wyłączają możliwość niefachowości czy stronniczości zarzutów.

Jako wyjście z tego stanu rzeczy Autor stawia wniosek przystąpienia do gruntownej reorganizacji kolejnictwa polskiego i drogę do tego widzi w powołaniu do życia Generalnej Dyrekcji Kolei Żelaznych, opartej na zasadach gospodarczo-handlowych z przewagą czynnika fachowości.

Że głos Inż. Felsza nie jest odosobniony — stwierdza złożony niedawno P. Ministrowi Komunikacji przez Związek Inżynierów Kolejowych memorjał o konieczności reorganizacji P. K. P. Minister przyjął memorjał przychylnie i wyraził zgodę na to, aby z inicjatywy Związku powołana została do życia komisja specjalnie poświęcona sprawom reorganizacji kolejnictwa. Komisja taka została już zorganizowana; do udziału w niej zaproszeni zostali obok inżynierów inni fachowcy kolejowi, i sprawa w ten sposób ruszyła z miejsca. Pragnąć by należało, aby rozwiązanie jej było istotnie osiągnięte i aby ten zbiorowy wysiłek fachowców przyczynił się do praktycznego zrealizowania postulatu — stworzenia sprawnej, harmonijnej a celowej organizacji kolejnictwa polskiego.

J. G.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

RYNEK FRACHTOWY. — Sytuacja rynku frachtowego wydaje się być gorszą, niż kiedykolwiek przedtem. Pewną poprawę notowano jedynie na powrotnym rynku La Platy, gdzie w ub. tygodniu zakontraktowano 41 statków o ogólnym tonnażu 285.150 t. Wzmożone zapotrzebowanie na natychmiastowy tonnaż spowodowało poprawę stawek frachtowych o sh 1 – 1/6 na tonnie. Przy średniego typu statkach płacono z portów górnego biegu rzeki zasadniczo stawkę sh 18 do portów Anglji i Kontynentu, podczas gdy duże statki kontraktowano do sh 18 do portów Anglji na sierpień, od sh 17/6 do 18 do tychże portów na sierpień-wrzesień, od sh 17 do 17/3 do Antwerpji lub Rotterdamu na wrzesień i sh 16/6 na wrzesień-październik. Z Buenos Aires kontraktowano statki o pojemności 7.600 do 9.000 t do Antwerpji i Rotterdamu po stawce od sh 15/3 do 15/6 na sierpień i wrzesień, podczas gdy w poprzednim tygodniu płacono tylko sh 14/6.

Rynek Stanów Zjednoczonych Am. i Kanady nie wykazuje żadnej poprawy. Stawki frachtowe pozostały bez zmian.

Frachtowania na Dalekim Wschodzie aczkolwiek wykazują lekką poprawę w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego, są jednakowoż jeszcze bardzo nikłe. W Australji brak zainteresowania tonnażem do Europy, natomiast notowano kilka kontraktów na statki do Japonji po stawce, poczynając od sh 15/6 na sierpień-wrzesień oraz sh 16/6 na sierpień. Poszukiwany jest też dalszy tonnaż do Szanghaju i Japonji. W Władywostoku nie zawarto żadnego kontraktu. Notowane jest pewne zainteresowanie na tonnaż pod ładunki cukru i kukurydzy z Południowej Afryki.

Na rynku czarnomorskim panował spokój po okresie ogromnego ożywienia w I połowie lipca. Stawki wynoszą bez zmian sh 10/3 do portów Kontynentu na załadunki w sierpniu i wrześniu.

Panująca w Anglji obawa, aby pertraktacje o zarobki z jakichkolwiek przyczyn się nie zerwały, miała znaczny wpływ na rynek węglowy. Możliwość strajku powodowała wstrzymywanie się od zawierania tranzakcyi. Z rzeki Tyne do Rouen zakontraktowano 3.510 t po sh 3/1½, z Swansea do Helsingfors płacono sh 4/3 od tonny za transport 2.700/2.900 t z załadunkiem w I dekadzie sierpnia. Do portów włoskich zakontraktowano 6.000 t po sh 6/3 przy szybkiem załadowaniu. Zawarto umowę na większą dostawę koksu do Sztokholmu z Tyne po stawce sh 6 przy załadunkach partjami po 3/5.000 t w czasie od sierpnia do lutego 1932 r. Na podobną cokolwiek mniejszą umowę do Norrköping i Gefle notowano stawkę o 6 d wyższą.

Bezpodstawna obawa przed politycznemi komplikacjami wstrzymała w eksporcie drzewnym wszelką inicjatywę. Wykorzystał to Z. S. R. R., wobec czego stawki były cokolwiek słabsze. Ilość zawartych kontraktów była naogół minimalna, sytuacja zaś była wiernem odbiciem ogólnego zdenerwowania.

Na rynku bałtyckim sytuacja bez zmian.

REKORD PRZEŁADUNKU W PORCIE GDYŃSKIM. — Jak należało się spodziewać, lipiec zaznaczył się w pracy portu gdyńskiego nowym rekordem. Przywieziono bowiem 70.398 t towarów (w czerwcu 59.685 t), wywieziono 432.704 t (377.502 t). gólny obrót wyniósł zatem 503.102 t wobec 437.187 t w czerwcu. Należy zaznaczyć, że sam wywóz węgla wyniósł w lipcu 411.978 t.

Ruch okrętowy w lipcu również wykazywał wielkie ożywienie: weszło 286 statków o poj. 256.060 nrt.

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

KONWENCJA:

Konwencja weterynaryjna między Polską a Włochami z dn. 22/VII 1930 r. oraz ośw. rządowe w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych z dn. 24/VI 1931 r. („*Dz. Ust. R. P.*" Nr. 65, poz. 535 oraz 536).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Dalsze zawieszenie cła wywozowego od mizdry oraz odpadków i skrawków skór surowych — rozp. Ministrów: Skarbu, Przem. i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 23/VII 1931 r. („*Dz. Ust. R. P.*" Nr. 65, poz. 538).

Zmiana taryfy opłat konsularnych — rozp. Ministra Spr. Zagr. w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przem i Han., Spr. Wewn., Sprawiedliwości oraz Pracy i Op. Społ., z dn. 11/VII 1931 r. („*Dz. Ust. R. P.*" Nr. 65, poz. 544).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

10 sierpnia:

— **„Brzeskiauto"**, S. A. w Poznaniu — o godz. 17 w sali Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, pl. Wolności 15.

11 sierpnia:

— **„Bank Przemysłowy Warszawski"**, S. A.—o godz. 17 w lokalu Banku w Warszawie, ul. Czackiego 9 m. 5.

12 sierpnia:

— **„Cukrownia Pelplin"**, S. A. — o godz. 14 w Hotelu „Pod Orłem" w Pelplinie.

13 sierpnia:

— **Belgijska Spółka Akcyjna „Towarzystwo Akcyjne Sochaczewskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu"**, S. A. — o godz. 11 w lokalu Zarządu S-ki w Brukseli 368, Avenue Louise.

— **Towarzystwo Przemysłowe „Florida"**, S. A.—o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Żytnia 22 (ew. II termin— o godz. 19).

14 sierpnia:

— **Fabryka Asfaltu, Tektury, Boraksu i Przetworów Chemicznych „Safat"**, S. A. — o godz. 19 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. 3 maja 22/24.

15 sierpnia:

— **„Uzdrowisko Ojców"**, S. A. — o godz. 12 w biurze prezesa P. Stefana Myczkowskiego w Krakowie, ul. Basztowa 8.

18 sierpnia:

— **„Stowarzyszenie Rolniczo-Handlowe w Radomsku"**, S. A. — o godz. 14 w lokalu S-ki w Radomsku, ul. Reymonta 12.

— **„Dębienko", Towarzystwo Akcyjne Młyny i Tartaki**, S. A.—o godz. 17 w lokalu S-ki w Dębienku, pow. Stęszew.

24 sierpnia:

— **Zakłady Mechaniczne „Ursus"**, S. A.—o godz. 19 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Królewska 18.

— **„Kattowitzer Aktien Gesellschaft für Bergbau und Eisenhüttenbetrieb — Katowicka Spółka Akcyjna dla Górnictwa i Hutnictwa"**, S. A. — o godz. 12 min. 30 w gmachu administracyjnym Huty Bismarka w Hajdukach Wielkich.

26 sierpnia:

— **Towarzystwo Robót Kolejowych i Budowlanych „Tor"**, S. A. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Wiejska 21.

— **„Giesche", Fabryka Porcelany**, S. A. — o godz. 11 w lokalu S-ki w Katowicach, ul. Podgórna 4.

28 sierpnia:

— **Zakłady Włókiennicze „Karol T. Buhle" w Łodzi**, S. A.—o godz. 17 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Hipoteczna 7/9.

— **Zakłady Włókiennicze „Karol T. Buhle" w Łodzi**, S. A. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Hipoteczna 7/9.

29 sierpnia:

— **Cukrownia „Trawniki"**, S. A. — o godz. 16 w lokalu Banku Gospodarstwa Krajowego w Lublinie, ul. Kapucyńska 4.

— **„Kieleckie Towarzystwo Akcyjne Sztucznych Nawozów i Innych Przetworów Chemicznych"**, S. A. — o godz. 15 min. 30 w lokalu S-ki w Kielcach, ul. Staro-Zagnańska.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

KALENDARZYK PODATKOWY NA SIERPIEŃ 1931 R. — W sierpniu r. b. płatne są następujące podatki:

1) do dn. 15 sierpnia — zaliczka na poczet podatku przemysłowego od obrotu, osiągniętego w lipcu r. b., przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorji i przedsiębiorstwa przemysłowe I—V kategorji, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze;

2) do dn. 15 sierpnia — odroczona zaliczka na poczet podatku przemysłowego od obrotu za II kwartał 1931 r. w wysokości $^1/_5$ kwoty tegoż podatku, wymier onego za rok 1930, przez te przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, nie prowadzące prawidłowych ksiąg handlowych, oraz zajęcia przemysłowe, które dotrzymały warunków odroczenia zaliczki;

3) do dn. 31 sierpnia — państwowy podatek od nieruchomości za II kwartał r. b.;

4) do dn. 31 sierpnia — podatek od lokali za III kwartał r. b.;

5) do dn. 31 sierpnia — państwowy podatek od placów niezabudowanych za III kwartał r. b.;

6) do dn. 7 sierpnia — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, potrącony w lipcu 1931 r.

Nadto płatne są w sierpniu zaległości, odroczone i rozłożone na raty z terminem płatności w sierpniu, tudzież podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze również z terminem płatności w tym miesiącu.

KREDYT

KREDYTY KRÓTKOTERMINOWE W I KWARTALE 1931 R. — W latach 1927—1928, t. j. w okresie poprawy i ożywienia konjunktury, następuje bardzo poważny wzrost kredytów krótkoterminowych, umożliwiony przyrostem wkładów oraz dopływem lokat zagranicznych. W 1929 r. tempo zwyżki kredytów znacznie słabnie — w związku z recesją konjunktury. W 1930 r. zapotrzebowanie kredytowe staje się wobec panującej depresji coraz słabsze, a polityka banków staje się coraz ostrożniejsza. W I kwartale r. b. zapotrzebowanie kredytowe utrzymywało się na niskim poziomie — naskutek szczególnie silnego skurczenia się rozmiarów produkcji i obrotów; ale z drugiej strony wyczerpywanie się finansowe przedsiębiorstw, spadek rentowności procesów gospodarczych, konieczność prolongat poprzednich kredytów i t. p. — wytwarzały dość silny popyt na kredyty finansowe. Instytucje kredytowe — wobec spadku wkładów i w związku z sytuacją na zagranicznych rynkach finansowych — prowadziły ostrą selekcję kredytów i starały się je kurczyć, jednocześnie zabiegając o zwiększenie pogotowia kasowego i spłacając kredyty zagraniczne.

Liczbowo powyższy ruch kredytów krótkoterminowych przedstawia się następująco: w 1927 r. kredyty wzrosły z ℳ 1.382·1 miljn. do ℳ 1.945·8 miljn., w 1928 r. w dalszym ciągu do ℳ 2.709·2 miljn., w 1929 r. — znacznie słabiej, bo do ℳ 3.014·7 miljn., w 1930 r. — w niewielkim tylko stopniu — do ℳ 3.088·7 miljn. (w II półroczu był spadek), wreszcie w I kwartale 1931 r. kredyty zmniejszyły się do ℳ 2.955·1 miljn., czyli do poziomu nieco niższego nawet niż na początku 1930 r.

Zaznaczyć należy, że powyższe ogólne sumy kredytów krótkoterminowych obejmują kredyty wszystkich mogących wchodzić w grę instytucyj finansowych, a więc: banku emisyjnego, banków państwowych, banków komunalnych oraz banków prywatnych — z wyjątkiem jedynie kas oszczędności oraz spółdzielń kredytowych. Te dwie kategorje instytucyj reprezentują około ℳ 1 miljd. kredytów.

Jeśli dla powyższych, uwzględnionych w obliczeniach Głównego Urzędu Statystycznego, instytucyj finansowych ustalimy sumę spadku wkładów, która wyniosła w I kwartale 1931 r. ℳ 47·4 miljn., to okaże się, że spadek kredytów krótkoterminowych był blisko 3-krotnie większy niż spadek wkładów. Pamiętać jednak należy, że przy spadku wkładów nie uwzględniono lokat skarbowych ani lokat zagranicznych.

W I kwartale r. b. spadek kredytów nastąpił w Banku Polskim — o ok. 13%, w bankach akcyjnych — o ok. 2% oraz w Państwowym Banku Rolnym — o ok. 3½%; natomiast silnie wzrosły kredyty w Polskiej Kasie Oszczędności — o ok. 80% (skup weksli, gwałtownie zredukowany w ostatnim kwartale 1930 r., wzrósł ponownie do poziomu nawet wyższego niż w dn. 30/IX 1930 r.), a w słabym stopniu — kredyty w Banku Gospodarstwa Krajowego — o ok. 1½%, bankach komunalnych — o 0·7% oraz Centralnej Kasie Spółek Rolniczych — o ok. 6%.

Podział kredytów między poszczególne instytucje kredytowe względnie grupy instytucyj ilustruje następujące zestawienie (w miljn. ℳ):

	31/XII 1929	*31/XII 1930*	*31/III 1931*
Ogółem	**3.014·7**	**3.088·7**	**2.955·1**
Banki akcyjne:	1.414·2	1.453·0	1.423·2
w tem:			
oddziały banków zagr.	194·3	194·2	178·7
Banki państwowe	754·1	808·3	804·4
Bank Gosp. Kraj.	252·6	236·3	239·5
Państwowy Bank Rolny	468·8	556·1	536·4
Poczt. Kasa Oszczędn.	32·7	15·8	28·5
Bank Polski	781·1	758·3	656·5
Banki komunalne	44·1	43·5	43·8
Centr. Kasa Spółek Rolniczych	21·2	25·6	27·2

Rozwój poszczególnych rodzajów kredytu krótkoterminowego przedstawiał się następująco (w miljn. ℳ):

	31/XII 1929	31/XII 1930	31/III 1931
Dyskonto weksli i pożyczki wekslowe	1.434·5	1.336·0	1.197·0
Otwarty kredyt	991·3	1.089·4	1.097·2
Pożyczki terminowe oraz towarowe (B. G. K. oraz P. B. R.)	247·0	225·7	209·6
Pożyczki, zabezpieczone papierami .	88·5	95·0	93·5
Specjalne kredyty Państw. B-ku Rolnego	253·4	342·6	357·8

Jak widzimy, spadek kredytów krótkoterminowych w II kwartale 1931 r. dotyczy przedewszystkiem kredytów wekslowych, które zmniejszyły się o ok. 10½%; poza tem zmniejszyły się jeszcze silnie pożyczki terminowe (łącznie z towarowemi B. G. K. i P. B. R.), mianowicie o ok. 7%, w nieznacznym zaś tylko stopniu pożyczki zastawowe (o ok. 1½%). Wzrosły w I kwartale r. b. pożyczki na rachunkach otwartego kredytu — zaledwie o ¾%, oraz kredyty Państwowego Banku Rolnego z funduszów, administrowanych przez Bank — o ok. 4½%.

Kredyty dyskontowe stanowiły w końcu I kwartału 1931 r. 40·5% ogólnej sumy kredytów krótkoterminowych, gdy na początku r. b. wynosiły jeszcze 43·3%, a na początku 1930 r. nawet więcej niż połowę ogólnej sumy kredytów.

W pozycji dyskonta weksli w zestawieniu kredytów na ultimo I kwartału 1931 r. blisko połowę stanowią kredyty dyskontowe Banku Polskiego, a ok. 37% — kredyty dyskontowe banków akcyjnych; w pozycji otwartego kredytu ok. 84½% stanowią kredyty banków akcyjnych; w pozycji pożyczek zastawowych ok. 91½% stanowią pożyczki zastawowe Banku Polskiego, w pozycji pożyczek terminowych ok. 59½% stanowią pożyczki (terminowe i towarowe) Państwowego Banku Rolnego.

D.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 27 lipca do 1 sierpnia 1931 r.

— Rynek walut cechowała w okresie sprawozdawczym tendencja niejednolita, nie przynosząc jednak poważniejszych wahań kursowych. W porównaniu z notowaniami końcowemi okresu poprzedniego nieco niżej notowane były: dolary, szylingi austrjackie, liry włoskie oraz floreny holenderskie, bez zmiany pozostał kurs koron czeskosłowackich, zwyżkę zaś wykazują: funty szterlingów, franki francuskie i szwajcarskie, belgi, korony: szwedzkie, duńskie i norweskie, oraz guldeny gdańskie.

Zapotrzebowanie na dolary gotówkowe silnie się zmniejszyło; kurs ich, jak i w okresie poprzednim, kształtował się stale zniżkowo, osiągając w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego poziom ℳ 9·015 za $ 1. Podobna zniżka miała również miejsce na rynku prywatnym, gdzie — przy przewadze podaży nad popytem — kurs dolarów obniżył się do ℳ 9·0275 za $ 1.

Wysokość dziennego zapotrzebowania, nieco większa w połowie tygodnia, utrzymywała się naogół na poziomie ostatnich tygodni.

		Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 1/VIII
		w ℳ		
Dolary St. Zjedn. . . .	$ 1	8·923	8·922	8·923
„ „ „ telegr. .	$ 1	8·928	8·926	8·927
Funty szterlingów . . .	£ 1	43·36	43·35	43·36
Franki francuskie . . .	100 fr.	35·00	34·99	35·00
Franki szwajcarskie . .	100 fr.	174·20	174·00	174·13
Belgi	100 blg.	124·66	124·64	124·66
Korony czeskosłowackie	100 kor.	26·45	26·44	26·45
Szylingi austrjackie . .	100 szyl	125·50	125·47	125·47
Liry włoskie	100 lir.	46·75	46·73	46·75
Floreny holenderskie . .	100 fl.	360·00	359·80	359·85
Korony szwedzkie . . .	100 kor.	238·90	238·90	238·90
Korony duńskie . . .	100 kor.	238·70	238·70	—
Korony norweskie . . .	100 kor.	238·75	238·70	238·75
Guldeny gdańskie . . .	100 guld.	171·98	171·98	171·98

W dziale papierów lokacyjnych państwowych panowała w okresie sprawozdawczym tendencja słabsza; brak większego zainteresowania oraz niewielkie zapotrzebowanie dały w rezultacie zniżkę szeregu papierów tej grupy, a mianowicie: 4% Pożyczka Inwestycyjna sztuki — ℳ 2·25, serje — ℳ 7·00, 6% Pożyczka Dolarowa—¼% oraz 7% Pożyczka Stabilizacyjna — 3¾%. Bez zmiany pozostały kursy 3% Pożyczki Budowlanej, 5% Pożyczki Konwersyjnej i 10% Pożyczki Kolejowej, jak również listów zastawnych i obligacyj banków państwowych.

Dla listów zastawnych zainteresowanie było znacznie mniejsze; naskutek zwiększonej podaży kursy olbrzymiej większości papierów tej grupy kształtowały się zniżkowo, przyczem różnice w porównaniu z notowaniami końcowemi okresu poprzedniego są w poszczególnych wypadkach dość znaczne. Wyjątek stanowią 4½% L. Z. T-wa Kredytowego Ziemskiego, które — po bardzo silnej zniżce w tygodniu poprzednim — odzyskały większą jej część. Z pośród listów zastawnych w walucie obcej obracano po kursie dotychczasowym 7% L. Z. T-wa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie 1928 r.

Dział obligacyj był mało ożywiony; notowano jedynie VI oraz VIII i IX 6% Obligacje Pożyczek Konwersyjnych m. Warszawy 1926 r., przyczem te ostatnie wykazują niewielką zniżkę.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 1/VIII
		w ℳ		
3% Pożyczka Budowlana	ℳ w zł. 50	36·50	36·00	—
4% „ Inwestycyjna	ℳ w zł. 100	82·00	80·25	—
4% „ „ (serje)	ℳ w zł. 100	84·00	84·00	—
		w %% nominału		
5% Pożyczka Konwersyjna	ℳ	44·50	44·50	—
6% „ Dolarowa	$	74·00	74·00	—
7% „ Stabilizacyjna [1])	$	74·00	72·25	72·25
10% „ Kolejowa	fr. w zł.	104·00	104·00	—
7% L. Z. Państ. Banku Roln.	ℳ w zł. 1927	83·25	83·25	83·25
8% „ „ „ „	ℳ w zł. 1927	94·00	94·00	94·00
7% L. Z. Banku Gosp. Kraj.	ℳ w zł. 1927	83·25	83·25	83·25
8% „ „ „ „	ℳ w zł. 1924	94·00	94·00	94·00
7% Obl. Kom. „ „	ℳ w zł. 1927	83·25	83·25	83·25
8% „ „ „ „ „	ℳ w zł. 1924	94·00	94·00	94·00
8% Obl. Bud. „ „ „	ℳ w zł. 1927	93·00	93·00	—
4½% L. Z. T-wa Kred. Ziemsk.	ℳ	49·75	48·75	49·25 -49·50
7% L. Z. T-wa Kred. Ziems. w Warszawie 1928 r.	$	72·50	72·50	—
5% L. Z. T-wa Kred. m. Warsz.	ℳ	54·25	53·50	53·50
8% „ „ „ „ „	ℳ	70·75	68·50	69·00 -69·75 -69·00
8% „ „ „ „ Częstochowy	ℳ	60·75	60·75	—
5% „ „ „ „ Łodzi	ℳ	66·00	65·00	62·25
10% „ „ „ „ Radomia	ℳ	72·00	71·50	—
10% „ „ „ „ Siedlec	ℳ	72·00	70·75	—
VI 6% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy 1926 r.	ℳ	46·50	46·25	—
VIII i IX 6% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy 1926 r.	ℳ	45·00	45·50	—

ZŁOTY ZAGRANICĄ

1931	Gdańsk [1])	Berlin [1])	Wiedeń [1])	Paryż [1])	Zurych [1])
27/VII	58·10—58·21	47·125—47·325	79·44 —79·72	—	57·55
28/ „	„ „	47·075—47·275	„ „	—	„
29 „	58·12—58·23	47·125—47·325	79·48 —79·76	—	„
30/ „	58·10—58·21	47·075—47·275	79·53 —79·81	—	„
31/ „	58·08—58·20	„ „	„ „	—	„
1/VIII	—	„ „	79·45 —79·73	—	57·45

[1]) *Za ℳ 100.*

1931	Londyn[2])	Praga[1])	New-York[1])	Amsterdam[1])
27/VII	43·37	377·10	11·22	—
28/ „	43·50	—	„	—
29/ „	43·43	—	„	—
30/ „	43·37	—	„	—
31/ „	43·37	—	„	—
1/VIII	43·43	—	„	—

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH[3])

	13—18/VII	20—25/VII	27/VII—1/VIII
	(maksymum—minimum—ultimo; w nawiasie obroty)		
New-York			
6% dolarowa 1920	70 — 65 — 66 (53.000)	70¼ — 65¼—65⅛ (32.000)	70 — 68 — 68 (9.000)
8% Dillon 1925	81⅛—68—74½ (182.090)	75 — 72⅛ — 74 (96.000)	74½—72—74¼ (49.000)
7% stabilizac. 1927	75 — 63 — 70 (230.000)	72 — 68 — 70 (186.000)	70 — 68 — 69⅞ (151.000)
7% m. Warszawy 1928	57½—45—50 (77.000)	52½ — 51 — 52 (77.000)	52 — 49¾—49¾ (59.000)
7% śląska 1928	57 — 49 — 51 (42.000)	52⅜—47¼—47¼ (122.000)	56—42¼—42⅓ (67.000)
Londyn			
7% stabilizac. 1927	79·22—75·72—76·22	76·61—74·61—75·11	75·47—72·97—73·47
Zurich			
7% stabilizac. 1927	78·00—65·00— —	72·00 — 70·00— —	68·00 — 64·00— —
Sztokholm			
7% stabilizac. 1927	Czerwiec 1931	74½—72¾— — (12.000)	
Paryż			
7% stabilizac. 1927	96·10—91·40— —	91·86—90·49— —	95·48—92·93— —
Mediolan			
7% włoska 1924	99·35—99·35—99·00 (50)	99·00—98·70—98·70 (690)	—

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

STARANIA RZESZY O OPANOWANIE SYTUACJI WŁASNEMI SIŁAMI

DZIEŃ 13 lipca był przełomowym dla niemieckiej waluty. Można powiedzieć, że w dniu tym kryzys kredytowy doszedł do najwyższego punktu napięcia i doprowadził do załamania się waluty[4]). W sobotę dn. 11 lipca wrócił Prezydent Banku Rzeszy Dr. Luther z powietrznej podróży do Paryża i Londynu — z pustemi rękoma. Dowiedział się, zupełnie jasno i bez możliwości dalszych złudzeń, że Niemcy mogą liczyć na pożyczkę zagraniczną, która im podtrzyma markę oraz pozwoli uporządkować gospodarkę w zakresie kredytów krótkoterminowych tylko, jeśli ustąpią żądaniom Francji, t. j. udzielą odpowiednich gwarancyj spokoju politycznego w Europie. Ponieważ Rząd Brüninga, niewsparty o większość parlamentarną i stojący w przededniu plebiscytu, żądającego rozwiązania Sejmu pruskiego, obawiał się, że w razie pójścia na warunki francuskie będzie zmuszony do dymisji — przeto nie było już innej drogi wyjścia, jak na serjo wziąć się do zahamowania nadciągającej katastrofy.

Jednak nie umiano jeszcze ocenić istotnej grozy sytuacji. Zamiast zamknąć od poniedziałku wszystkie banki, dopuszczono zupełnie niepotrzebnie do załamania się Danat-Banku i do runu na wszystkie inne banki. Przez to zachwiano zaufaniem wewnętrznem, dotychczas jako tako się utrzymującem, i dopuszczono do wycofania setek miljonów banknotów prawie wyłącznie w celach tezauryzacji, a przez to do osłabienia obiegu pieniężnego w sposób nie tylko kłopotliwy, ale i groźny. Dopiero podczas dwudniowych „świąt bankowych" — 14 i 15 lipca — zarysowała się jasno cała groza położenia. Sypnęły się niezliczone rozporządzenia doraźne, pełne luk i niedociągnięć, nieraz nieprzemyślane i sprzeczne z sobą. Okazało się bardziej jaskrawo niż dotychczas, że Rząd Rzeszy i Bank Rzeszy, prowadząc całą akcję pod kątem widzenia swoich celów politycznych i złudzeń politycznych, dopuściły się najcięższych krzywd w stosunku do gospodarstwa.

Po rozproszeniu złudzeń o oparciu angielskiem i amerykańskiem przeciwko Francji, której „izolację" głosiły nawet dość poważne pisma niemieckie, zadanie Rządu polegało na zahamowaniu odpływu dewiz oraz przywróceniu czynnika zaufania i spokoju w obrotach krajowych. Dzisiaj już możemy sobie wyrobić niejaki pogląd na czynniki tej działalności. Pogląd tylko „niejaki", gdyż istniejące jeszcze ograniczenia obiegu pieniężnego nie pozwalają obrotowi kredytowemu na wejście w zwyczajowe łożyska.

Ostatni bilans surowy Banku Rzeszy z dn. 31 lipca r. b. wygląda, jak następuje (w miljn. RM):

	31/VII		23/VII		15/VII	
Zapas złota	1.363·3	+ 10·5	1.352·8	— 13·3	1.366·1	— 55·7
Dewizy na pokrycie	246·3	+ 86·8	159·5	+ 35·2	124·4	— 246·6
Bilon	45·0	— 28·6	73·6	— 5·1	78·7	— 5·6
Weksle i czeki	3.272·6	+409·0	2.866·7	+186·9	2.676·8	+ 121·8
Weksle Skarbu Rzeszy	249·0	+ 46·1	202·9	+126·3	76·6	+ 73·2
Lombardy	347·0	+ 30·6	316·4	— 69·6	386·0	+ 161·5
Noty innych banków	3·0	— 8·5	12·3	+ 3·1	9·2	+ 0·4
Efekty	102·9	+ 0·6	102·3	— 0·0	102·3	— 0·0
Inne aktywa	908·8	— 11·7	920·5	+ 64·1	856·4	— 5·0

[1]) *Za ℒ 100.*
[2]) *Za £ 1.*
[3]) *Kursy w %%-ach nominału; obroty — w jednostkach waluty danego kraju.*
[4]) *P. tyg. „Polska Gospodarcza" zesz. 30 z dnia 25/VII, str. 150 — artykuł p. t. „Przyczyny i przebieg niemieckiego przesilenia kredytowego".*

Obieg not . .	4.453·7	+259·1	4.194·6	+ 32·8	4.161·8	+ 51·4
Rachunki żyrowe	883·8	+248·8	585·0	+277·9	307·1	— 35·6
Inne passywa .	763·9	+ 26·9	737·0	+ 16·8	720·2	+ 28·3
Pokrycie banknotów . . .	36·1%		36·1%		35·8%	
Pokrycie całego obiegu . .	34·0%		32·8%		32·6%	

Ten bilans na ultimo lipca — termin, o który panowała powszechna obawa — okazał się lepszym, niż się spodziewano. Przedewszystkiem poprawił się lekko zapas złota (dopływ z Rosji) i sporo zapas dewiz (wynik rozporządzeń, zmuszających do oddawania dewiz, oraz napływ dewiz z eksportu). Łączny wzrost pokrycia prawie o RM 100 miljn. pozwolił na emisję banknotów na sumę blisko RM 260 miljn. bez pogorszenia stosunku pokrycia. Zapotrzebowanie ultimowe zostało częściowo pokryte zapomocą rachunków żyrowych, które wzrosły do wysokości rekordowej. Całe engagement kapitałowe Banku Rzeszy wzrosło w ostatnim tygodniu lipca z RM 3.485 miljn. na RM 3.971 miljn., t. j. zaledwie o RM 486 miljn. Wzrost weksli zaledwie o RM 409 miljn. jest wynikiem z jednej strony restrykcyj kredytowych, z drugiej zaś odprowadzenia przez kupiectwo wielkich kwot na rachunki żyrowe. Ten ostatni objaw, zaznaczający się silnie od 2 tygodni, jest wywołany głównie istnieniem ograniczeń w obrocie pieniężnym (aż po dzień 5 sierpnia w obrocie bankowym), w ostatnim zaś tygodniu także dopływem pieniądza z kas publicznych, które, mogąc obecnie płacić urzędników w 2 ratach, zdeponowały część zbędnej na ten cel gotówki na rachunkach żyrowych.

Wzrost obiegu wyniósł tylko RM 259·1 miljn. w notach Banku Rzeszy i RM 9·4 miljn. w notach Banku Rentowego. Cały obieg stanowił zatem w dn. 31 lipca RM 6.165 miljn., z czego RM 4.873 miljn. przypada na reichsmarki i rentenmarki, reszta zaś na bilon i noty banków prywatnych. O ile z tej liczby wnioskować można—nie posiadając pod ręką liczb szczegółowych — to obieg bilonu zwiększył się tylko o RM 28·6 miljn., które Bank Rzeszy zdołał wepchnąć do obrotów. Najwyższy stan zapasu bilonu w Banku Rzeszy wynosił na dz. 23 czerwca r. b. 214·5 miljn., dziś zaś z tej ilości blisko RM 170 miljn. znajduje się w obrocie. Z upoważnienia, zawartego w rozp. doraźnem z dn. 18/VII, aby obieg bilonu zwiększyć z RM 20 na RM 30 na głowę ludności, skorzystał Rząd Rzeszy tylko o tyle, że zarządził wybicie za RM 100 miljn. 5-markówek, ale ich do obiegu w dn. 31 lipca jeszcze nie wypuścił. O ile można dzisiaj wnioskować, to wepchnięcie tego bilonu w obieg nie będzie łatwe, gdyż obieg wydaje się dostatecznie nasycony bilonem.

Z dniem 1 sierpnia zdecydowano się podnieść stopę dyskontową o 5%, t. j. do 15%, i stopę lombardową do 20%. Tę decyzję Dyrekcji Reichsbanku poprzedziła ożywiona dyskusja w prasie, to też nic dziwnego, że obrady Dyrekcji i Centralnego Wydziału Banku były długie i burzliwe. Teza zwyżki dyskonta zwyciężyła. Ma ono stanowić środek pomocniczy dla wyciśnięcia dewiz z gospodarstwa, ale głównie jako zabezpieczenie przeciwko złym skutkom, które mogłoby za sobą pociągnąć zniesienie moratorjum bankowego i przejście do wolnych obrotów pieniężnych.

Co do tej ostatniej kwestji nie było ostatnio w gospodarstwie niemieckiem dwóch zdań, że wszelkie ograniczenia płatnicze są szkodliwe i trzeba je jak najprędzej znieść. Częściowe moratorjum, zrazu tylko dla banków, które potem trzeba było szeregiem dodatkowych rozporządzeń i uzupełnień zmieniać, łagodzić i t. p. — wywołało przykre zaburzenia w obrotach kredytowych i stało się jedną z przyczyn niegospodarczego przechowywania pieniędzy, a także i rezerwowania sobie gotówki na gospodarcze cele, w niepewności otrzymania jej z banków. Że zniesienie tego moratorjum musi być pierwszym krokiem dla przywrócenia zaufania do marki i rozchwiania widma inflacji— co do tego panowała zgoda. Różniły się poglądy tylko co do tego, czy równocześnie z przywróceniem wolnego obrotu pieniężnego nie należy kredytu podrożyć — tak, żeby odebrać spekulantom ochotę do zakupywania walut, przechowywanie zaś pieniędzy po domach zredukować do minimum. Zwyciężyła ta ostatnia teza. Czy obawy, będące jej głównym motywem, były usprawiedliwione — to zobaczymy w przeciągu jakiego tygodnia, kiedy doświadczenie ze zniesieniem moratorjum dla banków (dn. 5 b. m.) i dla kas oszczędności (od terminu jeszcze bliżej nieoznaczonego) będziemy mieli za sobą. Z ostatniego bilansu Reichsbanku możnaby przypuszczać, że nastąpiło pewne uspokojenie. Ale w kraju, mającym na karku plebiscyt, w którym nacjonalsocjaliści idą ręka w rękę z komunistami dla obalenia Sejmu pruskiego, w kraju, gdzie całe gospodarstwo jest prawie tylko funkcją polityki wewnętrznej i zagranicznej—nie można się bawić w żadne proroctwa.

Nie ulega wątpliwości, że Dyrekcja Banku Rzeszy będzie dążyła do podtrzymania tej stopy dyskontowej tylko przez okres najkrótszy, najściślej konieczny. Tak znaczne podrożenie kredytu zwichnie kalkulację produkcji, może wzmóc liczbę bezrobotnych, osłabić przychody Skarbu i t. p. Zniżka kursu papierów rentowych musi być zjawiskiem nieuniknionem; stąd konieczność dopłat do lombardów w bankach, a że te lombardy należą w dużej części do kas oszczędności, zapewne zatem pójdą odwoływania kredytów i znowu bankructwa. Z tego zdają sobie sprawę w Banku Rzeszy. Ale, mimo że przeciwnicy zwyżki dyskonta, licząc się z temi wszystkiemi następstwami, mieli dużo racji, chcąc obronić gospodarstwo — to jednak zwolennikom zwyżki dyskonta również nie sposób odmówić słuszności w ich postulacie deflacji. Te RM 700 miljn., czy może już mniej, przechowywane od czasów runu u prywatnych osób, stanowią groźne niebezpieczeństwo. Uwięziona, a raczej sparaliżowana narazie w nim siła kupna, może nagle — pod wpływem strachu o walutę — obrócić się ku wartościom rzeczowym, wywołać zwyżkę cen, a stąd niedostateczność obiegu pieniężnego, i zachwiać wartością wewnętrzną marki. Przed tem niebezpieczeństwem można się bronić tylko akcją w kierunku deflacji, i pod tym względem nie możemy Bankowi Rzeszy odmówić słuszności. Sztuka będzie polegała na tem, by nie przesadzić.

Równolegle ze zwyżką dyskonta powinno iść zniesienie restrykcyj kredytowych Banku Rzeszy, nieporównanie przykrzejszych i szkodliwszych gospodarczo od automatycznej selekcji, dokonywanej przez dyskonto. Ale co do tego zniesienia są pewne wątpliwości, o których wspomnimy później.

Dla ułatwienia Bankowi Rzeszy tego przejścia ku wolnym obrotom podjęły także i banki pewne kroki. Przed kilkunastu dniami 64 banki założyły konsorcjum przekazowe dla ułatwienia clearingu czekowego między sobą, dn. 23 lipca zaś najpoważniejsze banki, ze współdziałaniem Rządu, założyły specjalną instytucję akceptową i gwaracyjną z kapitałem RM 200 miljn.

(z tego 25% płatne zaraz). Skarb Rzeszy przejął z tego kapitału RM 80 miljn., resztę pokryły Golddiscont-Bank, Deutsche-Rentenbank-Kreditanstalt, Preussische-Staatsbank (Seehandlung), oraz prywatne instytucje: Bank für deutsche Industrieobligationen, Berliner Handelsgesellschaft, Commerz- u. Privatbank, Deutsche-Disconto, Dresdner Bank, Deutsche Verkehrs-Kreditanstalt, Mendelsohn et Co., Reichs-Kredit-Gesellschaft A. G.

Działalność tej nowej instytucji ma polegać na akceptowaniu i gwarantowaniu weksli handlowych i dostarczaniu zupełnie odpowiedniego do dyskonta materjału, który mógłby służyć jako dodatkowe pokrycie w myśl § 35 ustawy bankowej. Upłynnienie dłużników kontokorrentowych będzie w ten sposób przeprowadzane, że klient danego banku będzie ciągnął weksel na Bank Akceptowy w wysokości kredytu mu udzielonego. Weksel, akceptowany przez te instytucję i zaopatrzony żyrem bankowem, iść będzie do Banku Rzeszy. Jest to zatem sposób zmobilizowania kredytów książkowych. Możliwą wysokość obliga wekslowego nowego banku ocenia się na RM 600—700 miljn. Można jednak przypuszczać, że selekcja weksli przez ten bank będzie surogatem restrykcyj kredytowych i że zastąpi automatyczną gospodarczą selekcję, dokonywaną przez zwyżkę dyskonta.

Trudno być entuzjastą tego posunięcia. Zbyt żywo stoi jeszcze w pamięci akcja Golddiscont-Banku i przemysłu, sławiona jako niesłychany „czyn" samopomocy gospodarstwa, a dzisiaj, po niespełna miesiącu, najzupełniej zapomniana. Kwalifikowanie materjału wekslowego dla Reichsbanku może mieć tylko 2 cele: albo to będzie ukryte stosowanie restrykcyj kredytowych via nowy bank, albo też żyro nowego banku służyć ma jako usprawiedliwienie moralne dla... zastąpienia pokrycia dewizowo-złotego pokryciem z § 35 ust. bankowej. Bo gwarancja samych zachwianych instytucyj między sobą nie może jeszcze nikomu zaimponować. O solidarnem wystąpieniu banków był czas myśleć przed miesiącem, zanim dopuszczono do zawieszenia wypłat przez Danat-Bank oraz do runu. Dzisiaj to jest jeden bluff więcej i zwiększenie kosztów administracji.

We środę dn. 5 sierpnia, jak już wspomniano, zostaje przywrócony obowiązek wypłat przez banki, z wyjątkiem kont oszczędnościowych i książeczek oszczędności. Zwolnienie tych ostatnich oraz zniesienie moratorjum płatniczego odnośnie do kas oszczędności nastąpi może już dn. 8 sierpnia, w sobotę, w przeddzień plebiscytu. Ta data miałaby wyraźne zabarwienie polityczne. Wiadomo, że jednym z odrzuconych przez Rząd Rzeszy warunków partji komunistycznej, których zaspokojenie miało wstrzymać tę partję od współudziału w plebiscycie, łącznie ze znienawidzoną prawicą, było zwolnienie kont oszczędnościowych. Dzisiaj ta data — 9 sierpnia — stanowi najgroźniejszy moment dla rządów umiarkowanych i dla waluty niemieckiej. Jak daleko sięgnie ten wstrząs i jakie będą jego skutki — tego nikt przewidzieć dzisiaj nie może.

Wspomnieliśmy już powyżej, że nagły powrót do obrotu stezauryzowanych setek miljonów banknotów może być punktem wyjścia... nawet i inflacji, a w każdym razie poważnego, organicznego wstrząsu waluty i gospodarstwa. Dzisiaj o inflacji nie może być mowy — raczej istnieje wiele objawów deflacji. Jest to jaskrawy przykład dla tych wszystkich amatorów ekonomji, którzy nie rozumieją natury związku między złotem, walutą a obrotami towarów i usług.

Ruch cen hurtowych nie zdradza najmniejszych objawów niepokojących. W II połowie lipca zaznaczył się spadek tych cen, wywołany głównie sezonową zniżką cen produktów rolniczych. Inne ceny pozostały bez zmiany, co głównie w cenach artykułów dla konsumpcji ma symptomatyczne znaczenie.

Co się tyczy cen detalicznych — to bezpośrednio po upadku Danat-Banku i ogłoszeniu moratorjum bankowego dały się zauważyć zarówno w Berlinie, jak i na prowincji, pewne zakupy, zdradzające chęć ucieczki od marki. W Berlinie obserwowano wzmożony ruch w branży futer, wyrobów jubilerskich średniej ceny, konfekcji, obuwia, w uboższych dzielnicach zaś w dziedzinie bielizny stołowej i pościelowej, mebli, tekstyljów, a nawet towarów kolonjalnych. Charakterystycznych zakupów żywności nie było. Ruch ten osłabł już pod koniec tygodnia i nigdzie nie postąpił tak daleko, by doprowadzić do zwyżki cen, a choćby nawet tylko do lekkiej poprawy jakiejś gałęzi produkcji. Ceny hurtowe w tym okresie nie drgnęły. Na rynku zbożowym zaznaczyły się w tym czasie wyraźne objawy deflacji, spowodowane brakiem środków obrotowych u młynarzy na zakupno zboża. Skutkiem tego notowanie cen pszenicy i żyta było na giełdzie berlińskiej od dn. 22 względnie 24 do dn. 27 lipca skreślone.

Wyprzedaże sezonowe, rozpoczęte dn. 1 sierpnia, idą wcale żywo. Ale czy będzie można się w nich dopatrzeć objawów ucieczki od marki — to osądzimy dopiero za jakiś czas. Dzisiaj brak jeszcze odpowiedniej perspektywy. Raczej ma się wrażenie, że wielkie magazyny, których obroty w I połowie r. b. spadły o 11% w porównaniu z rokiem poprzednim, zdecydowały się na niezwykle dużą zniżkę cen, a zatem coś zupełnie przeciwnego niż w wypadku wzmożonego popytu na towar w ucieczce ku wartościom rzeczowym. Pokazuje się jednak, że to widmo inflacyjne łatwo było wywołać, a zupełnie pozbyć się go będzie można dopiero po wymarciu obecnego pokolenia.

Tyle da się powiedzieć o stronie wewnętrzej sytuacji. Obok tego pozostaje jeszcze jej strona zewnętrzna, bynajmniej nie łatwa do uregulowania, tem bardziej, że w dużym stopniu zależna od ułożenia się stosunków politycznych i gospodarczych w kraju. Dopuściło się najzupełniej niepotrzebnie do runu na banki, doprowadziło się lekkomyślnie do wyczerpania zapasu złota i dewiz w Banku Rzeszy, teraz więc, obok daleko idących i prawie drakońskich zarządzeń, mających przywrócić normalny obieg pieniądza w kraju — muszą być poczynione starania, by od strony zagranicy nastąpiło również uspokojenie i powrót zaufania.

Kluczem do tego zagadnienia ma być konsorcjum banków zagranicznych, gwarantujące nieściąganie wierzytelności (Stillhalte-Konsorzium) Jak daleko posunęły się układy, toczone w tej sprawie od paru tygodni — tego ani z mętnych wiadomości prasowych, ani z komunikatów półurzędowych nie można napewno wiedzieć. Trudność polega na tem, że zainteresowane rządy, angielski i amerykański, mogą wywierać tylko moralny wpływ w tym kierunku na banki prywatne. Podobno na zasadniczą zgodę tych ostatnich na przeciąg 6 miesięcy można liczyć. Jednak według dzisiejszych wiadomości z New-Yorku, tamtejsze banki domagają się zapłaty akceptowych kredytów za towary w przeciągu 90 dni. Banki holenderskie byłyby skłonne

prolongować kredyty rembursowe za gwarancją któregoś z banków niemieckich. Szwajcarskie banki dopiero nad tą kwestją zaczęły obradować. Narazie więc cała sprawa nie znalazła prawnego rozwiązania, tylko faktyczne — w postaci rozporządzeń dewizowych, zabraniających swobodnej dyspozycji. Uniknięto dotychczas formalnego, jednostronnego moratorjum zagranicznego (chociaż zaprowadzono je via facti) i oczekuje się załatwienia tej sprawy w drodze umownej. Rozporządzenia dewizowe, zwłaszcza ostatnie, siódme — z dn. 1 sierpnia, zaprowadzają bardzo daleko idące i przykre obowiązki, obwarowane srogiemi sankcjami karnemi. Jako jeden z motywów tego podaje się konieczność równego traktowania tych wierzycieli, którzy nie zgodzą się na udzielenie moratorjum, z tymi, którzy przystąpią do „Stillhalte - Konsorzium" i — podobno — zgadzają się już na wspomniane reguły.

To nam daje pewną podstawę do zorjentowania się w gospodarce dewizowej Niemiec w najbliższej dobie. Punktem centralnym gospodarowania dewizami pozostaje Bank Rzeszy, ale główna waga problemu ekonomicznego przesuwa się na krajowe urzędy skarbowe. W myśl § 17 rozporządzenia z dn. 1/VIII rozstrzygają one o tem, czy posiadane dewizy mogą być zatrzymane na cele, gospodarczo usprawiedliwione. W tej działalności orjentują się według wskazówek, wydanych przez Min. Gospodarki Rzeszy w porozumieniu z Min. Skarbu i Min. Wyżywienia Rzeszy.

Tymczasowe wskazówki, wydane krajowym urzędom skarbowym, dzielą zapotrzebowanie dewiz na 3 klasy. Do pierwszej należą zobowiązania za importowane już towary, dalej — dewizy za bieżący import surowców dla przemysłu, na opłatę procentów i rat amortyzacyjnych od zaciągniętych pożyczek, na wypłatę poborów funkcjonarjuszom niemieckich firm zagranicą, oraz na pewne opłaty ubezpieczeniowe, w szczególności za ubezpieczenia transportów. Na te cele mają być dewizy zwolnione bez ograniczenia. Lista druga obejmuje głównie półfabrykaty i otrzymywać będzie dewizy tylko w ograniczonych ilościach. Natomiast na towary, zamieszczone na liście trzeciej (fabrykaty gotowe oraz niektóre artykuły spożywcze, importowane z zagranicy), nie jest przewidziane narazie przydzielanie dewiz.

Okazuje się zatem, że mimo wypierania się przez sfery rządzące zamiaru prowadzenia polityki autarkji, mimo zapewnień Kanclerza Brüninga w mowie, wypowiedzianej przez radio we wtorek wieczorem, „głosem ciepłym, silnym, spokojnym i zdecydowanym" („*Berliner Tageblatt*"), że „wykluczone jest odgraniczanie się Niemiec od zagranicy chińskim murem", że „niemieckie gospodarstwo jest ściśle związane koniecznością handlowo - politycznej współpracy z zagranicą" — jednak w praktyce robi się zupełnie co innego. Tenże sam „*Berliner Tageblatt*" tego samego dnia musi stwierdzić, że ostatnie rozporządzenie dewizowe (a dodajmy: jeszcze bardziej „wskazówki", wydane do jego wykonania) „zawiera w sobie ostre niebezpieczeństwo pokierowania niemieckiego gospodarstwa nolens volens na tory autarkji". A zatem co innego ciepłe, silne i spokojne zapewnienia Kanclerza Rzeszy, a co innego — robota Schielego, zorjentowana konserwatywnie, szkodliwa dla rozwoju całości gospodarstwa, a szczególnie wroga stosunkom z Polską. Zasada „ścisłej współpracy międzynarodowej" istnieje dla Niemiec tylko o tyle, o ile im przynosi bezpośrednią korzyść, bo co jest korzystne dla Niemiec, to jest dobre dla całego świata. Tylko, że taka polityka ma djablo krótkie nogi.

Ujmując to wszystko krótko, mają Niemcy dzisiaj 2 bezpośrednie, poważne zadania przed sobą: uspokoić umysły wewnątrz kraju i doprowadzić obrót pieniądza do normalnego stanu, oraz wstrzymać odwoływanie kredytów z zagranicy. To wszystko razem jest jednak tylko w fazie przygotowawczej. Czy powiedzie się przeprowadzenie tych zadań — to zależeć będzie głównie od wyniku plebiscytu pruskiego oraz od zachowania się ludności po zniesieniu ograniczeń obrotu pieniężnego. Jeśli się powiedzie, to kolej przyjdzie na rozwiązanie zagadnienia, co począć po upływie umownego moratorjum dla „Stillhalte-Konsorzium", oraz po zapadłości $ 100 miljn. kredytu Reichsbanku, płatnego dn. 16 lipca r. b. Dzisiaj nie widać innej drogi wyjścia z tej sytuacji, jak ustąpienie żądaniom Francji i zapewnienia Europie, na jakiś czas przynajmniej, spokoju politycznego.

Berlin, dn. 5 sierpnia *W. H. H.*

POŻYCZKA DLA WIELKIEJ BRYTANJI

BEZPOŚREDNIO po ukończeniu w dn. 6 lipca r. b. rokowań paryskich na temat planu Hoovera, t. j. wówczas, gdy układ o moratorjum jednorocznem był właściwie już załatwiony, nastąpiła nowa zniżka kursów na giełdach światowych — po lekkiej poprawie, wynikłej bezpośrednio po ogłoszeniu propozycji hooverowskiej. Okazało się, iż oferta amerykańska zamiast wprowadzić uspokojenie co do losów uwolnionej czasowo od ciężarów odszkodowawczych gospodarki niemieckiej wywołała skutek wręcz odwrotny, a mianowicie zupełny upadek zaufania do przyszłości gospodarczej Niemiec. Wycofywanie krótkoterminowych kredytów z Niemiec doszło w drugim tygodniu lipca do zenitu.

Według sumarycznych obliczeń suma krótkoterminowych kredytów zagranicznych, zaangażowanych jeszcze podówczas w gospodarce niemieckiej wynosiła ok. RM 5 miljd. Z sumy tej ok. 60% przypadało na kapitał amerykański, ok. 35% — na angielski. O ile obliczenia te są prawdziwe — dociec trudno, ale faktem jest, iż takie właśnie liczby przedstawiano w związku z obradami na konferencji londyńskiej.

W stosunku do tego realnego zaangażowania się w gospodarstwie niemieckiem odzwierciadlały się w poszczególnych państwach tendencje do przeprowadzenia politycznej strony pomocy dla Niemiec. Zaangażowane w Niemczech kapitały amerykańskie skłoniły Prezydenta Hoovera do zaofiarowania moratorjum międzypaństwowego, ale z dalszym realnym ratunkiem amerykański kapitał finansowy się powstrzymał. Stanowisko kapitału amerykańskiego wobec kryzysu niemieckiego najlepiej bodajże wyraził Sekretarz stanu, P. Stimson, na konferencji paryskiej, mówiąc, iż „gdy woda ucieka z wazonu, pierwszą rzeczą jest nie napeł-

niać od góry wazonu, ale zatkać szczeliny". Kapitał amerykański widział ratunek Niemiec nie w nowej pożyczce dla nich, ale w zahamowaniu odpływu już zaangażowanego w Niemczech kapitału zagranicznego.

Co do kapitału francuskiego, wogóle niechętnie odpływającego w ostatnich latach zagranicę (co najwyżej w formie krótkoterminowych pożyczek na amerykański i angielski rynek finansowy) — to sumy, zaagażowane w Niemczech, powróciły w olbrzymiej większości z Niemiec już po wyborach w 1930 r., a ostatnio nastąpił nowy ich „exodus" w miarę brnięcia Niemiec w coraz to silniejsze trudności gospodarcze. Przed konferencją londyńską określano zaangażowanie sie kapitałów francuskich w Niemczech, na sumę ok. RM 80 miljn., czyli niecale 2% kapitału zagranicznego, pracującego podówczas w Niemczech. Dlatego Francja nie była bezpośrednio zaangażowana w wyniku katastrofy niemieckiej.

Zgoła w odmiennej sytuacji znalazła się wobec kryzysu niemieckiego Wielka Brytanja. Zaangażowana była ona, jak widzieliśmy, w Niemczech dość znacznie. Niemniej jednak było, oczywiście, wyłączone, aby sfery finansowe angielskie same mogły udzielić Niemcom jakiejkolwiek pomocy. Rynek finansowy angielski już oddawna wykazywał symptomaty znacznej słabości. Komisja Macmillana, mająca za zadanie przedłożenie Izbie Gmin raportu o sytuacji finansowej Wielkiej Brytanji, wykazała, mianowicie, iż kapitały zagraniczne, pracujące na rynku finansowym Londynu, zmniejszyły się w ostatnich miesiącach dość znacznie. W czerwcu r. ub wynosiły one jeszcze ok. £ 456·6 miljn. (wliczone są tutaj nietylko wkłady, ale i pożyczki obce na rynku dyskontowym i t. p.), w końcu r. ub. spadły do £ 434·5 miljn., a w końcu marca r. b. wynosiły tylko £ 407·1 miljn. Wiadomo dobrze, z czego odpływ ten powstaje. Francja ma czynny bilans płatniczy z Wielka Brytanją — tak, iż znaczna część kapitałów francuskich wraca z natury rzeczy potem do Anglii w formie pożyczek i lokat. Już oddawna ten stan rzeczy uzależniał w pewnej mierze rynek londyński od Paryża. Z uwagi, zdaje się, na zwykłe niedomagania techniczne rynku finansowego Francji szereg banków francuskich nawet w czasach normalnych, odczuwając pewną ciasnotę gotówkową przed „ultimo", wycofywał niektóre swe wkłady londyńskie, wywołując przez to z reguły spadek funta w stosunku do franka francuskiego aż do „gold point", t. j. punktu wywozowego dla złota. Wówczas jednak przyczynami słabości funta były techniczne niedomagania rynku finansowego Francji, które obecnie znikły. Zrodziły się natomiast inne — o wiele poważniejsze przyczyny tej słabości. Powrót Anglii do waluty złotej i związana z nim t. zw. organiczna słabość funta spowodowały w Paryżu pewien brak zaufania do waluty angielskiej, który częstokroć w ostatnich latach wzrastał, wywołując zawsze odpływ kapitałów (a razem z niemi i złota) do Francji. Inna rzecz, że w następstwie takiej ucieczki następowało zbyt silne gromadzenie się kapitałów na rynku paryskim, zniżka stopy procentowej i... ponowne plasowanie na korzystniejszych nieco warunkach w Londynie, do którego w każdym razie finansjera francuska miała przecież o wiele większe zaufanie niż np. do rynku niemieckiego. Ostatnio jednak zaangażowanie się kapitałów angielskich w Niemczech i ogólne trudności finansowe Wielkiej Brytanji wytworzyły razem z widmem niemieckiego bankructwa konkretne już zupełnie obawy w bankach francuskich.

Naskutek kryzysu niemieckiego rozpoczęły więc kapitały francuskie z Londynu ucieczkę do Francji. Funt szterlingów odrazu naskutek tego stracił na kursie i spadł poniżej „gold point", wywołując tem samem odpływ złota z Bank of England i banków londyńskich do Francji. Pierwsze dni po załamaniu się Niemiec dobitnie ilustrują sytuację. Dn. 15/VII kurs franka francuskiego w Londynie wynosił 122·50 do 123·85 za £ 1 (parytet — 124·21 fr., gold point—123·89 fr.), co spowodowało odpływ z Anglji złota za £ 2.889 tys. Następnego dnia kurs funta ponownie obniżył się (122·50—123·75) i złota odpłynęło już za £ 5.184 tys. Pod wpływem wiadomości o konferencji paryskiej, a zwłaszcza londyńskiej, kurs funta dn. 17 i 18 lipca poprawił się nieco, i odpływ złota był mniejszy (£ 1.618 tys. i £ 1.152 tys.), zawsze jednak funt stał poniżej „gold point" wobec franka. Dn. 20/VII, w chwili zbierania się konferencji londyńskiej, banki francuskie, znając zgóry niemożliwość dojścia obrad tych do jakiekolwiek pozytywnego rezultatu, wzmogły swe wypowiadania kredytów w Londynie, powodując nowy wzrost odpływu złota (£ 2.020 tys.), który w następnych dniach znów wzrósł. W sumie przez trzeci tydzień lipca Bank of England stracił ok. £ 17 miljn. w złocie.

Zapas złota w Bank of England wynosił w dn. 15/VII £ 165·2 miljn. Dn. 23/VII spadł on do £ 148 miljn., zbliżając się tem samem do ustawowej dolnej granicy pokrycia obiegu pieniężnego, wynoszącej £ 140 miljn. na obieg £ 360 miljn. Sytuacja stawała się poważna.

Bank of England podniósł zatem dn. 23/VII swą stopę dyskontową z $2^1/_2$% na $3^1/_2$%. Ale nie udało się przez to zahamować odpływu kapitałów. Następny tydzień — 23—30/VII — zaznaczył się nową falą odpływu, wynoszącego tym razem w sumie £ 16·8 miljn. w złocie. W rezultacie w II połowie lipca Bank of England stracił razem powyżej £ 32 miljn. w złocie, redukując w ten sposób swój zapas złota do £ 132 miljn. Dlatego też, rezygnując z polityki prestiżu, zdecydował się Bank of England na ponowne podwyższenie w dn. 30/VII stopy dyskontowej do $4^1/_2$%.

Z ogłoszonego w dn. 30/VII bilansu tygodniowego Bank of England widać dobrze, dlaczego podwyższenie dyskonta stało się koniecznością. Poza spadkiem zapasu złota, jak wspomnieliśmy, do £ 132 miljn. bilans wykazuje zwiększenie się obiegu o £ 3·2 miljn. do £ 359·3 miljn. — tak, iż rezerwa emisyjna Banku spadła o £ 19·99 miljn. do £ 33·94 miljn. Jednocześnie terminy płatności na lipcowe „ultimo" spowodowały wycofanie przez banki prywatne części ich depozytów, których ogólna suma zmniejszyła się o £ 4·38 miljn. do £ 55·8 miljn. Płynność Banku spadła z 49·34% na 32·42%.

Jasnem stało się, iż w tego rodzaju sytuacji nie sposób oczekiwać realnej poprawy bez porozumienia z zagranicą, a przedewszystkiem z Francją i Stanami Zjednoczonemi. Jeszcze w początkach kryzysu funta szterlingów można było czytać w prasie angielskiej rozważania na temat, co mogłoby się stać, gdyby tak np. i Francja i Stany Zjednoczone zechciały wycofać swe kapitały z Londynu całkowicie. Obliczając według raportu Macmillana sumę zagranicznych zobowiązań Anglji w końcu marca r. b. na £ 407·1 miljn. i odejmując od niej £ 152·9 miljn., stanowiących zobowiązania akceptowe banków londyńskich na rachu-

nek zagranicy, dochodzono do wniosku, iż Londyn rozporządza per saldo ok. £ 250 miljn. pieniędzy zagranicznych. Można było zatem spodziewać się, iż w tym teoretycznym wypadku Londyn straciłby odrazu ok. £ 350 miljn. (licząc w to i ok. £ 100 miljn. kredytów akceptowych Niemiec i innych krajów dłużniczych). Co do kapitałów francuskich na rynku londyńskim — brak ścisłych danych, ale w każdym razie określić można lokaty samego Banque de France (bez lokat Skarbu francuskiego i banków prywatnych) na ok. 12 miljd. fr. Uzyskanie pewności co do zatrzymania tych kapitałów w Anglji stało się zatem koniecznością.

I załatwienie sprawy, jak wspomnieliśmy, musiało być przeprowadzone wyłącznie w drodze układu z zagranicą. Słusznie zauważano w kołach francuskich banków, iż, gdyby kwestja odprężenia na rynku finansowym Londynu była zależna tylko od wysokości stopy dyskontowej, to właściwie już stopa $3^1/_2$% wystarczałaby na to, zważywszy, iż dyskonto w Paryżu kosztuje $1^1/_2$%, w New-Yorku zaś — 2%. Niemniej jednak ta podwyżka nie sprowadziła zwykłej w tych wypadkach poprawy waluty brytyjskiej, i lekkie wzmocnienie kursu funta, jakie zauważono pod koniec lipca, należy przypisać wyłącznie na rachunek stałych interwencyj Banque de France, obawiającego się w Londynie zbyt wielkich wstrząsów.

Układ francusko-angielsko-amerykański doszedł do skutku w Paryżu dn. 1 sierpnia. Zasadniczą ideą jego jest pożyczka, jakiej banki francuskie i amerykańskie udzielają rynkowi finansowemu Londynu. Przy tej okazji przypomnieć należy, iż podobna operacja finansowa przeprowadzona już była raz w 1907 r., kiedy rynek londyński znalazł się w trudnej sytuacji naskutek kryzysu finansowego w Stanach Zjednoczonych, powodującego odpływ kapitałów amerykańskich z Lombard street, przy jednoczesnem „zamrożeniu" kredytów angielskich w innych państwach. Wówczas to banki francuskie przyjęły od Londynu zobowiązania na ogólną wysokość 80 miljn. fr. w złocie i, przedstawiwszy je do redyskonta w Banque de France, postawiły do dyspozycji Londynu w wyniku całej operacji odpowiednią ilość kruszcu.

Obecna operacja, w zasadzie takaż sama, różni się jednak od poprzedniej zarówno w rozmiarach, jak i szczegółach. Banque de France z pomocą innych wielkich banków paryskich udziela rynkowi londyńskiemu kredytu redyskontowego w wysokości £ 25 miljn. funtów, czyli 3·1 miljd. fr. Z drugiej strony Federal Reserve Bank w New-Yorku udziela Londynowi takiegoż samego kredytu.

Finansowe skutki tranzakcji tej łatwo dają się przewidzieć. Kredyty zagraniczne w Londynie zaradzą trudnościom płatniczym, zahamują odpływ złota, wzmocnią położenie Bank of England. Kurs funta szterlingów ulega przez to, rozumie się, wzmocnieniu i zaufanie — nieco już zachwiane — do angielskiej waluty powraca. Jakkolwiek z ostatniego bilansu Bank of England wynika, iż istnieje tam jeszcze rezerwa emisyjna £ 32—33 miljn., niemniej jednak pożyczka francusko-amerykańska umożliwi podniesienie obiegu pieniężnego o £ 15 miljn. do £ 275 miljn., t. j. do takiej sumy, która całkowicie zapewni płynność rynku i umożliwi nawet oddawanie zagranicę złota, o ile funt w dalszym ciągu pozostawałby w stosunku do jakiejś waluty poniżej „gold point".

Specjalne znaczenie ma również układ pożyczkowy i dla kredytów angielskich, ulokowanych w Niemczech. Zgodnie z uchwałami konferencji londyńskiej kredyty te miałyby zostać w dalszym ciągu utrzymane (Stillhalteaktion), ale w obecnych trudnościach angielskich byłoby to dla rynku londyńskiego bardzo uciążliwe. Pośrednio zatem pożyczka francusko-amerykańska wpływa na powodzenie wykonania uchwał konferencji londyńskiej w stosunku do Niemiec.

Inna rzecz, że pożyczka ta nie wyczerpuje bynajmniej całego zagadnienia finansowego Anglji, które, jak wynika z ostatnio przedstawionego Izbie Gmin sprawozdania, jest wyjątkowo ciężkie. Deficyt budżetowy na koniec marca 1932 r. przewiduje się już dzisiaj w wysokości £ 100—120 miljn. Słusznie zatem zauważają organa prasowe londyńskie, pisząc z zadowoleniem o dojściu do skutku pożyczki, iż należy wytężyć wszystkie siły, aby wzmocnienie kursu funta nastąpiło możliwie szybko i bez pomocy finansowej zagranicy. Stała zależność finansowego rynku Londynu od Paryża wpłynąć może, niewątpliwie, na skierowanie linji polityki angielskiej w całkowicie innym kierunku, niż byłoby to możliwe przy pełnej niezależności finansowej Anglji.

Dr. T. Ł.

* * *

W kilka dni po napisaniu powyższych uwag zanotowana została na giełdzie londyńskiej nowa znaczna zniżka kursu funta. Dn. 5 b. m. w południe kurs funta, wahający się koło „gold point" (123·90 fr. za £ 1), spadł do 123·40 fr. za £ 1, otwierając tem samem znowu pole do odpływu złota do Francji. Nawet pewna poprawa, która nastąpiła pod koniec dnia, nie doprowadziła kursu do poziomu „gold point", nie mówiąc już o parytecie (124·21 fr. za £ 1).

Zjawisko to jest zupełnie niezwykłe, gdyż, jak wspomnieliśmy powyżej, nikt nie mógł się spodziewać, iż po tak silnej pomocy kredytowej dla rynku finansowego w Londynie możliwe będą takie wahania. Komentatorzy łączą fakt wspomniany bądź z otwarciem do pełnego obrotu banków niemieckich, które nastąpiło dn. 5 b. m. i mogło umożliwić posiadaczom depozytów markowych w tych bankach wyzbycie się ich na korzyść „silnych" walut bądź też — z wiadomościami z New-Yorku, iż zalecenia konferencji londyńskiej o niewycofywaniu kredytów z Niemiec natrafiają na sprzeciw większości banków amerykańskich, zaangażowanych nie w bankach, ale w przedsiębiorstwach przemysłowych Niemiec i obawiających się o swe lokaty.

Nie można jeszcze, oczywiście, postawić tezy co do dalszego rozwoju wypadków. W każdym razie faktem jest, iż chwiejność marki niemieckiej — skądinąd zupełnie zrozumiała w położeniu, w jakim znajdują się Niemcy — pociąga za sobą automatycznie słabość funta szterlingów. Okazuje się, iż rynek finansowy w Londynie bardziej niedomaga, niż zdawało się to napozór. Obserwacja tego odcinka wydaje się specjalnie wskazaną przybadaniach nad sytuacją międzynarodową chwili obecnej.

Dr. T. Ł.

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIEŃ POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

OGÓLNE

STOPA DYSKONTOWA. — Podana w poprzednim zeszycie tygodnika [1]) tablica, wykazująca wysokość oficjalnej stopy dyskontowej w poszczególnych państwach Europy, okazuje się już nieaktualną w paru pozycjach. Przedewszystkiem więc zgodnie z naszemi przewidywaniami, w dn. 31 ub. m. stopa dyskontowa Banku Rzeszy została podniesiona o dalsze 5%, t. j. przy dyskoncie do 15% i przy kredytach lombardowych do 20%. Tak wysokie dyskonto spotykaliśmy dotąd jedynie w warunkach inflacyjnych, pamiętać zaś należy, że niektórzy ekonomiści niemieccy już przed ostatniem zarządzeniem zalecali podwyżkę do 20%. Omawiana przez nas podwyżka motywowana była zamierzonem przywróceniem normalnych obrotów bankowych, dla uniknięcia więc nadmiernego wycofywania wkładów postanowiono zwiększyć rentowność lokat, a zwłaszcza lokat w Banku Rzeszy.

Dotychczasowe podwyżki dyskonta niemieckiego znajdywały natychmiast nieomal oddźwięk w Austrji i na Węgrzech. Tym razem kraje te utrzymały swą stopę, t. j. 10% w Austrji (od dn. 23 ub. m.) i 9% na Węgrzech (od dn. 23 ub. m.). Natomiast jednocześnie z Bankiem Rzeszy podniesiona została do 4% stopa szwedzkiego Riksbanku, pozostająca od początku lutego r. b. na poziomie 3%. Związek tego posunięcia z sytuacją w Niemczech nie da się jeszcze ściśle stwierdzić. Natomiast ostatnia zwyżka dyskonta niemieckiego miała niewątpliwy wpływ na decyzję czeskosłowackiej instytucji emisyjnej, dotąd nie reagującej na posunięcia Reichsbanku; stopa dyskontowa Banku Narodowego, długotrwale utrzymująca się na poziomie 4%, została w dn. 5 b. m., podniesiona do 5% przy dyskoncie i 6% przy kredytach lombardowych. Jako przyczynę decyzji Banku Narodowego wymienia się trudności płatnicze, odczute w tych dniach w Czechosłowacji.

Również w Anglji stopa dyskontowa uległa dalszej zwyżce. Przypomnieć należy, że w momencie dokonywania zwyżki do 3½%, t. j. w dn. 23 ub. m., dawały się tam słyszeć głosy, że poziom 4½% byłby więcej uzasadniony. Przeciwstawiały się temu bodaj głównie względy prestiżowe, następnie zaś pogłoski o pomyślnych rezultatach paryskiej wizyty Dyr. Kindersley'a. Pogłoski te jednak narazie okazały się zawodne (dopiero w dalszym przebiegu wypadków osiągnięto porozumienie, uzewnętrznione w pożyczce francusko-amerykańskiej dla Banku Angielskiego) i w dn. 30 ub. m. dyskonto podniesiono do 4½%.

Reasumując zmiany w polityce dyskontowej banków emisyjnych od chwili powstania obecnych trudności niemieckich, stwierdzić wypada, że od połowy czerwca r. b. podniesione zostało oficjalnie dyskonto w Anglji, Austrji, Czechosłowacji, Gdańsku, Jugosławji, Niemczech, Szwecji, na Węgrzech i we Włoszech; zmiana stopy w Hiszpanji wynikała z innych przyczyn, natomiast utrzymując swą stopę na niezmienionym poziomie w innej dziedzinie reagowały na wypadki niemieckie Litwa i Łotwa, w pewnym, słabszym stopniu, również Rumunja. Polska stanowi więc pod tym względem wyjątek w Europie Środkowej, utrzymując swe dyskonto na niezmienionym poziomie od października r. ub.

[1]) *P. zesz. 31/1931. str. 1181.*

SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN. W PAŃSTW. ZAGR.

TRAKTAT HANDLOWY NIEMIECKO-RUMUŃSKI. — Nowy traktat handlowy niemiecko-rumuński, zawarty dn. 27 czerwca r. b. w Genewie i dotychczas jeszcze nieogłoszony, jest traktatem preferencyjnym. Z urzędowych enuncjacyj przedstawicieli niemieckich i rumuńskich można wyrobić sobie pojęcie o jego głównych postanowieniach. Rumunja udziela w nim Niemcom zniżek celnych w 323 pozycjach swej taryfy, co stanowi ok. 1/3 wszystkich pozycyj. Zniżki celne tyczą się głównych produktów wywozu przemysłowego Niemiec do Rumunji i obejmują maszyny, chemikalja, wyroby włókniste (jedwab naturalny i sztuczny), skóry, obuwie, papier, aparaty elektryczne, naczynia aluminjowe, aparaty fotograficzne, maszyny dynamo, zabawki i t. d.

Wzamian za te zniżki, z których, oczywiście, korzystać będą wszystkie państwa, posiadające w Rumunji klauzulę największego uprzywilejowania, Niemcy udzieliły Rumunji preferencyjnych stawek celnych na jęczmień i kukurydzę. Mianowicie, od autonomicznej stawki celnej na jęczmień, wynoszącej w Niemczech RM 18 od 100 kg, Rumunja otrzymuje dla swego jęczmienia zniżkę 50%. Od cła na kukurydzę zaś, wynoszącego RM 2·50 od 100 kg — zniżkę 60%. Niemniej jednak preferencja ta stosuje się tylko do ograniczonych ilościowo kontygentów, obliczonych na podstawie „normalnego" wywozu rumuńskiego do Niemiec. Postanowienie to wprowadzone zostało dlatego, iż w zależności od produkcji kukurydzy i jęczmienia w Rumunji wywóz obu tych zbóż z roku na rok wykazuje bardzo silne zmiany, podczas gdy jednak stosunek produkcji do wywozu pozostaje mniej więcej zawsze ten sam. Obecnie więc kontyngenty preferencyjne mają być każdorazowo co rok obliczane w stosunku do produkcji rumuńskiej.

Z preferencji rumuńskiej mają w myśl specjalnego postanowienia, zawartego w traktacie, korzystać również Jugosławja, Węgry i Bułgarja. Jak wynika z postanowień traktatu węgiersko-niemieckiego, dla korzystania z preferencji rumuńskiej konieczne jest (jak w wypadku Węgier) wstawienie odpowiedniego postanowienia do traktatu danego państwa, zawartego z Niemcami. Poza tem w traktacie rumuńskim zastrzeżone zostało, iż w wypadku udzielenia przez Niemcy preferencji na pszenicę jakiemukolwiek trzeciemu państwu, Rumunja będzie z preferencji tej korzystała automatycznie (po traktacie niemiecko-węgierskim Rumunja ma korzystać zatem z preferencji pszenicznej, udzielonej przez Rzeszę Węgrom).

Preferencja na jęczmień i kukurydzę wejdzie w życie dopiero po uzyskaniu zgody wszystkich państw, które posiadają w Niemczech klauzulę największego uprzywilejowania.

Niezależnie od preferencji na jęczmień i kukurydzę uzyskała Rumunja od Niemiec w traktacie z dn. 27/VI jeszcze następujące korzyści:

1) konwencję weterynaryjną i swobodę tranzytu dla zwierząt przez terytorjum Niemiec (co dotychczas nigdy nie było udzielane); wywóz zwierząt rumuńskich do Niemiec natomiast ograniczony został do kontyngentu 6.000 sztuk bydła rogatego (tak jak w traktacie niemiecko-węgierskim i przedewszystkiem — traktacie niemiecko-szwedzkim z 1930 r.) oraz 80.000 sztuk nierogacizny bitej wprost do fabryk bez dopuszczenia na wolny rynek;

2) zniżki i stabilizację stawek celnych na rzepak, groch, proso łuszczone, gorczycę, koniczynę czerwoną, olej słonecznikowy, drób żywy i bity; poza tem powtórzono w traktacie stabilizację niemieckiego cła konwencyjnego na fasolę z traktatu niemiecko-jugosłowiańskiego — tak, iż mimo przewidywanego wygaśnięcia tego traktatu Rumunja będzie korzystała ze stawki tej na podstawie „własnego prawa". Odpowiednie zniżki uzyskano też na orzechy i drzewo do wyrobu instrumentów, a bezcłowość dla nasion słonecznikowych i skór surowych.

Niewyjaśniona została dotychczas sprawa, czy niemiecki monopol kukurydzy zakupi określoną ilość kukurydzy na wolnym rynku, czy też odrazu ustalona zostanie ogólna ilość, mająca być zakupiona.

Ł.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie od dn. 16 do 31 lipca r. b. kształtowały się następująco (za kwintal):

	16 — 22/VII		*23 — 31/VII*		*Różnica (w %%-ach) cen z 23 — 31/VII w stos. do cen z 16 — 22/VII*
	w walucie krajowej	w $	w walucie krajowej	w $	
	Pszenica:				
Berlin	25·46	6·06	20·12½	4·79	—20·8
Praga	156·50	4·64	151·75	4·50	— 3·0
Chicago	—	1·91	—	1·86	— 2·6
Buenos Aires	—	2·25	—	2·18	— 3·1
Liverpool	—	2·57	—	2·52	— 1·8
Wiedeń	27·17	3·81½	29·30	4·11½	+ 7·8
Hamburg	6·57	2·65½	6·33	2·56	— 9·1

Żyto:					
Berlin	18·92½	4·50½	15·47	3·68	—18·2
Praga	143·50	4·25½	141·50	4·22	— 1·3
Chicago	—	1·38	—	1·34	— 2·8
Wiedeń	28·46	4·00	29·50	4·14½	+ 3·6
Hamburg	4·37	1·77	—	—	—
Owies:					
Berlin	16·50½	3·92½	15·28	3·63½	— 4·7
Praga	148·50	4·40½	145·00	4·30	— 2·3
Chicago	—	1·93	—	1·73	—10·3
Buenos Aires	—	1·79	—	1·75	— 2·2
Liverpool	—	2·37	—	2·28½	— 2·7
Wiedeń	29·00	4·07	26·90	3·78	— 7·2
Hamburg	4·30	1·74	4·20	1·70	— 2·3
Jęczmień browarowy:					
Berlin	—	—	—	—	—
Praga	—	—	—	—	—
Chicago	—	2·03	—	1·96	— 3·4
Wiedeń	—	—	—	—	—
Hamburg	4·90	1·98	4·60	1·86	— 6·1
Jęczmień zwykły					
Berlin	15·50	3·69	14·45	3·44	— 6·7

METALE

ŻELAZO. — Ogólne położenie finansowo-polityczne dominuje nad rynkiem żelaznym, wprowadzając niebywały dotąd zastój i ciągle zniżkową tendencję cen. O polepszeniu ogólnego położenia gospodarczego niema obecnie mowy.

W tygodniu sprawozdawczym, od 25 do 31 lipca, usposobienie na rynku żelaznym było bardzo słabe przy wciąż pogarszającej się ilości zamówień. Ceny naogół wykazują dużą chwiejność i tendencję ku zniżce.

Na rynku niemieckim, z powodu znanych wypadków, zapotrzebowanie na wszelkie gatunki żelaza było minimalne. Rynek wewnętrzny w obecnej chwili nie istnieje, a ponieważ zapasy są duże, całe starania handlu skierowane są w stronę zagranicy; ceny spadają i w tygodniu sprawozdawczym wynosiły przy eksporcie: za żelazo sztabowe £ 3.2.9 i za kształtowniki £ 3.5 W blasze białej dał się zauważyć pewien ruch przy cenach sh 13 za skrzynkę 14″ × 18″, t. j. o sh ¼ do ½ poniżej ceny angielskiej.

Również fatalne położenie jest na rynku starego żelastwa, gdzie zapotrzebowania niema prawie żadnego. Oficjalnie notowana jest cena RM 36—37 za tonnę staliwa w okr. zachodnim, faktycznie jednak od tej ceny robione są ustępstwa.

Na rynku francuskim bardzo silnie dało się odczuć wprowadzenie na żelazo sztabowe nowej ceny 500 fr., co wywołało zupełny brak zapotrzebowania w tym dziale. Jest to również wynikiem pewnego nasycenia potrzeb spożywców, którzy pozakupywali większe ilości wobec perspektywy podniesienia ceny z chwilą utworzenia wewnętrznego biura sprzedaży. Skutki więc wewnętrznego porozumienia hut będzie można ocenić dopiero za jakiś czas. W innych działach wielkiego ruchu również nie było; najlepiej stosunkowo utrzymywała się blacha. W dziale surówki interesy przedstawiały się słabo.

W Belgji rynek żelaza predstawiał się bardzo słabo; ruchu sprzedażnego nie było prawie wcale, to też ceny wykazywały tendencję zniżkową, i żelazo sztabowe spadło do £ 3.9 za tonnę; ze strony klienteli jest ciągle silny nacisk na dalszą jeszcze zniżkę. Silna bardzo konkurencja niemiecka moze zmusić huty belgijskie do dalszych ustępstw i do sprzedaży nawet poniżej ceny kosztu.

Na rynku angielskim również daje się zauważyć coraz większe osłabienie. I tu również konkurencja niemiecka przyczynia hutom wielkie straty. W dziale wielkich pieców wytwórczość znacznie się zmniejszyła skutkiem dalszego zatrzymania 3 wielkich pieców w środkowych okręgach. Pomimo to jednak zapotrzebowanie jest jeszcze ciągle mniejsze od produkcji. Ceny wykazują tendencję zniżkową; notowano na rynku krajowym za 1.016 kg: surówkę lejar. Nr. 3 i 2 2.18.6 — 3.11, żelazo sztabowe £ 6.7.6, blachę grubą konstrukcyjną £ 8.15 — 8.17.6, bednarkę £ 9.5.0, drut walcowany £ 7.10.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglji, Belgji wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ f. o. b. port — notowane były w dn. 30 lipca 1931 r., jak następuje:

	Wielka Brytanja za 1.016 kg	*Belgja i Luksemburg* za 1.000 kg	*Francja* za 1.000 kg
Surówka:			
odlewn. Nr. III (2·5-3·0% Si)	2.18.6	2. 8.0	2. 8.0
tomasowska	—	2. 6.0	—
hematytowa	3. 2.6	—	—
ferromangan	8. 0.0	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	3. 5.0	3. 5.0
platyny	—	3. 7.0	3. 7.0
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	6. 5.0	3. 9.0	3. 9.0
belki	7. 5.0	3. 6.0	3. 6.0
kątowniki	7.10 0	3. 9.0	3. 9.0
blacha okrętowa, rezerwoarowa i t. p.	7.10.0	—	—
szyny stalowe	7.15.0	6.10.0	6.10.0
bednarka	8.10.0	4. 5.0	4. 5.0
drut-walcówka	7.10.0	5. 2.6	5. 2.6
blacha tomasowska	8.15.0	4.12.0	4 12.0
blacha czarna (24 gage)	8.10.0	—	—
drut ocynkow.	13. 0.0	6. 5.0	6. 5.0
gwoździe druc.	10. 0.0	4.18.6	4.18.6

METALE NIEŻELAZNE. — Położenie na angielskim rynku metalowym w tygodniu od 25 do 31 lipca pozostawało w dalszym ciągu trudne, pomimo tego, że naogół dało się wyczuć pewne polepszenie w nastrojach giełdowych, które wyraziło się trochę żywszem zainteresowaniem ze strony konsumentów. Ciężka atmosfera, panująca na rynku metalowym, w bardzo znacznym stopniu wynika jeszcze z nieokreślonego położenia finansowego Niemiec. Wyrażana jest obawa, ażeby Niemcy z konsumenta nie stały się sprzedawcą ze względu na duże istniejące u nich zapasy metali. Pomimo żywszego zainteresowania się rynkiem konkretne zapotrzebowanie było jednak bardzo słabe.

Na rynku miedzi panowała w dalszym ciągu depresja przy zniżkowej tendencji cen, choć tendencja ta była już znacznie słabsza niż w poprzednim tygodniu. Zbyt obecny miedzi kartelowej jest minimalny przy utrzymywanej cenie 8·25 cts za lb, lecz częściowo wynika to z konkurencji hut pozakartelowych, których oferty obniżają cenę do 7·75 cts za lb. Na położenie rynku utrudniająco również wpłynęło podniesienie przez Bank Angielski stopy dyskontowej.

Na rynku cyny nastąpiło pewne uspokojenie, widoczne ze zmniejszonego spadku cen. W tygodniu sprawozdawczym cena utrzymywała się. Podobnie, jak i inne rynki, rynek cyny znajduje się również pod wpływem wydarzeń finansowych w Niemczech, a może nawet jeszcze więcej pod wpływem trudności finansowej Anglji i podniesienia jej stopy dyskontowej. Poza tem ujemnie wpłynęły wiadomości z posiedzenia fachowej komisji kartelu, odbytego w Londynie, które stwierdziło, że ogólne liczby produkcji i wywozu metalu przewyższają normę, przyjętą na ogólnej konferencji kartelu.

Na rynku ołowiu położenie w ostatnim tygodniu poprawiło się nieznacznie, i ceny utrzymywały się mniej więcej na jednym poziomie. Pomimo to jednak zapotrzebowanie było bardzo nie wystarczające; prędkiej poprawy w tym względzie oczekiwać trudno.

W cynku oczekiwanego polepszenia narazie nie widać. Ceny wykazują raczej tendencję zniżkową przy małem zapotrzebowaniu.

Ruch cen poszczególnych metali przedstawiał się, jak następuje: Miedź standard wykazała zniżkę przy operacjach kasowych £ 9/16, a przy terminowych £ 5/8. Miedź elektrolityczna i rafinowana straciły po £ 1. Cyna spadła w cenie przy sprzedaży gotówkowej o £ 1/16, natomiast przy operacjach terminowych podniosła się o £ 1/16. Ołów stracił przy operacjach gotówkowych £ 5/16 a przy terminowych £ 1/8. Cynk stracił również £ ¾ względnie £ 13/16. Glin i nikiel pozostawały bez zmiany zarówno w sprzedaży krajowej, jak i zagranicznej. Blacha biała straciła £ ¼ na skrzynce. Platyna pozostawała bez zmiany. Srebro przy sprzedaży gotówkowej pozostało na zero, przy terminowej zaś zyskało 1/16 d na uncji. Złoto straciło ¼ d na uncji.

W poniższem zestawieniu podane są ceny wymienionych metali (w £ za 1.016 kg z wyjątkiem blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszach, platyny — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję):

Metal	*Poprzed. tydz. ultimo*	*Tydz. sprawozdawczy: maksymum*	*minimum*	*ultimo*
Miedź:				
standard:				
kasa	33 3/16-¼	33 1/16	32 9/16	32 9/16-11/16
term.	34 1/8	33 15/16	33 9/16	33 7/16-½
elektrol.	36½-37½	37	35	35-37
rafinow.	34¾-36	35½	33¾	33¾-35

Cyna:				
kasa . .	108 1/8-¼	108 7/8	108	108-¼
term. . .	110¼-3/8	111	110 3/8	110 3/8-½
Ołów:				
kasa . .	12 9/16	12¾	12¼	12¼
term. . .	12½	12 9/16	12 3/8	12 3/8
Cynk:				
kasa . .	12	11 7/8	11¼	11¼
term. .	12 7/16	12 3/16	11 5/8	11 5/8
Glin:				
dla kraju .	85	85	85	85
„ zagr. .	85	85	85	85
Blacha biała .	13 5/8	13 5/8	13 3/8	13 3/8
Nikiel:				
dla kraju .	175	175	175	175
„ zagr. .	175	175	175	175
Platyna „Spong"	8	8	8	8
Srebro:				
kasa . .	13	13 3/16	12 15/16	13
term. . .	12 15/16	13 3/16	12 15/16	13
Złoto .	84.11½	84.11½	84.11¼	84.11¼

Na rynku starych metali położenie pozostawało bez zmian. Panowała dosyć silna depresja przy braku zapotrzebowania. Ceny naogół wykazują tendencję zniżkową. Notowano za 100 kg w handlu hurtowym — w Niemczech loco Berlin, we Francji loco Paryż:

	Niemcy 30/VII RM		*Francja* 25/VII Fr. fr.
Miedź—odp. grube	68/73	odp. miesz.	325
Bronz „ „	58 62	„	310
Mosiądz „ „	45/48	„	200
Cynk—odp. miesz.	14/16	„	90
Ołów „ „	21/23	„	135

SUROWCE WŁÓKIENNICZE

Rynki bawełny surowej w II połowie lipca znamionowała tendencja stała przy cenach naogół utrzymanych. Sytuacja ta pozostawała w związku z oczekiwaniem na wyniki akcji Hoovera i konferencji londyńskiej. Przy słabych stosunkowo obrotach i tendencji wyczekującej ceny były utrzymane. Informacje o wyniku żniw w Ameryce brzmiały naogół zadowalająco, jak również doniesienia o sytuacji przemysłu amerykańskiego. Spożycie w Stanach Zjedn. nawet nieco wzrosło w porównaniu z lipcem r. ub. Jedyną sensacją rynku bawełnianego był bardzo silny spadek cen bawełny egipskiej Sakkelaridis. W okresie ostatnich 10 dni lipca spadek cen wyniósł około 1½ d za 1 lb. Przyczyny tej zniżki komentowano na giełdach bawełnianych najrozmaiciej. Naogół panuje przekonanie, że i tutaj wyjaśnienie sytuacji politycznej wpłynie na natychmiastowe odprężenie rynku. W ten sposób ceny bawełny egipskiej w końcu lipca znalazły się na poziomie notowań z okresu przed wystąpieniem Hoovera. Zaznaczyć należy, że zbiory bawełny egipskiej zapowiadają się naogół dość pomyślnie.

W dn. 22 lipca zamknięta została IV serja tegorocznych aukcyj wełnianych w Londynie. Aukcje te skupiły uwagę producentów i kupców wełnianych. Przebieg ich był naogół zadowalający. Tranzakcje były bardzo ożywione. Anglja zakupiła 43.000 bel, kupcy z kontynentu 34.500 bel; 3.000 bel wyeksportowano do Ameryki. Ceny wełny merinos i niektórych gatunków wełny krzyżowej utrzymały się na poziomie niższym przeciętnie o 5% od cen, notowanych podczas aukcyj majowych. Ceny te pod koniec aukcyj wykazały silne wzmocnienie. Poza tem rynek surowca wełnianego w II połowie lipca znamionował naogół spokój; panował tu nastrój wyczekiwania. W ośrodkach handlu wełnianego i bawełnianego Niemiec w okresie zamknięcia giełd żadnych tranzakcyj nie uskuteczniano, a kilka lokalnych aukcyj surowca wełnianego, wyznaczonych na 24 lipca w Berlinie, odroczono na czas nieograniczony.

Rynek surowca jutowego pozostaje pod wrażeniem, jakie wywarło oficjalne ogłoszenie rezultatów tegorocznych zbiorów juty. Powierzchnia uprawna wynosi w tym roku 1.899 tys. akrów, co oznacza spadek powierzchni uprawnej w porównaniu z 1930 r. o blisko 45%. Oczywista, mogą jeszcze nastąpić w obliczeniach tych pewne poprawki, ale w każdym bądź razie zbiory nie przekroczą 5.800 tys. bel. Ta ilość surowca jutowego nawet przy silnym sp dku konsumpcji nie wystarczy na pokrycie zapotrzebowania. Ponieważ jednak zapasy ze zbiorów zeszłorocznych są dość znaczne, przeto nastąpi niewątpliwie wyrównanie podaży i popytu. Nie jest wykluczona jednak zwyżka cen, o ile obliczenia zbiorów okażą się istotnie zupełnie ścisłe.

Rynek konopi w II połowie lipca wykazywał tendencję stałą przy silnem wzmacnianiu się cen. Sytuacja również i tutaj pozostaje w ścisłym związku z oczekiwanemi wynikami zbiorów. Dotychczasowe informacje z terenów uprawnych wskazują, iż brak wilgoci spowodował pewne straty, naogół jednak jakość surowca konopnego przedstawia się przeciętnie bardzo dobrze.

Uprawa lnu sowieckiego wykazuje zwiększenie obszaru uprawnego o 35% w porównaniu do 1930 r.; przyznać należy, że naskutek energicznej akcji w tym kierunku Z. S. R. R. staje się czynnikiem, coraz silniej ciążącym na rynku. Liczą się z tem bardzo poważnie państwa zachodnio-europejskie. Tak np. Francja ustaliła nieznaczne kontyngenty importowe lnu, nie przekraczające 50.000 t w okresie od lipca r. b. do lipca 1932 r. Naskutek niewyjaśnionej polityki sprzedażnej Sowietów na rynku lnianym panowała tendencja mocna. Monopol łotewski sprzedał znaczne ilości po cenach dość wysokich, uzyskując przeciętnie £ 37 za tonnę f. o. b. Ryga za gatunek Livonian. Pod wpływem wzmocnienia się cen na rynkach wshodnich również i na zachodzie nastroje były mocniejsze, i tranzakcje zawierane przy cenach wyższych.

Niewyjaśniona sytuacja polityczna odbiła się na tranzakcjach wszystkich europejskich rynków jedwabiu. Również i tutaj panowały nastroje wyczekiwania. W Medjolanie obroty były nieznaczne, jakkolwiek ceny utrzymywały się mocne. Zakupy w Lyonie ograniczały się do pokrycia bieżącego zapotrzebowania. New-York uskuteczniał tranzakcje tylko kilku gatunkami jedwabiów japońskich. W Szanghaju i Kantonie panowała cisza. Wzmocnienie cen zanotowano w Yokohamie.

Notowania cen surowców włókienniczych w dn. 23 lipca r. b. były następujące:

Bawełna	
Amerykańska w Liverpoolu Middling za 1 kg	4·99 d
Egipska w Liverpoolu Sakkelaridis za 1 kg	6·70 d
Wełna	
Queensland greasy Merinos za 1 lb ang.	10½—12½ d
Nowozelandzka greasy Crossbreds	4¼—7¼ d
Juta	
Londyn Firsts za 1 tonnę .	£ 15.10
Konopie	
Włoskie surowe BBN . . .	285 lir.
Jugosławja I a chłopskie za 1 kg	5½ din.
Rosyjskie czyste — za 1 t .	£ 38
Jedwab	
Włoski w Lyonie 13/15 extra	135 fr.
Japoński w Lyonie 13/15 .	140—145 fr.
Chiński w Lyonie petit extra 9/11	70—75 fr.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
ELEKTORALNA 2, pokój 26 (parter)
telefony:
412-66 (Red.), 412-73 (Adm.) i 412-68 (Druk.)
Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu
KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA
w kraju:
kwartalnie—zł 15, półrocznie—zł 30, rocznie—zł 60
zagranicą:
kwartalnie—zł 25, półrocznie—zł 50, rocznie—zł 100

CENY OGŁOSZEŃ
w zeszytach zwykłych:
IV str. okładki—zł 1.200; II i III str. okł.—zł 900;
½ str. — zł 500; strony zwyczajne — zł 600,
⅓ str. — zł 350, ¼ str. — zł 200, 1/8 str. — zł 110
Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%

Redaktor Naczelny: CZESŁAW PECHE
Redaktor: WACŁAW SZURIG
Redaktor działu finansowo-skarbowego: Redaktor działu rolniczego: Redaktor działu komunikacyjnego:

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

Bank Międzynarodowy

w Warszawie, S. A.

Bilans surowy na dz. 1 lipca 1931 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dysp. w Banku Pol., P. K. O. i B-ku Gosp. Krajowego		575.511·06
Waluty zagraniczne		46.099·74
Papiery wartościowe własne		166.442·25
Banki krajowe		56.459·19
„ zagraniczne		385.233·46
Weksle zdyskontowane		3.348.608·94
Rachunki bieżące:		
a) zabezpieczone	1,739.284·41	
b) niezabezpieczone	299.849·52	2,039.133·93
Różne rachunki		320.490·15
Koszty handlowe		394.161·94
		7,332.140·66
Dłużnicy za gwarancje		1,145.990·58
Inkaso		2,079.193·63
		10,557.324·87

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	2,500.000·00	
b) zapasowy	178.160·00	2,678.160·00
Wkłady:		
a) terminowe	470.475·88	
b) à vista	740.179·35	1,210.655·23
R-ki bieżące (salda kredytowe)		206.914·52
Redyskonto weksli		1,616.293·42
Banki krajowe		69.329·14
„ zagraniczne		877.901·18
Różne rachunki		237.313·89
Zyski z lat ubiegłych		133.412·64
Proc. i prow. i różnice kursowe		302.160·64
		7,332.140·66
Wierzyciele za gwarancje		1,145.990·58
Wierzyciele za inkaso		2,079.193·63
		10,557.324·87

SPÓŁKA AKCYJNA CUKROWNI „STRZYŻÓW"

Bilans na dz. 31 marca 1931 r.

za rok operacyjny 1930/31

STAN CZYNNY: Nieruchomości, grunty i budynki zł 2,088.618·41, Maszyny, aparaty i urządz. zł 3,161.197·59, Środki komunikacyjne zł 237.229·16, Inwentarz martwy zł 555.551·34, Inwentarz żywy zł 13.729·10, Magazyn techniczny zł 196.882·61, Kamień wapienny zł 643·52, Cukier biały 1929/30 r. zł 94.272·80, Cukier biały 1930/31 zł 3,595.091·71, Cukier żółty zł 83.460·72, Cukier nierozliczony kamp. 1929/30 r. zł 69.592·88, Melas zł 7.649·99, Wytłoki mokre zł 3.600, Wytłoki suszone zł 9.697·75, Papiery procentowe zł 162.209·70, Kasa zł 75.427·25, Kaucje i depozyty zł 83.168·88, Depozyty Zarządu zł 10.000·00, Kocioł eksportowy 1929/30 r. zł 104.706·37, Bank Cukrownictwa, S. A. w Warszawie, salda r-ku kredytu akcyzow. na dz. 31/III 1931 r. zł 1,051.974·00, Dłużnicy: Banki, Spółka Handlowa Cukrowni S. H. C. i różne osoby zł 478.119·80, Plantatorzy zł 136.499·82, Sumy przechodnie zł 50.107·93, **Razem zł 12,269.431·23**, Wydane gwarancje na 31/III 1931 r. zł 62.000·00.

STAN BIERNY: Kapitał zakładowy zł 2.000.000·00, Kapitał zapasowy statutowy zł 35 565·67, Kapitał zapasowy specjalny zł 510.354·76, Specjalna rezerwa waloryzacyjna zł 500.000·00, Kapitał amortyz. zł 1,604.211·15, Nadwyżka bilansowa z przerach. z 1928 r. zł 664.688·26, Fundusz do dyspozycji akcjonarjuszów zł 187.811·80, Weksle wydane i plantatorskie zł 1,019.863·41, Akcyza zł 1,051.974·00, Bank Cukrownictwa, S. A. w Warszawie, saldo r-ku kotła akcyzowego na dz. 31/III 1931 r. zł 771.689·54, Spółka Handlowa Cukrowni (S. H. C.) saldo r-ku pożyczki angielskiej 1830/31 r. £ 24.625.19.7 à 43/36, 86 zł 1,067.954·55, Cukier rozliczony kamp 1930/31 r. zł 1,293.139·66, Zarząd za depoz. zł 10.000·00, Dywidenda zł 43.174·00, Papiery procentowe zdeponowane zł 52.987·67, Wierzyciele: Banki, Spółka Handlowa Cukrowni (S. H. C.) i różne osoby zł 707.642·63, Plantatorzy zł 28.384·25, Sumy przechodnie zł 79.446·17, Straty i zyski zł 640.543·71, **Razem zł 12,269.431·23**, Przyjęte gwarancje na 31/III 1931 r. zł 62.000·00.

Rachunek zysków i strat

WINIEN: Reszta opłaconego podatku dochodowego zł 13.027·03, Niezamortyzowana część wartości zużytych i usuniętych kotła i transmisji zł 28.048·43, Nieściągalne należności zł 14.470·89, Różnice kursu zł 62·19, Zyski w roku oper. 1930/31 zł 640.543·71, **Razem zł 696.152·25.**

MA: Zyski na cukrze z fabrykacji zł 685.392·76, Zyski na gospodarstwie rolnem zł 26·60, Uzyskano od małorolnych plantatorów na pokrycie zadłużenia z lat ubiegłych zł 1.201·13, Pozostałość zysku z roku oper. 1929/30 zł 9.531·76, **Razem zł 696.152·25.**

Zarząd Spółki Akcyjnej Przemysł i Handel Elektrotechniczny „WOLTAR"

w Warszawie

zawiadamia niniejszem akcjonarjuszów, iż w **dn. 4 września r. b. o godz. 5 po poł.** odbędzie się w lokalu Spółki, ul. Królewska 27,

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym: 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1930 r.; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu wydatków na 1931 r., jakoteż uchwalenie wynagrodzenia członków Zarządu; 3) Wybory Komisji Rewizyjnej, wyboru Zarządu; 5) Wolne wnioski

Akcjonarjusze, życzący wziąć udział w Zebraniu, winni na zasadzie § 18 statutu Spółki złożyć akcje lub kwity depozytowe na 7 dni przed zebraniem w Zarządzie Spółki.

Tow. Akcyjne „QUEBRACHO", w Warszawie

Spółka Akcyjna

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1930 r.

STAN CZYNNY: 1) Nieruchomości zł 2,389.086·45, 2) Maszyny i urządzenia techniczne zł 1,298.382·47, 3) Ruchomości zł 50.425·41, 4) Kasa zł 30.629·32, 5) Weksle zł 595.657·25, 6) Towary, surowce i chemikalja zł 1,382.146·66, 7) Banki zł 39.307·12, 8) Dłużnicy zł 498.958·38, 9) Straty na lata ubiegłe zł 285.782·03, 10) Straty w 1930 r. zł 64.968·14, **Razem zł 6,635.343·23.**

STAN BIERNY: 1) Kapitał akcyjny zł 1,600.000·00, 2) Fundusz amortyzacyjny zł 160.948·45, 3) Wierzyciele zł 4,874.394·78, **Razem zł 6,635.343·23.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN: Wydatki zł 783.586·64.

MA: Wpływy zł 718.618·50, Strata za 1930 r. zł 64.968·14

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakłady Mechaniczne „URSUS"

zawiadamia PP. Akcjonarjuszów, iż **w dn. 24 sierpnia 1931 r. o godz. 19 (7 wieczorem)** w siedzibie Spółki Akcyjnej „URSUS" przy ulicy Królewskiej Nr. 18 odbędzie się

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonarjuszów

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie,
2) Wybór Przewodniczącego i Prezydjum,
3) Sprawozdanie za 1930 rok,
4) Przyjęcie bilansu i Rachunku Zysków i Strat za 1930 rok,
5) Udzielenie absolutorjum dla władz Spółki,
6) Pokrycie strat za rok operacyjny 1930 przez zmniejszenie kapitału akcyjnego i zmianę § 5 Statutu Spółki lub uzupełnienie straconej części kapitału zakładowego przez dopłatę Akcjonarjuszy, względnie likwidacji Spółki i wybór Komisji Likwidacyjnej,
7) Wybory uzupełniające do Rady Nadzorczej,
8) Zatwierdzenie budżetu i planu działalności na 1931 r.,
9) Upoważnienie dla Zarządu do wydzierżawienia Zakładów Przemysłowych i nieruchomości, należących do Spółki Akcyjnej Zakłady Mechaniczne „URSUS", do sprzedaży Zakładów i nieruchomości, do zaciągania wszelkiego rodzaju pożyczek, zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomościach Spółki, do obciążania hipoteki nieruchomości, należących do Spółki, bądź czystym wpisem, bądź w drodze ewikcji,
10) Wolne wnioski.

PP. Akcjonarjusze, życzący sobie wziąć udział w Walnem Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć Zarządowi, ul. Królewska Nr. 18, swoje akcje za pokwitowaniem (Art. 59 prawa o spółkach akcyjnych).

PP. Akcjonarjusze, reprezentujący 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą żądać na piśmie umieszczenia dodatkowych spraw na porządku dziennym i w tym celu winni zgłosić pisemne żądanie ze wskazaniem konkretnych wniosków, oraz udowodnić posiadanie wymaganych ilości akcyj. Żądanie to winno być zgłoszone nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia (Art. 54 prawa o spółkach akcyjnych).

Zarząd Spółki Akcyjnej
Zakłady Mechaniczne „Ursus"

BILANS SUROWY

POWSZECHNEGO BANKU KREDYTOWEGO, S. A. w Warszawie

na dz. 30 czerwca 1931 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dysp. w Banku Pol., P. K. O. i Banku Gosp. Krajowego		2,173.185·04
Waluty zagraniczne		983.370·14
Papiery wartościowe własne:		
a) pożyczki państwowe	107.550·77	
b) papiery hipoteczne	359.307·08	
c) akcje	75.771·20	542.629·05
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		116.245·48
Banki krajowe		474.956·37
Banki zagraniczne		789.619·56
Weksle zdyskontowane		15 222.430·57
Rachunki bież. (salda debet.):		
a) zabezpieczone	21,279.015·89	
b) niezabezpieczone	3,822.360·00	25,101.375·89
Różne rachunki		698.642·57
Koszty, różnice kursowe i t. p. roku bież.		1,751.896·81
Oddziały		5,445.664·68
		53,300.016·06
Dłużnicy za gwarancje		3,321.731·71
Inkaso		31,290.966·87
		87,912.714·64

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) kapitał zakładowy	5,000.000·00	
b) kapitał zapasowy	676.585·04	5,676.585·04
Wkłady:		
a) terminowe	8,764.322·36	
b) á vista	6,908.313·74	15,672.636·10
Rachunki bież. (salda kredyt.)		6,889.353·19
Zobowiązania inkasowe		120.240·71
Redyskonto weksli		2,928.264·90
Banki krajowe		496.077·94
Banki zagraniczne		10,742.916·45
Różne rachunki		2,823.270·87
Proc., prow. i in. zyski r. b.		2,234.475·25
Oddziały		5,715.195·61
		53,300.016·06
Wierzyciele za gwarancje		3,321.731·71
Inkaso		31,290.966·87
		87,912.714·64

PRZEMYSŁ WEŁNIANY S. BARCIŃSKI i S-ka

Spółka Akcyjna

ŁÓDŹ, Tylna 6

Bilans po dz. 31 grudnia 1930 r.

STAN CZYNNY: Grunty zł 2,046.800·00, Budynki zł 3,319.600·00, Maszyny i urządzenia techniczne zł 4,812.461·13, Kasa i banki zł 132,353·52, Papiery wartościowe zł 7.500·00, Weksle zł 560.986·49, Dłużnicy zł 774.792·18, Zapasy w surowcach, przędzy, towarach i materjałach zł 1,049.392·11, Obligacje w zastawie zł 2,682.460·00, Obligacje nieodebrane zł 489.500·00. **Razem zł 15,875.845·43.** Akcepty w depozycie zł 1,938.616·04. **Ogółem zł 17,814.461·47.**

STAN BIERNY: Kapitał akcyjny zł 4,500.000·00, Kapitał zapasowy zł 1,442.064·90, Kapitał amortyzacyjny zł 1,573.228·40, Rezerwa specjalna zł 97.146·67, Wierzyciele zł 4,534.078·56, Akcepty zł 87.304·63, Dług obligacyjny zł 3,560.000·00, Sumy przychodnie zł 82.022·27, **Razem zł 15,875.845·43,** Akcepty w depozycie zł 1,938.616·04. **Ogółem zł 17,814.461·47.**

BANK DYSKONTOWY WARSZAWSKI

Spółka Akcyjna

Stan rachunków w dn. 30 czerwca 1931 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspoz. w Banku Pol., B-ku Gosp. Kraj. i P. K. O.		5,478.750·65
Waluty zagraniczne		3,735.595·53
Papiery wartościowe własne:		
a) pożyczki państwowe	1,051.779·70	
b) papiery hipoteczne	3,968.712·59	
c) akcje	835.919·78	5,856.412·07
Udziały i akcje w przedsięb. konsorcjalnych		6,564.627·04
Banki krajowe		1,882.697·07
Banki zagraniczne		8,548.988·87
Weksle zdyskontowane		40,400.038·22
Rachunki bież. (salda debet.):		
a) zabezpieczone	49,547.384·54	
b) niezabezpieczone	15,789.265·54	65,336.650·08
Pożyczki terminowe		53.635·35
Nieruchomości		3,861.600·00
Różne rachunki		19,557.826·37
Koszty		3,266.484·13
Oddziały		14,284.556·88
		178,827.862·26

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	10,000.000·00	
b) zapasowy	4,350.000·00	
c) inne rezerwy	1,750.000·00	
d) fundusz amortyzacyjny	503.340·00	16,603.340·00
Pozostałość zysków		54.426·96
Wkłady:		
a) terminowe	44,077.874·81	
b) á vista	4,974.320·91	49,052.195·72
Rachunki bieżące (salda kredyt.)		15,163.482·94
Zobowiązania inkasowe		320.245·48
Redyskonto weksli w Banku Pol.		11,968.355·99
Banki krajowe		3,955.410·48
„ zagraniczne		40,086.356·36
Różne rachunki		22,226.283·59
Procenty, prowizje i różne zyski		4,267.382·58
Oddziały		15,130.382·16
		178,827.862·26

Gwarancje . . . . . zł 6,351.458·12
Inkaso . . . . . „ 27,846.603·12

Bilans Sp. Akc. WEŁNIANEJ MANUFAKTURY STILLER I BIELSZOWSKI w Łodzi

na dz. 31 grudnia 1930 r.

AKTYWA	zł	zł
Grunta fabryczne		855.971·00
Budynki fabryczne		1,147.980·79
Maszyny i przyrządy		1,277.698·55
Konie i wozy		6.000·00
Wełna, przędza, surowy i gotowy towar, barwniki, chemikalja i inne zapasy		321.668·47
Dłużnicy		301.876·86
Papiery wartościowe		37.059·10
Weksle		88.947·76
Kasa		51.831·33
Strata	191.252·31	
Pozostałość zysku z 1929 r.	11.525·20	179.727·11
		4,268.760·97

PASYWA	zł
Kapitał akcyjny	3,000.000·00
„ zasobowy	48.709·43
„ amort. budynków	143.165·55
„ amort. maszyn i przyrządów	393.781·66
Akcepty na przedwojenne długi	38.287·85
Wierzyciele	644.816·48
	4,268.760·97

Rachunek zysków i strat na dz. 31 grudnia 1930 r.

	zł	zł
Straty na dłużnikach		71.296·63
Świadczenia socjalne:		
Ofiary	1.519·00	
Fundusz Bezrobocia	8.586·39	
Kasa Chorych	33.720·91	
Ubezpieczenie od Wypadków	6.993·75	
Ubezp. Pracown. Umysłowych	4.296·95	
Płatne urlopy	30.408·38	85.525·38
Podatki i opłaty:		
Skarbowe	79.171·64	
Komunalne	13.392·89	
Opłaty stemplowe	7.861·96	100.426·49
		257.248·50

	zł
Pozostałość z 1929 r.	11.525·20
Zysk brutto za 1930 r.	65.996·19
Strata za 1930 r.	179.727·11
	257.248·50

Walne Zgromadzenie Akcjonarjuszów na posiedzeniu z dn. 26 lipca 1931 r. zatwierdziło bilans i rachunek zysków i strat za 1930 r., wykazujący stratę zł 179.727·11.

Danziger Privat-Actien-Bank Filiale Poznań—Gdański Prywatny Bank Akcyjny, S. A. w Gdańsku

Oddział w Poznaniu wraz z oddziałami Grudziądz, Starogard i Tczew

Bilans na dz. 30 czerwca 1931 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i B-ku Gosp. Krajowego		292.279·65
Waluty zagraniczne		141.161·66
Papiery wartościowe własne:		
a) pożyczki państwowe	1.820·00	
b) papiery hipoteczne	12 615·26	
c) akcje	5.285·16	19.720·82
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorc.		—
Towary		—
Banki krajowe		499.717·86
„ zagraniczne		1,284.155·15
Weksle zdyskontowane		1,162.447·62
Protestowane		—
Rachunki bież. salda debet.:		
a) zabezpieczone	3,767.325·53	
b) niezabezpieczone	711.798·16	4,479.123·69
Pożyczki terminowe		—
Nieruchomości		173.260·00
Ruchomości		4.422·00
Koszty, różnice kurse i t. p.		303.898·78
Oddziały		1,066.764·49
Długoterminowe poż. hipoteczne		
Sumy przechodnie		25·03
		9,597.976·75

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	1,500.000·00	
b) zapasowy	23.661·59	
c) inne rezerwy	—	
d) fundusz amortyzacyjny	—	1,523.661·59
Wkłady:		
a) terminowo	2,238.004·49	
b) à vista	901.383·33	3,139.387·82
Rachunki bieżące		2,945.641·59
Zobowiązania inkasowe		—
Redyskonto weksli		174.584·77
Banki krajowe		99.169·57
Banki zagraniczne		358.353·55
Wierzyciele hipoteczni		—
Różne rachunki		325·09
Zysk z roku		—
Oddziały		1,068.009·49
Procenty, prowizje i różne zyski		288.816·28
		9,597.976·75

Gwarancje . . . . . zł 429.849·80
Inkaso . . . . . „ 792.492·40

POLSKI AKCYJNY BANK KOMERCYJNY, S. A.

WARSZAWA

Bilans surowy na dz. 30 czerwca 1931 r.

STAN CZYNNY: Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i w Banku Gospodarstwa Krajowego zł 525.570·57, Waluty zagraniczne zł 39.525·96, Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 9.544.56, b) papiery hipoteczne zł 250·10, c) akcje zł 163.996·23, Papiery wart. ustaw. kapit. zapas. zł 154.940·26, Banki krajowe zł 25.177.50, Banki zagraniczne zł 213.202.70, Weksle zdyskontowane (w tem zagr.) zł 4 505 279·11, Rachunki bieżące (salda debetowe): a) zabezpieczone zł 2,590.832·40, b) niezabezpieczone zł 826.067·53, Różne rachunki zł 490.802·20, Koszty, różnice kursowe i t. p. zł 231.430·06, Gwarancje zł 1,069.817·59, Inkaso zł 1,197.543·98, **Suma bilansowa zł 12,043.980·75.**

STAN BIERNY: Kapitały własne: a) zakładowy zł 2,500.000·00, b) zapasowy zł 183.444·67. Wkłady: a) terminowe zł 2,506.490·43, b) a vista zł 863.027·50, Rachunki bieżące (salda kredytowe) zł 1,025.615·64, Zobowiązania inkasowe zł 15.473·67, Redyskonto weksli zł 1,861.290·98, Banki krajowe zł 375.310·03, Banki zagraniczne zł 126.299·55, Różne rachunki zł 17.838·08, Procenty, prowizje i różne zyski zł 301.828·63, Gwarancje zł 1,069.817·59, Inkaso zł 1,197.543·98. **Suma bilansowa zł 12,043.980·75.**

Depozyty zwykłe zł 20,452.594·62, Depozyty lombardowe zł 575.951·80.

Gazownie Górnośląskie, S. A.

Rachunek majątku w dn. 31 grudnia 1930 r.

STAN CZYNNY	zł
Stan kasy	1.647·91
Mobilja	14.094·21
Debitory	981.435·26
Zakłady i koncesje	7,085.855·79
	8,083.033·17

STAN BIERNY	zł
Kredytory	913.470·45
Daniny pozostałe	46.609·10
Fundusz dyspozycyjny	6.699·62
Kapitał akcyjny	5,900.000·00
Fundusz rezerwowy	282.000·00
Amortyzacja	737.684·32
Zysk	196.569·68
	8.083.033·17

Rachunek Zysków i Strat

STRATY	zł
Koszty handlowe	576.731·24
Odpisania	263.001·64
Zysk	196 569·68
	1,036.302·56

ZYSKI	zł
Saldo z 1929 r.	2.988·25
Saldo z rachunku ruchu	1,033.314·31
	1,036.302·56

Cukrownia „Chełmica", S. A.

Bilans na dz. 31 marca 1931 r.

STAN CZYNNY: Kasa zł 1.580·91, Papiery wartościowe zł 75.049·95, Majątek nieruchomy, ruchomy i kolejka zł 4,599.449·79, Cukier, melas i wytłoki zł 1,657.043·49, Zasiewy na rok 1931/32 zł 55.453·48, Materjały w magazynach zł 206.137·76, Dłużnicy zł 1,894.113·25, Sumy przechodnie zł 165·73, Straty z kampanji 1929/30 r. zł 271.103·92, Sumy hipoteczne zł 267.280·20, **Razem zł 9,027.378·48.**

STAN BIERNY: Kapitał zakładowy zł 1,620.000·00, Wpłaty na akcję nowej emisji zł 880.000·00 (razem więc kapitał zakładowy zł 2.500.000·00), Kapitał amortyzacyjny zł 1,175.121·23, Kredyty zagraniczne zł 957.516·75, Akcepty własne zł 110.165·46, Weksle kredytu plantatorskiego zł 379.581·35, Wierzytelności hipoteczne zł 180.635·50, Wierzyciele zł 3,706.139·20, Zysk z kampanji 1930/31 r. zł 18.218·99, **Razem zł 9,027.378·48.**

Rachunek Strat i Zysków

WINIEN: Różnice kursowe zł 10.721·11, Różne straty zł 5.997·11, Odpisane straty plantat. i różn. zł 53.080·28, Zysk z kampanji 1930/31 r. zł 18.218·99, **Razem zł 88.017·49.**

MA: Zysk ze sprzedaży cukru zł 58.647·85, Zysk ze sprzedaży melasu zł 18.866·49, Zysk ze sprzedaży różnych materjałów zł 1.473·80, Zysk z folwarku zł 9.029·35, **Razem zł 88.017·40.**

Fabryka Wódek, Likierów i Win „STEFAN GENELI i S-ka", S. A.

Bilans za 1930 r.

AKTYWA
Gotówka zł 4.130·43; Banki zł 2.489·64; Papiery procentowe zł 9.696·73; Nieruchomość zł 404.937·17; Urządzenie fabryk i inwentarz żywy zł 303.774·90; Dłużnicy zł 370.388·91; Weksle obce zł 61.515·12; Remanent towarów zł 604.809·01; Przedpłaty zł 11.580·00; Straty zł 14.502·92; **Razem zł 1,776.794·33.**

PASYWA
Kapitał akcyjny zł 500.000·00; Kapitał zapasowy zł 15.758·47; Kapitał amortyzacyjny zł 75.592·05; Wierzyciele długoterminowi — Wkłady akcjonarjuszów zł 552.117·80; Wierzyciele hipoteczni zł 213.120·00, — razem zł 765.237·80; Dostawcy zł 192.776·86; Akcepty zł 70.895·29; Wierzyciele krótkoterminowi — Państw. B/k Rolny zł 100.000·00, P. K. O. zł 7.500·00 — razem zł 107.500·00; Sumy przechodnie zł 49.033·86; **Razem zł 1,776.794·33.**

Rachunek Zysków i Strat

WINIEN
Towary i materjały, zużyte do fabrykacji zł 658.780·34; Koszty ogólne zł 213.920·22; Podatki zł 77.754·28; Odsetki i koszty dyskonta zł 110.174·76; Administracja i robocizna zł 171.743·24; Świadczenia socjalne zł 13.610·95; Straty na odbiorcach zł 7.440·92. **Razem zł 1,253.424·71.**

MA
Zysk b-tto ze sprzedaży zł 1,238.921·79; Strata zł 14.502·92. **Razem zł 1,253.424·71.**

Zarząd Widzewskiej Manufaktury, Spółki Akc.

W ŁODZI

zawiadamia WP. Akcjonarjuszów, że wobec **niedojścia** do skutku Walnego Zgromadzenia Akcjonarjuszów, zwołanego na **dz. 31 lipca 1931 r.**, a to wskutek braku wymaganego art. 9 Statutu Spółki quorum, zwołuje się

DRUGIE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w **dn. 3 września 1931 r. o godz. 4 popoł.** w lokalu Spółki przy ul. Śródmiejskiej Nr. 13 w Łodzi z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego Zebrania; 2) Sprawozdanie Zarządu za 1930 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1930 r. i absolutorjum dla Zarządu; 5) Określenie poborów Dyrektorów Zarządu; 6) Zatwierdzenie budżetu na 1931 r.; 7) Zatwierdzenie uskutecznionych uzupełniających korektur bilansów za lata: 1926, 1927, 1928 i 1929 z powodu zmiany bilansów za lata: 1923, 1924 i 1925, dokonanych na zasadzie uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 5 września 1930 r.; 8) Wybór nowych władz Spółki; 9) Wniosek o udzielenie przez Akcjonarjuszów Widzewskiej Manufaktury, S. A., gwarancji prywatnej w wysokości zł 3 miljn., stosownie do decyzji Sądu Okręgowego w Łodzi z dn. 3 sierpnia 1931 r. Z. 90/31.

Stosownie do ustępu drugiego art. 57 Prawa Akcyjnego Zarząd Widzewskiej Manufaktury, S. A., zwraca uwagę WP. Akcjonarjuszy na możliwość zgłoszenia przez nich dodatkowych spraw na porządek dzienny, które winny być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu (p. art. 56 Prawa Akcyjnego).

Zarząd Widzewskiej Manufaktury Spółki Akcyjnej

w Łodzi

OGŁOSZENIE

Na podstawie zezwolenia Ministra Komunikacji („*Monitor Polski*" Nr. 106 z dn. 8 maja 1931 r.), Przemysłu i Handlu oraz Skarbu („*Monitor Polski*" Nr. 161 z dn. 16 lipca 1931 r.), stosownie do rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 20 grudnia 1928 r. („*Dz. Ust. R. P.*" Nr. 103 z dn. 29 grudnia 1928 r. poz. 919), **dopuszczono do działalności** na obszarze Rzeczypospolitej Spółkę Akcyjną **Compagnie Franco-Polonaise de Chemins de Fer, Société Anonyme, — Francusko Polskie Towarzystwo Kolejowe, Sp. Akc.,** z siedzibą w Paryżu, i siedzibą Przedstawicielstwa na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie, przy ul. Foksal 11 m. 4.

Kapitał zakładowy Spółki, całkowicie pokryty w sumie fr. fr. 15.000.000, przeznaczono na działalność na obszarze Rzeczypospolitej. Celem Spółki jest budowa i eksploatacja kolei od stacji Herby-Nowe do stacji Inowrocław i od stacji Nowawieś Wielka do stacji Gdynia, oraz budowa i eksploatacja odnogi tej kolei od stacji Siemkowice do węzła kolejowego w Częstochowie. Na stanowisko Zarządcy Delegowanego Spółki, powołany został P. Maurycy Peychez, zamieszkujący w Warszawie przy ul. Al. Ujazdowskie Nr. 38 m. 2.

ZARZĄD

Stowarzyszenia Rolniczo-Handlowego w Radomsku

S. A.

zawiadamia, że stosownie do art. 52 Statutu zwołuje

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

na dz. 18 sierpnia 1931 r. w Radomsku do gmachu własnego przy ul. Reymonta Nr. 12 (sala posiedzeń II piętro), **na godz. 2 po poł.** z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania przez Prezesa Zarządu, 2) Wybór Prezydjum Zgromadzenia, 3) Odczytanie protokółu z poprzedniego Zebrania, 4) Sprzedaż nieruchomości w Koniecpolu, 5) Wolne wnioski.

WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej Brzeskiauto w Poznaniu

naznaczone na **10 sierpnia 1931 r.** o godz. 17-ej odwołuje się. Odbędzie się ono natomiast **we wtorek dnia 25 sierpnia 1931 r.** o godz. 17-ej w małej salce Drukarni i Księgarni Św. Wojciecha w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 22. Porządek obrad: 1. Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1930 i przedłożenie bilansu oraz rachunku strat i zysków. 2. Sprawozdanie Rady Nadzorczej. 3. Przyjęcie bilansu, rachunku strat i zysków, udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej oraz uchwała co do podziału zysku. 4. Sprawa poborów i podatków: a) Zarządu, b) prokurenta M. Szolca.

W głosowaniu — w myśl statutu — mogą brać udział tylko akcjonarjusze, którzy złożą w biurze Spółki lub u notarjusza akcje swoje najpóźniej na 3 dni przed Walnem Zgromadzeniem.

Poznań, dnia 31 lipca 1931 r.

Rada Nadzorcza: Zarząd:

Dr. Jan Sławski *St. Brzeski, Dr. Smoluchowski*

PODRÓŻUJCIE SAMOLOTAMI

WYCINKI

Z GAZET I CZASOPISM CAŁEGO ŚWIATA W KAŻDEJ ŻĄDANEJ SPRAWIE

JAKO NAJLEPSZE ZRÓDŁO INFORMACYJ, NIEZBĘDNE DLA WSZYSTKICH

biur i instytucyj: państwowych, społecznych, kulturalnych, przemysłowych i handlowych oraz dla osób wszelkich zawodów, zbiera i na zamówienie dostarcza, tudzież załatwia prenumeraty dzienników i czasopism krajowych i zagranicznych

INFORMACJA PRASOWA POLSKA

DYREKCJA i EKSPEDYCJA:
Warszawa, Bracka Nr. 5. Telef. 241-53

KORESPONDENCI WE WSZYSTKICH STOLICACH

Zamawiajcie niezwłocznie

„Kronikę o Polskiem Morzu"

„Dzieje walk zwycięstw i pracy"

Dzieło to jest już na wyczerpaniu, a nakład powtórzony nie będzie

Przy większych zamówieniach rabaty

Cena egzemplarza . . . . Zł 25
z przesyłką . . . . „ 28

Zamówienia przyjmują:

Administr. Tyg. Polska Gospodarcza

Warszawa, Elektoralna 2

oraz wszystkie księgarnie

„POLMIN"

PAŃSTWOWA FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH

SIEDZIBA DYREKCJI: LWÓW, ULICA SZPITALNA Nr. 1

TELEFONY: 2-48, 3-28, 39-20, 39-21

FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH W DROHOBYCZU — TELEFON 105

REPREZENTACJA W WARSZAWIE ul. Szkolna 2; telefony: 70-84, 114-75, 512-33 i 177-8

Reprezentacja w Gdańsku — Polish Petroleum Company — Krebsmarkt 7 — 8
Przedstawicielstwa zagraniczne we wszystkich stołecznych miastach Europy

POLECA ZNANE ZE SWEJ PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI

OLEJE I SMARY SAMOCHODOWE

Polmin AS, Polmin AL, Polmin AZ, Polmin AF, Polmin AP, Polmin AD i Polmin AT

OLEJE CYLINDROWE, ODPOWIEDNIE DO WSZYSTKICH WARUNKÓW PRACY. WYSOKOGATUNKOWE OLEJE ŁOŻYSKOWE. OLEJE DO SILNIKÓW SPALINOWYCH, DO KOMPRESORÓW POWIETRZNYCH I KOMPRESORÓW CHŁODNICZYCH. OLEJE TURBINOWE i TRANSFORMATOROWE. OLEJE WIERTNICZE. TŁUSZCZE MASZYNOWE. SMARY DO LIN I KÓŁ ZĘBATYCH. SMARY DO WÓZKÓW KOPALNIANYCH I OLEJE OSIOWE. — PARAFINĘ, ŚWIECE, WAZELINĘ TECHNICZNĄ. — BENZYNY: EKSTRAKCYJNĄ, LOTNICZĄ, SAMOCHODOWĄ I MOTOROWĄ. — NAFTĘ: RAFINOWANĄ I SILNOPŁOMIENNĄ. OLEJE GAZOWE. ASFALTY BEZPARAFINOWE I PARAFINOWE. SULFOKWASY, KWASY NAFTENOWE.

ODDZIAŁY W KRAJU:

BIAŁYSTOK, ul. Warszawska 7, tel. 10-34
KRAKÓW, ul. Szczepańska 9, tel. 15-82
LUBLIN, ul. Krak. Przedm. 46, tel. 10-74
LWÓW, ul. Szpitalna 1, tel. 3-23
ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska 152, tel. 6-27,
WARSZAWA, ul. Szkolna 2, tel. 714-75
POZNAŃ, ul. św. Marcina 18, tel. 35-36
SOSNOWIEC, ul. Naftowa 4, tel. 2-08
TORUŃ, ul. Mostowa 17, tel. 3-99
WILNO, ul. Jagiellońska 8, tel. 1-72

SKŁADY WŁASNE I KOMISOWE:

BIAŁYSTOK, BIELSK PODLASKI, BIŁGORAJ, BĘDZIN, BRODY, BYDGOSZCZ, CHEŁM, DOLINA, DROHOBYCZ, GARWOLIN, GDYNIA, GRUDZIĄDZ, JAROSŁAW, KALISZ, KIELCE, KOŃSKIE, KOŁOMYJA, KOWEL, KRAKÓW, KRASNYSTAW, LIDA, LUBLIN. LUBARTÓW, LWÓW, ŁĘCZYCA, ŁOMŻA, ŁÓDŹ, MIĘDZYRZEC PODLASKI, NOWOGRÓDEK, OPOCZNO, OSTROWIEC, OSTRÓW, PABJANICE, RADOM, RADZYŃ, RÓWNE, RYKI, SANDOMIERZ, SAMBOR, SIEMIATYCZE, SIEDLCE, SKIERNIEWICE, SOBOLEW, SOSNOWIEC, STANISŁAWÓW, STRYJ, TOMASZÓW MAZ., TORUŃ, TARNOPOL, WARSZAWA, WILNO, WIELUŃ, WIERZBNIK, WOŁKOWYSK, WŁOCŁAWEK, ZDUŃSKA WOLA, ZŁOCZÓW, ŻYRARDÓW

WŁASNY PARK CYSTERNOWY

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI

P. K. O.

CENTRALA: WARSZAWA, JASNA 9
ADRES TELEGRAFICZNY: POKO

ODDZIAŁY: KATOWICE, KRAKÓW, POZNAŃ, WILNO, ŁÓDŹ

CZYNNOŚCI BANKOWE:

INKASO WEKSLI I INNYCH DOKUMENTÓW WIERZYTELNOŚCIOWYCH:

P. K. O. PRZYJMUJE DO INKASA WEKSLE I INNE DOKUMENTY (FRACHTY I T. P.) PŁATNE WE WSZYSTKICH MIEJSCOWOŚCIACH KRAJU. WALUTA ZAINKASOWANA DOPISYWANA JEST NATYCHMIAST NA KONTO WIERZYCIELA.

PRZECHOWYWANIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (DEPOZYTY):

ZŁOŻONE DO DEPOZYTU WALORY SĄ NIE TYLKO PRZECHOWYWANE, LECZ I ADMINISTROWANE, TO ZNACZY, ŻE P. K. O. BEZ DALSZYCH ZLECEŃ, SAMA DOKONUJE REALIZACJI ZAPADŁYCH KUPONÓW I WYLOSOWANYCH PAPIERÓW, ORAZ PRZEPROWADZA KONWERSJE I NOWE EMISJE (CENTRALA W WARSZAWIE).

ZLECENIA GIEŁDOWE:

ZLECENIA GIEŁDOWE KUPNA I SPRZEDAŻY WYKONUJE P. K. O. NA WARUNKACH NAJKORZYSTNIEJSZYCH ŚCIŚLE WEDŁUG KART UMOWY (SZLUSÓW GIEŁDOWYCH). P. K. O. SKUPUJE RÓWNIEŻ KUPONY WALORÓW PAŃSTWOWYCH ORAZ REALIZUJE WYLOSOWANE OBLIGACJE PAŃSTWOWE. .·. (CENTRALA W WARSZAWIE). .·.

OBRÓT PIENIĘŻNY Z ZAGRANICĄ:

P. K. O. NA ZLECENIE UCZESTNIKÓW OBROTU CZEKOWEGO LUB OSZCZĘDNOŚCIOWEGO PRZEKAZUJE ZAGRANICĘ DOWOLNE KWOTY BĄDŹ TO CZEKAMI NA BANKI ZAGRANICZNE DO WSZYSTKICH ZNACZNIEJSZYCH PAŃSTW, BĄDŹ TO CZEKAMI PRZEKAZOWYMI NA URZĘDY CZEKOWO-POCZTOWE, JAK RÓWNIEŻ ZAPOMOCĄ PRZELEWÓW NA ZAGRANICZNE KONTA CZEKOWO-POCZTOWE DO AUSTRJI, BELGJI, DANJI, FRANCJI, CZECHOSŁOWACJI, HOLANDJI, JUGOSŁAWJI, ŁOTWY, NIEMIEC, SZWECJI, SZWAJCARJI.

PRZEKAZYWANE Z ZAGRANICY PIENIĄDZE DO POLSKI DOPISYWANE SĄ NA KONTA P. K. O. W POLSCE LUB PRZEKAZYWANE DO. WSKAZANYCH MIEJSC ZAMIESZKANIA ADRESATÓW W KRAJU.

UDZIELANIE POŻYCZEK (LOMBARD):

UCZESTNICY OBROTU CZEKOWEGO I OSZCZĘDNOŚCIOWEGO MOGĄ OTRZYMYWAĆ POŻYCZKI LOMBARDOWE NA ZASTAW PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH ORAZ AKCYJ BANKU POLSKIEGO NA DOGODNYCH WARUNKACH.

WSZYSTKIE FORMALNOŚCI MOGĄ BYĆ ZAŁATWIANE RÓWNIEŻ W DRODZE .·. .·. KORESPONDENCJI. .·. .·.

SAFESY (CENTRALA I ODDZIAŁ W KRAKOWIE)

P. K. O. wynajmuje kasetki (safesy) różnych wymiarów na bardzo dogodnych warunkach

Główna Drukarnia Wojskowa.